

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-UT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postalakárékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A testületi szellem.

A régi osztrák-magyar monarchiában már a háború előtt recsegett-ropogott minden. Omladozott, mint a középkori várfaalak kötörmeléke. Aki közvetlen közelről nézte a dolgokat és szeme volt ahhoz, hogy a dolgokat ne csak nézze, de lássa is, csodálkozva kellett kérdeznie: mi hát az a vaskapocs, ami ezt a nem kevesebb, mint tizennégy nemzetiségből összetevődött államvegyületet összetartja?

A hazaszeretet aligha. Az egész monarchiát senki sem igen tekintette igazi hazájának, csak Magyarországot, Tirolt, Horvátországot vagy Bukovinát külön-külön. Ellenben volt valami, ami minden népet, minden érzelmet egygyéforrasztott: a k. u. k. hadsereg. Nem a szuronyaiban és ágyúiban, hanem a szellemében rejlett erejével.

A régi monarchiát lehetett szidni, lehetett kitréfálni, lehetett a nagyhatalmi mivoltában kételkedni, de nem lehetett tisztelet nélkül elmenni a szellem mellett, amely hadseregét s elsősorban a tisztikarát áthatotta. Ferbelinén, Kolinon, Aspernen, Custozán, Sabácon, Duklán és a Doberdón keresztül felhár és kék Waffenrockban, majd pedig csukaszürkében rohamozó németek, magyarok, románok, szlovének és lengyelek vére keveredett egymással ebben a hadseregben, rutén, morva, horvát és tót bakái közös sírban szorultak szorosan egymáshoz minden világtájon s a Bosznia déli csücskében szolgáló tiszt olyan bensőséges barátsággal üdvözölte valahol fent, Galiciában szolgáló tisztársát a bécsi Práterben vagy a sztropkói királygyakorlaton, mintha egy anyatejet szívhat volna.

És mi volt a hadsereg vaskapcsa? Szelleme, a közszellem.

Mint minden elvont dolognak, ennek is nehéz a meghatározása. A puska összetételét, szerkezetét, alkatrészeit, anyagát, működését pontosan meg lehet határozni. De mi a nemesség, mi az erkölcs, a magasztos, a szellem, a közszellem? Tíz ember tízféléképpen fogja meghatározni.

Közös hivatás? Igen is, nem is. Inkább nem. Nagyon sok azonos foglalkozású ember van, akik között nincs érzelmi közösség, vagy ha van, nem barátságos. Mert szellem, a szó magas értelmében vett szellem csak ott alakulhat ki, ahol az „én” mindig háttérbe szorul a „Másik” és az „Összesség” mellett, ahol minden cselekedet rúgója erkölcsi és nem anyagi s ahol kicsinyes szempontok nem nő-

hetnek akkorára, hogy magasabb érdekeket veszélyeztessenek.

Van a Szolgálati Szabályzatnak egy paragrafusa, a hatodik. Talán a világon sincs szebb paragrafus. A közszellemről szól. A fegyveres erő számára irták, tehát reánk, csendőrökre is érvényes. Minél többet szívunk fel egyénenként ebből a tündöklő örökségből, annál erősebb lesz a közösség szelleme, amelyet alkotunk.

Lehet-e azonban a közszellem mellett testületi szellem is? Lehet. Szabad-e lennie? Igen. Nem csak szabad, de kell. Mert amíg a közszellem igen sokakat, egész haderőt foglal magába, s így természet-szerűen lazább, addig a testületi szellem szűkebb körre szorítkozik s ezért még közvetlenebb, még bizalmasabb, melegebb és egyénibb amannál. A közszellem bajtársiasságot emleget; nekünk, csendőröknek tovább kell mennünk és hivatásunk, testületi közösségünk külön szeretetével a katona bajtársiasságát a csendőr testvériességévé kell fokoznunk. Testvériességgé, amely életcélunk külön tartalmának követelménye és folyománya.

Amit a testületi szellem erkölcsiekben nyújt, nagyon sok. Amit követel, nagyon kevés. Mindössze ennyi:

Legyen minden csendőr nemcsak bajtársa, de testvére is a bajtársának. Legyen minden laktanya minden csendőrnek otthona. Idegen csendőrök érezék első találkozáskor is azt, hogy már régen ismerik egymást. Örüljünk csendőrbajtársunk örömeinek s ne mutassunk érzéketlen közönyt a bánatával szemben. Tekintsük a testület jó és rossz napjait saját jó és rossz napunknak, szerezzünk a testületnek dicséretet, ha egyénileg nem részesülünk is benne. Sokan vannak, akiknek véletlen, sajátos vagy bosszantó körülmények folytán le kell mondaniuk arról, hogy munkájukért egyéni elismerésben részesüljenek. És mégis dolgoznak. Miért? Mert számukra nemcsak szólam az összességért munkálkodás nemes kötelessége.

A testület ügye mindnyájunk ügye. Aki bántja, engem bánt, aki támadja, téged támad, aki dicséri, minket dicsér, aki megszólítja, minket szól meg. „Idegen” csendőr nincs számunkra s idegen csendőrlaktanya sincsen az ő számára. Ez az alapköve minden testvériességnek, enélkül testületi szellemről sem beszélhetünk, vagy ha beszélünk, nincs mit dicsékednünk vele.

A közszellem ereje jó katonákká, a testületi szellem ereje jó csendőrökké nevel. Nincs köztük ellentét, sem versengés. De amint csak erős gyökerű, egészséges fa nevel új hajtásokat, csak erős és a lelkekben mélyen gyökerező közszellemnek lehet friss, virágos, erős hajtásává a mi külön büszkeségünk: a testületi szellem.

A bejelentési kötelezettségről.

Írta: CZEGLÉDY JENŐ százados.

Az 1879. évi XXVIII. t.-c. tartalmazza az első rendelkezéseket, amelyek a lakóhelyek és tartózkodási helyek bejelentésére vonatkoznak. E törvény 1. és 2. §-a szerint Budapest székesfőváros lakosai, nemkülönben a területén tartózkodó idegenek minden be- és kiköltözést, úgyszintén a lakó- és tartózkodási helynek minden megváltoztatását bejelenteni tartoznak.

Idők folyamán a bejelentési kötelezettséget mindinkább kiterjesztették s így a közvetlen Budapest mellett elterülő népes helységekből és vidéki városokban is bejelentő hivatalokat állítottak fel, amelyeknek a lakosság ki- és bejelentése körüli tennivalók ellátása volt a hivatása. 1931 március 1-én a hat kerületi rendőrfőkapitányság területén összesen 61 városban működtek már bejelentő hivatalok.

Az 1930 november 20-án kelt 7270—1930. számú miniszterelnöki rendelet (I. Belügyi Közlöny 1027. oldal) a bejelentési kötelezettséget az egész ország területére kiterjesztette. Ennek következtében az 1930 december 16-án kelt 63.410/1—1930. számú belügyminiszteri rendelet (I. Belügyi Közlöny 1930. évf. 1091. oldal) a következőkben intézkedik.

Minden magyar állampolgár bejelenteni köteles:

a) állandó lakóhelyének végleges, valamint három hónapon túlterjedő megváltoztatását (elköltözését és beköltözését),

b) életének 19-ik évébe való belépését annak az évnek január 31-ig, amelyben a 18-ik évét betölti.

c) Magyar állampolgárság megszerzése esetén az illető magát azonnal bejelenteni köteles.

A be- és kijelentés előírt minta szerinti be- és kijelentőlapok kitöltése és beszolgáltatása útján történik.

A családfő lapján a vele együtt költöző törvényes feleséget és a családfő nevét viselő, 18 éven aluli családtagokat (nem a családfő nevét viselő gyermekeket külön lapon) kell bejelenteni. A be- és kijelentési lapokat a kitöltés után nagy- és kisközségekben a községi (kör-) jegyzőhöz, városokban a rendőrkapitánysághoz kell beszolgáltatni.

A be- és kijelentőlapokon az adatokat pontosan és a valóságnak megfelelően kell feltüntetni. A bejelentett adatok valóságáért a be- és kijelentésre kötelezett — a be- és kijelentés megtörténtéért pedig a bejelentésre kötelezettel együtt a szállásadó is felelős, ezért a be- és kijelentőlapokat mindketten aláírni kötelesek. A beköltözést 24 óra alatt, az elköltözést pedig a megtörténése előtt kell bejelenteni.

Aki a rendelet rendelkezéseit megszegi, kihágást követ el és pénzbírsággal kell büntetni.

A rendelet világos intézkedései nem szorulnak magyarázatra, különösen előttünk, csendőrök előtt. Csak arra hívom fel a figyelmet, hogy a rendelettel kiterjesztett bejelentési kötelezettség csak magyar állampolgárokra vonatkozik. Idegen honosok és a területenkívüliséget élvezők a bejelentési kötelezettség alól mentesülnek.

A be-, illetve kiköltözést a községi előjáróságoknál kapható „Bejelentő (kijelentő) lap magyar honos számára” felíratú űrlapon kell bejelenteni; a bejelentőlap felét az ú. n. „Bejelentést (kijelentést) igazoló szelvény”-t a fél visszakapja. A kitöltésre vonatkozó tudnivalók az űrlapok hátlapján megtalálhatók.

Ha a rendelet közbiztonsági előnyeit mérlegeljük, azt látjuk, hogy életbeléptetése nagy mértékben hozzájárul a közártalmúak, a büntetett előételek és egyéb kétes egyének csendőrségi nyilvántartásának teljesebbé tételéhez. Csak az őrsparancsnokokon múlik, hogy a rendelet üdvös hatását a közbiztonság előnyére minél jobban kihasználják.

A fekete rózsza.

Egy határszéli kis faluban,
Ottan esett meg a csoda.
A község apraja meg nagyja
Mint a búcsúra jár oda.

Egy szegény asszony ablakában
Kivirágzott egy rózsaszál,
És rajta egyetlen virágszál,
Egy fekete búcsú rózsza nő.

Fájón konyul le szirma mindig
És mindig harnatkönny-lepett.
Mint fojtott jaj, mely utat csak
Csöndes sírásban törhetett.

Mért fekete? Mért csüng le szirma?
Könnyet mért sír a rózsaszál?

A családloknak ajakáról

A kérdés sorról sorra száll.

Pedig oly egyszerű meséje.
Magját egy apró pintymadár
Az elrabolt végekről hozta,
Hol sok ezer szív sírva vár.

Vár, vár a nagy szabadulásra
Aggódo reménység között.
Ott nőtt a nagy ezer sóhajban
S ezernyi könnyel öntözött.
Ott nőtt s csodálhó lehet-e,
Ha mindig könnyes és fekete?

FELEKI SANDOR.

Csendélet a fronton.

Írta: MAHÁCS LAJOS százados.

Ágrólszakadt öregember volt Bagyinka bácsi, a gátör. Se felesége, se gyereke, se rokona, senkije-semmije, csak a kutyája, subája, meg a furkósbotja. Ez az árvasága okozhatta, hogy egy dologban a világ minden csöszé-től különbözött: szerette a gyerekeket.

Lefészkelte velünk a fűzfa tövébe, darabig elmerengett a folyó tükrén — emlékeiben kutatva — s aztán mesélni kezdett hajdani katonaeletéről. Hős volt ő valaha, olyan, hogy Kinizsi kismiska hozzá. Álmodott ilyenkor az öreg s mi veleálmodtunk. Képzeletünk megtelt hűséges, bátor katonákkal, akik sohasem éhesek,

A nehéz megélhetési viszonyok, a kiéleződött társadalmi ellentétek, a lakosság lélekszámának szaporodása stb. s ezekkel az okokkal szorosan összefüggően a közönséges és intellektuális bűncselekmények növekedése, a bűnözők agyafurtsága, kitanultsága, mind hathatósabb ellenrendszabályokra kényszeríti a hatóságokat.

A bejelentési kötelezettség a statisztikai, népmozgalmi stb. nyilvántartáson kívül az országban szélteben-hosszában kóborló bűnözők, jövő-menő közártalmúak, itt felbukkanó, ott eltűnő gyanús egyének mozgási lehetőségének korlátok közé szorítását is célozza. A vidékre is kiterjesztett bejelentési kötelezettséget is úgy kell tekinteni — különösen csendőrszemmel —, mint a közbiztonság megszilárdítása érdekében tett megelőző intézkedést.

A bejelentésre kötelezettek, a szerint, hogy miképpen teljesítik vagy nem teljesítik ebbeli kötelezettségüket, három főcsoportba sorolhatjuk. Az első csoportba azok tartoznak, akik a törvényes formák betartásával az előírt határidőre, a bejelentőlap rovatait a valóságos helyzetnek megfelelően kitöltve, eleget tesznek — a bejelentési kötelezettségüknek. A második csoportbeliek azok, akik bejelentik ugyan magukat, de vagy a határidőt nem tartják be, vagy pedig — mert bizonytalankodnak vagy reá — a bejelentőlapra hamis adatokat jelentenek. Végül a harmadik csoportba tartoznak azok, akik egyáltalában nem jelentik be magukat.

A csendőr eljárása esetenként más és más. Vegyük először az első esetet, amelyben a bejelentés a törvényes előírás szerint megtörtént. Ebben az esetben a csendőr könnyen értesülhet a letelepedett személyi viszonyairól. A községhezán beadott bejelentőlapon minden fontos adat (név, szülők neve, születési helye, éve, előző lakhely) megtalálható. Hogy mindez simán menjen, az előjáróság és az őr között meg kell teremteni a kölcsönös érintkezés legmegfelelőbb formáját. E téren sehol sem tapasztaltam ne-

hézséget. Az előjáróságnak is érdeke, hogy a községben csak jóra való, becsületes emberek telepedjenek le, ezért az előjáróságok szívesen rendelkezésére bocsátják a megjelenő járőröknek és az érdeklődő őrsparancsnoknak az adatokat. Egyik-másik őr úgy oldotta meg a kérdést, hogy az előjáróság időnként kimutatás alakjában közli az őrsrel az újonnan érkezetteket. Én az előbbi, a csendőrök által való személyes érdeklődés módszerét tartom helyesnek. Talán fáradságosabb, de biztosabb és célravezetőbb is. Egyébként is könnyen megy az ellenőrzés, mert a községhezán a bejelentett egyénekre a nyilvántartási könyvön kívül kartotékrendszerű külön nyilvántartást is vezetnek. A megjelenő járőrnek nincs más tennivalója, mint az adatokat kiírni.

Lássuk már most, mik a csendőr tennivalói ez új adatok birtokában?

Hazaérkezve mindenekelőtt az összes hivatalos és magán feljegyzéseit átnézi. Sorra veszi az államrendészeti zsebkönyveket, a kémgyanusak körözwényeit, a Nyomozókulcs-adatait, a jegyzéskönyvecskéket, a figyelőlapokat stb. Megállapítja, nem szerepel-e valahol a bejelentett neve. Ha ezt tisztázza, hozzáfoghat az illető pontos priorálásához. Mindenekelőtt tudakozóívet kell küldeni a bejelentett egyén területileg illetékes volt őrsparancsnoksághoz, illetve, ha államrendőrség területéről jött, megkeresést az illetékes rendőrkapitánysághoz. A válaszhoz mérten azután, ha szükséges, tudakozólapot kell küldeni a csendőr összekötőtiszt úrnak is. Általában mindazokkal a hatóságokkal, parancsnokságokkal stb. fel kell venni az érintkezést, amely csak némileg is hivatott a bejelentett egyén előéletére, viselt dolgaira, magatartására, megbízhatóságára stb. véleményt mondani. Hosszadalmas munka, de megéri.

Egyik őrsparancsnokom már eddig is igen dicséretes tevékenységet fejtett ki ezen a téren. Ez év január 1-től az őrskörletében letelepedett 35 magyar állampolgár közül a

sohasem fáznak s dalolva néznek farkasszemmel a halállal. Nem is hazugság volt talán az öreg meséje, hanem költészet — kiszárvál az néha a suba alól is —, de az sem lehetetlen, hogy színigazat mondott, hiszen azóta magunk is láttuk az ő vitézeit...

Néha azonban túlmesszire ragadta a lendület s mikor a hatást már nem fokozhatta, a maga tótos magyarságával elsütötte az ősrégi gránitsár-tréfát:

— Aztán csak tötöttüng-lötöttüng, tötöttüng-lötöttüng, végén mán nem is tötöttüng, csak lötöttüng... — Az ellenség ugyanis sáskamód lepte el őket s olyan gyorsan kellett tüzelniök, hogy töltésre már nem futotta az időből, hát csak úgy töltés nélkül lődöztek...

Mikor aztán felnőtünk, láttuk, hogy nem egészen így vagyunk a háborúval. Van ott egyéb is a lődözésen kívül. Éhség és jóllakottság, fáradság és pihenés, fagy és lángoló tűz, vágyak és szomorúságok, mély barátságok és vetélkedések, apró örömek és acsarkodások... csak úgy, mint az itthoni életben. Mindössze az a különbség, hogy odakint nem fecskék és pillangók, hanem vasdarabok röpködnek a levegőben, de ha csak úgy a vakvilágba röpködnek, oda se néz a baka...

Ita pihenőben van, pihen istenigazából, miként a hatodik század is megpihent egy öreg erdő tisztásán, mikor Bruszilovot sikerült megállítani.

Csitári Pista szűkebb bajtársi körével hanyattfeküdt a pázsiton. Fújták a legények a füstöt, nézték a lombok fölött sétáló teliholdat és rendületlenül hallgat-

tak. Néhány napja csaták tomboltak itt, de most puska-lövés se zavarta a csendet. Az orosz árokból ének csendült s ebben a holdkórosan nyári éjszakában mély sóhajok szakadtak fel, kiki arra felé gondolt, amerre a vágyódása húzta, haza...

Csak Galambos fészkelődött. Civilben halásznadrág-foltozó volt Békésen, azt pedig mindenki tudta, hogy ennél alacsonyabbrendű és reménytelenebb emberi hivatás nincs a nap alatt. Galambos tehát a háború hősi lehetőségeivel akarta megtoldani hiányos tekintélyét, elhárítani a csúszást.

Szapulta az otthonmaradottakat, kórházakban és hadtápban henylőket és gyávának titulált mindenkit, aki nem kapja el a levegőben sistergő huszonnyolcas gránátot, mint kutya a legyet. Az egész hadsereg rongyos hátizsákkal járt már akkoriban az idegen országokat, egyedül Galambos hátán fityegett békebeli torniszter, mert ő mindenben extra volt. Nem csoda, hogy acsarkodtak rá a legények...

— Fenemegette! — morgott a nadrágfoltozó. — Miféle háború ez? Elájultok egy kis holdvilágtól s ha a muszkák elnyekergik, hogy Vo-holga-hóóolga..., hát csak sóhajtoztok, akár a beteg borjak. Tán el is ájultatok, ha most egy géppuska ugatni kezdene...

— Hát te? — vetette oda Csitári a foga közül. — Te csak úgy odanyúlál és nyakoncsipéd s elhoztrád mellékesen a muszka cárt is... Fogd be csak, komám, mert mink vigyázunk rád, hogy Szibériába ne kerülj.

priorálás alapján 7 embert tart nyilván összesen 8 különböző bűncselekményért. E büntetett előéletű egyének figyelőlapját összesen 4 lopás, 1 közveszélyes rongálás, 1 zsarolás, 1 súlyos testisértés és 1 szeméremelleni bűncselekmény büntette, illetve vétsége terheli.

Más a helyzet a második csoportba sorolható bejelentésre kötelezett egyéneknél, kik a bejelentési lapok adatait nem a valóságnak megfelelően töltik ki. Előfordulhat, hogy a jelentkező a saját, esetleg a szülei nevét rosszul mondja, vagy az előző lakását nem a valóságnak megfelelően mondja be stb. Az adatok helytelenségére rá lehet jönni a jelentkezőt egyén régi lakóhelyén beadott bejelentőlappal való összehasonlítás útján. A kijelentkezéskor ugyanis az addigi lakóhely szerinti illetékes hatóság (rendőrkapitányság, községi (kör-) jegyző) a kijelentkezőt egyén bejelentőlap szelvényét a területileg illetékes új hatóságnak megküldeni köteles. Ilyen esetben a két bejelentőlap adatainak összehasonlítása útján könnyen meg lehet állapítani az eltérést.

Előfordulhat azonban az is — sokszor elő is fordul — hogy a régi bejelentőlap nem áll rendelkezésre. Ez esetben nem lehet mást tenni, mint hogy a csendőr az illető személyi adatait kikérdezés, puhatolás stb. útján, megállapítani törekszik. Csak ezután szabad a prioráláshoz fogni. Ha ugyanis az előzetes puhatolástól eltekintünk, rosszul be-mondott adatok birtokában a bejelentett előéletét, viselt dolgait illetően nem tudunk használható adatokat beszerezni. Helytelen adatok mellett egy hatóságnak sem áll módjában helyes választ adni s az érdeklődő őrs az országos bűnügyi nyilvántartótól is „Nem fordul elő”, „Ismeretlen” stb. értesítéseket fog kapni, holott az illető büntetett előéletű, kémgyanus stb. lehet.

Ha a csendőr a téves adatok bejelentéséről meggyőződik, az érdekelteket valótlán adatok bejelentése miatt a miniszteri rendeletbe ütköző kihágás címén jelentse fel. Az

ilyen egyént fokozottabban kell figyelni, mert bizonyára oka volt a valótlán adatok bejelentésére.

Az egyáltalában be nem jelentett egyénekkal szemben — kiket a harmadik csoportba soroltunk — ugyancsak más az eljárás. A sokat hangoztatott helyi és személyi ismeret megköveteli, hogy a csendőr az őrskörletébe érkezett idegeket — az ott letelepedetteket meg különösen — észre vegye, szemmel tartsa. Ha a csendőr ilyen egyének megjelenését észleli, kérje tőlük a bejelentőlap szelvényét. Ha ez nincs, utasítsa az érdekeltet a rendeletben előírt 24 órán belüli bejelentés haladéktalan teljesítésére. Ennek megtörténtét a legközelebbi alkalommal természetesen ellenőrizni kell. Ha a bejelentés ezekután sem történik meg, fel kell jelenteni.

A bejelentések ilyen utólagos megtörténte után a csendőr eljárása ugyanaz, amit fentebb az első és a második csoportba tartozó egyénekkal szemben kell fogamatosítani.

A rendelet b) alpontja alatti 19. évbé való belépésnek, valamint a magyar állampolgárság megszerzésének bejelentését a csendőr ugyancsak ellenőrizni tartozik.

Jól tudom, hogy az újításokkal való megbarátkozás, új rendeletek megismerése, azoknak a gyakorlati csendőreléthez való átláthatása mindig nehézségekkel jár. A nehézségektől azonban nem szabad visszariadni. Évről-évre jobban és jobban meg kell barátkoznia minden csendőrnek a gondolattal, hogy a régi, egyirányú, meglehetősen szűk korlátok közé szorított helyi jellegű közbiztonsági szolgáltatás teljesítés idejét multa.

A lakosság lélekszámának növekedése, a szinte korlátlan és gyors közlekedési lehetőség, a mindinkább fejlődő idegenforgalom, a lakóhelyek gyakori változtatása, a „korszerű” nyomozás stb. mind új és új feladatok elé állítja a csendőrt. A kívánalmakkal pedig lépést kell tartani.

Mert, ha rajtad múlna... — fejezte be nevetve, s a többiek is kuncogni kezdtek.

— Tévedsz, Csitári! — válaszolt előkelő nyugalommal Galambos. — Engem el nem csípnek az oroszok, csak magadra legyen gondod! — Ezzel kapta magát, sértődötten bebújt a vackába aludni.

Másnap a Galambosék raja került előre a tábori őrsre. Csend volt akkor is, mélységes csend, csak éppen felhők osontak a hold alá s a szellőben megremegtek a lombok. Nekidőlt Galambos az árokfalnak s belefúrta szemét az erdő sötétjébe. Alig ötven lépésre szemben — valahol — gubbasztott az orosz őrszem, hát vigyázni kellett. De hiába vigyázott...

Hirtelen láng csapott ki Galambos előtt a földből, robbanás döngötte meg a dobhartáját. Kemény marok tapadt a szájára, izmos karok ragadták meg úgy, hogy se mozdulni, se kiáltani nem tudott s mire feleszmélt volna, a szeme is be volt kötve. Fogságba esett...

Vitték drótkadályon, árkon át, azután belökték valami sötét odúba — fedezék lehetett — s ott magára hagyták. Tapogatózni kezdett, ládafilét talált a sarokban, arra leroskadt. Megtapogatta magát, nem rossz álm-e csupán az egész s amikor megbizonyosodott a valóságról, rászakadt a társatlanság gyötrelme. Felriadt benne az addig ismeretlen érzés, hogy valami félelmetesen idegen világba került, ahol nem olyanok az emberek, amilyen a Csitári, meg a hatodik század többi legénye. S amikor aztán felrémlt képzeletében Szibéria, akkor két öklére esett a homlokra és felnyögött:

— Uramisten! Haznjutok-e valaha Békésre?...

Ezt hajtogatta egész éjszaka. Tudta, hogy szibériai lövészek ejtették foglyul, azokról pedig nem sok jót hallott. Lehet, hogy kifaggtatják s aztán egyszerűen felkoncolják.

Szökni nem lehet, mert az őrs léptei a fedezék szájánál kopognak...

Mi tagadás, reggelig kiverte Galambost a verejték. A reggel közelségét abból sejtette, hogy lejött hozzá valaki, de nem szólt semmit, csak megerősítette Galambos szemén a kötést s hogy még biztosabban elvegye szeme elől a látást, nyakig a fejébe húzott valami hősapkafélét. Akkor kivezette a fedezékből s azt mondta neki:

— En tudom kicsi magyarul... Nem sapka le-huzni, mer agyonlőni...

Ebből mindent megértett a fogoly s hirtelen rémületében még a szemét is becsukta. Aztán kézenragadták és vezették, mondván:

— Na, hajde!

A fogoly ment, amerre vitték, míg egyszer megállították. Azt mondta neki a magyarul tudó orosz:

— Csinalaz, ami en parancsolsz neked... Tudok magyarszki komandó... na most csinalsz:

— Nider!

Erre a sokat hallott vezényszóra ösztönösen hasravágódott Galambos. Kicsit ügyetlen volt a bekötött szeme miatt, az ötvenedik nider azonban már kifogástalanul ment. Szakadt róla a verejték, körülötte pedig éktelen nevetés viharzott. Úgy látszik, unták magukat a muszkák, hát most színházat rendeztek a fogollyal...

A vadászati törvény szemléltető¹ oktatása.

Irtai: vitéz SÁRAY FERENC alezredes.

Lapunk ezévi 594. oldalán leírtam, hogyan kell az őrön a szemléltető oktatásnak történnie. Azt hiszem, hogy eme oktatási módszerünk meghonosításához és begyakorlásához a kikézésnek elég fontos érdekei fűződnek ahhoz, hogy azzal ezúttal ismételtelen is foglalkozzam.

A következőkben a vadászati törvény szemléltető oktatását dolgoztam ki. Ez az oktatás módot nyújt az őrparancsnoknak arra, hogy keretében a vadászati törvény és a Szut. több rendelkezését könnyedén átvegye és megbeszélje. Erre szükség is van, mert a vadászat ellenőrzése egyike azoknak a szolgálatoknak, amelyek a csendőrtől jó fellépést és fokozott tapintatot követelnek. Először egy magános vadász, majd egy körvadászat ellenőrzésének oktatását írom le

Magános vadász ellenőrzése.

Oktató: A járőr ma, augusztus 7-én, rendes szolgálatban a Görömbölyről Mályiba vezető úton halad, mikor nyugati irányból 2 puska lövést hall. Arra néz a járőr, látja és megismeri, hogy tőle 200 lépésnyire a mályi-i jegyző vadászik. Mit csinál? (Reámutat Szabó csendőrré.)

Szabó csendőr: Előveszem a jegyzékkönyvecskét és megnézem, hogy van-e vadászjegye.

Oktató: A vadászjeggyel bírók névjegyzékében benne találja.

Szabó csendőr: Akkor a portyázást folytatom.

Oktató: Nyilas őrmester, ön is így cselekszik?

Nyilas őrmester: Nem. Nekem a vadászati törvény értelmében kötelességem a vadászjegyet ellen-

őrizni. Tehát, hogy van-e egyáltalán s hogy a vadászónál nála van-e a vadászjegye. (Az oktató elmondhatja a csendőrrel a 39. és 40. §§-okat. Tehát hogyan jár el?)

Pusztai őrm.: Az útvonalról letérek és a vadász felé indulok. Ha nem vesz észre, a jelsípval felhívom a figyelmét és kézzel megállást intek neki (mutatja). Ő a sípolásom meghallja, jeletem látva, tehát valószínűleg közeledik felém.

Oktató: Mit csinál, míg egymáshoz közelednek, majd mikor 8—10 méterre érkeznek egymáshoz?

Pusztai őrm.: Még a közeledés alatt megfigyelem, hogy milyen vadat lőtt, nincsen-e olyan vad nála, melyet még nem szabad löni. Egemáshoz érve, üdvözlöm: „Jó napot kívánok, jegyző úr!” Még közelebb menve, „Kérem a vadászjegyet előmutatni!”

Oktató: Helyes. A jegyzőnek nézett vadászhoz közeledve, látja a járőr, hogy a vadász nem ő, hanem egy ismeretlen úr. Miként jár el?

Szabó csendőr: Úgy járok el, mint Pusztai őrmester úr.

Oktató (az ismeretlen vadász nevében): „Jó napot! Tessék a vadászjegyet.” (Oktató átad egy vadászjegyet.)

Oktató: Átvéve a vadászjegyet, miként ellenőrzi azt és mit ellenőriz?

Nyilas őrm.: A vadászjegyet átvéve, kinyitom, megnézem a fényképet és az előttem álló úrral összehasonlítom.

Oktató: A fénykép a vadászt ábrázolja.

Nyilas őrm.: Akkor kinyitom a vadászjegy harmadik szárnyát és úgy fordítom, hogy a fénykép felül legyen, vagyis hogy a 2. és 3. hasában levő írást olvashassam. Itt látom, hogy a vadászjegy mettől-meddig érvényes, azután jön a vadász neve és állása, tehát megtudom, hogy kivel állok szemben. Azután a 3. ha-

Mikor már alig állott a lábán a fáradságtól, az előbbi orosz azt mondta neki:

— Most agyonlőni teged... Mondjál számok egy-két-három... mikor mondd: husz, akkor puská el-sűtni...

Megállott a vér Galambos ereiben. Hát mégis ilyen csúfos halált kell neki hálnia! Megbicsaklott a térde, de megemberelte magát s bár a diadalüvöltés, megzavárasztogatás hátborzongató volt körötte, nem mutatott félelmet. Utolsó erejével azonban elhatározta, hogy nem számol húszig. Nem, még egyig sem. Ő nem számolja ki a maga halálát...

Mikor csend lett, a muszka rászólt:

— Na, hajde! Szamolni!

De Galambos csak állt és hallgatott. S ekkor történt valami...

Érces hang süvített bele a csendbe, magyar nyelven:

— Mi az ott megint?

Galambos erre a nagyon ismert hangra letépte fejéről a sapkát, erdőt s mikor megpillantotta, mi történt vele, nagyot ordított örömeiben, de egyben haragjában is.

A tisztáson ugyanis nem az orosz lövészek, hanem a hatodik század legényei heverésztek. Ők fogták el Galambost, nem az oroszok.

Megsokallották a hetvenkedését s elhatározták, hogy a tábori őrön kidobnak egy kézigránátot, rátörnek Galambosra, a második vonal egyik elhagyott fedezékébe teszik éjszakára, reggel aztán egy eldugott tisztáson megtáncoltatják. Csitári volt a főrendező s ő pedig jól csinálta a dolgát.

A legényeknek igen tetszett a színház, hasukat maroklásták neveltükben, mikor a rendezőség Galambost ugráltatta. A magyarul tudó muszka pedig nem volt más, mint a hetedik századtól ez alkalomra kölcsönkért Gubai Jani, kinek a hangját Galambos nem ismerte.

Mikor azonban a mulatság legforróbb felvonásánál tartottak, őrmester úr Nyiri rajtuküldött...

Mindez pillanat alatt átviharzott a megcsúfolt Galambos agyán s mivel Gubai Jani még mindig megbűvölt mozdulatlansággal nézett abba az irányba, ahonnan az őrmester úr Nyiri kiáltása hangzott, olyan pofont adott neki Galambos, hogy a sapkája hazarepült a hetedik századhoz. S mintha csak erre vártak volna a legények, szétfutottak. Ki merre látott. De velük futott Galambos is, mert meg kell adni, hogy az árulkodás neki sem volt kenyerre.

A zászlótájnál pedig híreszaladt, hogy oroszot fogott a hatodik század, sőt egyesek szerint még géppuskát is. Mivel akkoriban nagyon elkelt a fogoly hírszerzés okából, megindult hajsza a telefonokon: ki fogott oroszot, hol az orosz?... Míg aztán kisült a betyárság s akkor Csitári Pista és cinkosai dagadó dícséretben részesültek őrmester úr Nyiritől...

Galambostól pedig még ma is kérdezzetik Békésen:

— Na, komám, hogy is fogtad el a muszka cárt?

Ihat igen, Bagyinka bácsi, ez is hozzátartozott a mi háborúinkhoz, de azt hiszem, a régi háborúkhöz is. Mert akármilyen történjék, az ember csak ember marad s ha minderről le tud mondani, a nevetésről soha...

sábon lévő „Vadászfényver-igazolvány” rovatolt részén a puská számát nézem meg.

Oktató: Nézzé hát meg és tegye, amit mond.

Nyilas őrm.: „Adja át a puskáját!”

Oktató (Csorba pénzügyi tanácsos nevében): „Nem adom oda! Nincs oka rá, hogy elvegye a puskámat”.

Nyilas őrm.: Nem akarom elvenni, csak a puská számát akarom megnézni!

Oktató (a vadász nevében): „Jó, csak kiürítem.” (Ezt megtenni elfordul, ürít és átadja a puskát.)

Nyilas őrmester átvéve a puskát, nézi jobbról-balról, de a számot nem találja. Mit fog csinálni?

Nyilas őrm.: Kérem, tanácsos úr, mutassa meg a puskaszámot.

Oktató: Nem lett volna-e helyesebb mindjárt a vadászjegyen feljegyzett szám megnézése után erre megkérni a tanácsos urat, mint felsülni a túlzott fontoskodással?

Nyilas őrm. (és az oktatottak): De igen, így rövidebb is lett volna.

Oktató: A tanácsos úr mutatja a járőrvezetőnek a puskáján lévő számot. Szabó csendőr látja, hogy ez nem egyezik a vadászjegyen feltüntetett számmal. Mit fog csinálni?

Szabó csendőr: Ha a puskán lévő szám nem egyezik a vadászjegyen bejegyzett számmal, a puskát őrizetbe veszem.

Oktató: Mit szól hozzá Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Én a vadászjegyet veszem el és a vadászattal való felhagyásra szólítom fel.

Oktató: Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: Ha a tanácsos úr puskaszáma nem egyezik a vadászjegyen lévő számmal, a puskát a törvény nevében őrizetbe veszem.

Oktató (a tanácsos nevében): „A puskát nem adom át, mert nincs joga őrizetbe venni.”

Oktató: Mit csinál erre?

Pusztai őrm.: Én és járőrtársam is lövésre kész helyzetbe vesszük a puskát és megismétlem: „A törvény nevében felszólítom, adja át a puskáját?”

Oktató (a tanácsos nevében): „Az erőszaknak engedek, átadom a puskámat, de figyelmeztetem önöket, hogy törvényellenesen járnak el. Önök nem ismerik a vadászati törvényt. Követelem, hogy a legközelebbi község elöljáróságához vezessenek elő!”

Oktató: Mit csinál most?

Pusztai őrm.: A puskát átveszem és a vadászt kivánsága szerint elővezetem.

Oktató: Én úgy gondolom, hogy erre a határozott és törvényre hivatkozó fellépésre zavarba jön a járőr, nem tudja mit csináljon: Egymásra néznek a járőr tagjai, hogy mit is csináljanak. Mit szól hozzá?

Csele őrm.: Igen, zavarba jöhet, mert tényleg jogtalanul járna el a járőr. Én nem így járnék el, hanem ezt mondanám: „Tanácsos úr, a puskáján más szám van, mint a vadászjegyen feltüntetett! Hogyan van ez?”

Oktató (a tanácsos nevében): „Igen, mert a puskát a mályi-i főjegyzőé. Az enyém útközben eltört, ő adta kölcsön az övét, hogy vadászhasak!”

Csele őrm.: Erre feljegyzem a tanácsos úr személyi adatait és az általa használt (tehát a főjegyző) puskaszámát. Azután a vadászjegyet visszaadom és ezt mondom: „Köszönöm, tanácsos úr, tessék tovább vadászni. Jó napot kívánok.” Utunkat folytatjuk Mályi felé.

Oktató: Miért jár el így?

Csele őrm.: Mert büntetendő cselekmény még nin-

csen, legfeljebb fegyveradó jövedéki kihágás, ha ugyan a puskát tulajdonosa azt meg nem fizette, de ezt még ellenőrizni fogom.

Oktató: Helyes. De hogyan jegyzi fel a tanácsos úr személyi adatait?

Szabó csendőr: Megkérdezem.

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Ez nem szükséges, mert amire szük-ségem van, azt a még kezemben lévő vadászjegyből ki-írhatom.

Oktató: Mi lesz a feladata a járőrnek Mályi köz-ségben?

Pusztai őrm.: A községi elöljáróságához úgy is be kell mennünk érdeklődni, itt megkérdelem a főjegyző urat, hogy az ő puskájával vadászik-e valaki és ki az illető?

Oktató: Én vagyok a főjegyző. Kérdezze meg.

Pusztai őrm.: „Vadászik-e valaki most a főjegyző úr puskájával?”

Oktató (a főjegyző nevében): „Igen, Csorba pénzügyi tanácsos kérte délben kölcsön tőlem.”

Pusztai őrm.: Akkor kérem főjegyző urat, mutassa fel a puská fegyveradó-igazolványát, vagy a vadász-jegyét.

Oktató (a főjegyző nevében): „Nem tudom a vadászjegyet megmutatni, mert tegnap Mezőcsáton vadásztunk és ott felejtettem a vadásztáskámat, melyben a vadászjegyem is volt.”

Oktató: Mit csinál most?

Csele őrm.: „Kérem, legyen szíves a főjegyző úr, a vadászjegyét 9-én mutassa be az örsön, vagy küldje el valakivel, akkor otthon leszünk már.” Azután a rendes szolgálatunkat folytatjuk.

Oktató: Hátha már Mályiból jövet ellenőrizte volna a tanácsos úr vadászjegyét és találta volna nála az idegen puskát?

Nyilas őrm.: Hasonlóan jártam volna el; csak akkor a tanácsos urat kértem volna, a főjegyző úrnak mondja meg, hogy 2 napon belül mutassa be a puská fegyveradó-igazolványt, vagy vadászjegyét, mert különben jövedéki kihágásért fel kell őt jelentenem.

Oktató: Miért kéri Csele őrm. mináig a fegyver-adó-igazolványt, vagy a vadászjegyet?

Szabó csendőr: Nem tudom.

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Én csak azt akarom ellenőrizni, hogy a puská után a fegyveradó be van-e fizetve; ez pedig a vadászjegyen is fel van tüntetve, tehát ezzel is igazolható.

Körvadászat ellenőrzése.

Oktató: A járőr rendes szolgálatban december 21-én 10 órakor Szirmáról Uj-Jenkepuszta felé indul. A falut elhagyva, a jelzett irányból sűrű puskaelövést hall. Mit gondol?

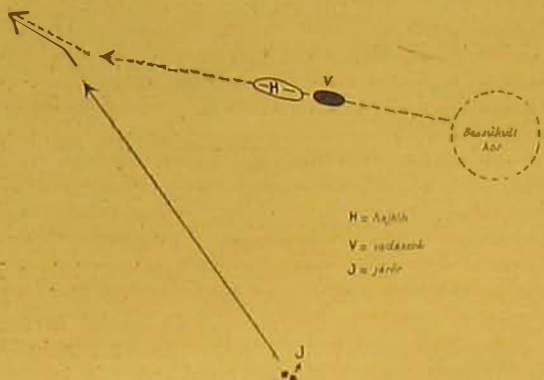
Szabó csendőr: Jenkepusztán körvadászat van, nekem kötelességem a vadászjegyeket ellenőrizni, egyben a körvadászatok alkalmával sebzett vadak elfogására és ellopására kigyúlt egyéneket (ú. n. döngészeket) eltávolítani.

Oktató: Helyes a gondolatmenete. A mályedésből felér a járőr a terephullám tetejére. Látja kb. 600 méterről, hogy a kör már egészen beszűkült, rövidesen befejeződik, ú. n. döngészt egyet sem lát. Mit fog csinálni?

Szabó csendőr: Megyek a körbe összejövő vadászokhoz, hogy az ellenőrzést fogamatosítsam.

Oktató: Pusztai őrmester?

Pusztai őrm.: Én nem egészen így járok el. Látom a vadászok által képezett kört, látom a vadászok nyomait is a havon, ismerem a vadászterület kiterjedését és fekvését, tudom, hogy a vadászok egy másik kör kiindulási pontjára fognak a mostani helyükről menni, tehát az odamenetelük alatt, vagy inkább azon ponton akarok hozzájuk érni. Nem akarom őket a vadászatban akadályozni a vadászjegy eltenőrzésével, amit, ha csoportban vannak, alig tudok mindenkinél fogantatosítani anélkül, hogy egyesek vadászjegyeit esetleg kétszer is megnézzem. Lassan közeledem tehát, míg a kör befejeződik, akkor már hallom, majd látom is, hogy a hajtók merre indulnak s azt is megfigyelem, hogy ki a vadászat rendezője; most az újabb kiindulási pont felé veszek irányt és megyek.

Oktató: Miért jár el így Pusztai őrmester? Miért kell Önnek azt tudni, ki a vadászat rendezője?

Pusztai őrm.: Ha feljűk tartok, esetleg ott bevarnák, ezzel hátráltatom őket, ha pedig nem varnák be, ez a csendőri tekintélynek nem lesz előnyére. De nem akarok sem a vadászokkal, sem a hajtókkal egy csoportba menni. A vadászat rendezőjének személyét azért figyelem meg, hogy ne kérdőjeleződéssel kelljen azt megállapítani. Szükségem azért van rá, mert vele akarok érintkezni, ő továbbítja majd az én intézkedésemet az uraknak. (Szut. 78., 88. pont 2. bek., 91. pont).

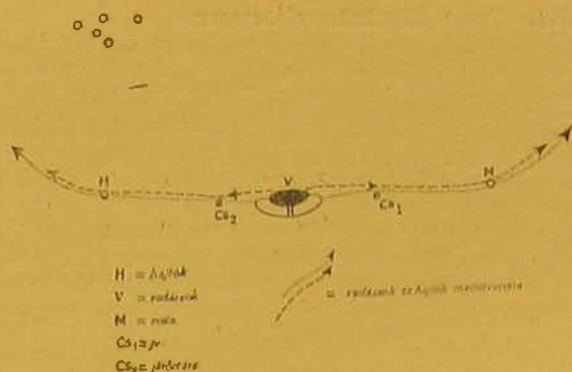
Oktató: A hajtók már csoportban állnak az új kör kiindulási pontján, a vadászat rendezője, a gazdasági helyes lesz. Felkérem az urakat erre. (Az intéző eszerint intézkedik.)

Nyilas őrm.: Az intéző úrhoz megyek: „Jó napot kívánok, intéző úr (a puskán tisztelgek). A vadászjegyet fogom ellenőrizni, kérem az urakat, adják át a vadászjegyeket a méta előtt álló csendőrnek, a puskájukon a számot pedig mutassák meg, mikor induláskor előtte elhaladnak. Így fogjuk a vadászatot a legkevesbé hátráltatni”.

Oktató (az intéző nevében): Köszönöm, ez így igazán helyes lesz. Felkérem az urakat erre. (Az intéző eszerint intézkedik.)

Oktató: Mit csinál ezután?

Nyilas őrm.: Járőrtársamat az egyik méta felé küldöm, míg magam a másik méta felé megyek, közben azonban figyelni, hogy puskát ottan senki el ne vihessen, kocsira ne tehessem.

Oktató: Pusztai őrmester ugyanígy járna el?
Pusztai őrm.: Igen, de még megkérdezem az intéző urat, nincsen-e a vadászok között a Szut. 100. pont 2. bekezdésében felsorolt urak közül valaki, hogy nekik a Szut. 100. pontjában előírt tiszteletadást megadhassam.

Oktató: Hát nem kell ezeknél az uraknál jelentkezni a járőrnek?

Szabó csendőr: Csak akkor kellene jelentkezni, ha ezen urak egyike engem megszólít, mert itt nem hivatalosan jelentek meg. (Szut. 106. p.)

Oktató: Helyes. Az első úr oda érkezett önhöz, a vadászjegyet és puskaszámát ellenőrizte (mint azt már előbb megbeszéltük), rendben találta, mit csinál?

Nyilas őrm.: A vadászjegyet visszaadom. „Köszönöm!” és tisztelgek. Várom a másik urat; az utolsót már nem várom itt meg, hanem hozzájuk megyek, mert már nem fogom eltéveszteni, hogy kiét néztem meg, kiét nem. Az egész idő alatt szemmel tartom a járőrtársamat, illetve a járőrvezetőmet.

Oktató: A következő vadász jön, látja, hogy keresgél a zsebeiben, majd önhöz érve azt mondja, hogy nincs nála a vadászjegye, ügylátszik a kastélyban felejtette a csomagjában. Mit csinál?

Szabó csendőr: Tessék a vadászjegyért menni vagy küldeni, addig a további vadászatban nem szabad részt venni.

Oktató (a vadász nevében): „Én Csátary őrnagy vagyok. Vadászjegyem van, én nem hagyok fel a vadászatnál, itt az urképes igazolványom! Jelentsen fel”. Mit csinál most?

Szabó csendőr: Megjelentem az őrnagy úrnak, nem engedhetem meg, hogy tovább vadásszék.

Oktató: Nyilas őrmester?

Nyilas őrm.: Én is így járok el.

Oktató: Csele őrmester, ön hogy jár most el?

Csele őrm.: Őrnagy úr alázatosan jelentem, nem kétkedem abban, hogy őrnagy úrnak van vadászjegye. A vadásztörvény azonban előírja, hogy aki vadászjegyet felmutatni nem tudja, az tartozik a vadászatból azonnal felhagyni. (Vadásztörvény 40. §.) Nem én tiltom meg hát őrnagy úrnak a vadászatot, hanem a törvény, így azt nekem nincs is jogom megengedni.

Oktató (az őrnagy úr nevében): „Tudomásul veszem, amit jelentett, de én mégis tovább fogok vadászni.” Mit csinál erre?

Csele őrm.: Nyugodt, csendes hangon ezt jelentem: „Őrnagy úr, alázatosan jelentem, ebben az esetben kénytelen leszek őrnagy urat ebben megakadályozni!”

Oktató (az őrnagy úr nevében): „Teljesen igaz van. Csak azt akartam látni, hogyan tudja és teljesíti a kötelességét. Itt a vadászjegyem,

A trianoni békeszerződés jóindultú és megértő módosítása nélkül nem képzelhető haladás, béke és biztonság.

T. C. MOORE, angol képviselő.

Csele őrm.: Köszönöm alázatosan.

Oktató: Mit csinál Csele őrm., ha az őrnagy úrnak nem lett volna vadászjegye és ha — ami nem valószínű — a vadászattal nem lett volna hajlandó felhagyni?

Csele őrm.: Az őrnagy úr arcképes igazolványát magamnál tartom, majd az összes vadászjegyek ellenőrzése után a szükséges adatokat kijegyzem és azután az őrnagy úrnak visszaadom. A kihágást már elkövette az őrnagy úr, így kénytelen lettem volna jelentést tenni az ezredparancsnokságnak. Ellenőrzöm még az őrnagy úr bemutatott vadászjegyét, azután a portyázást folytatom.

Oktató: Hát ha az alispán nem tudja a vadászjegyét felmutatni. Hogy jár el?

Nyilas őrm.: Alispán úr, tisztelettel jelentem, a vadászban tovább addig nem vehet részt, míg a vadászjegyét ki nem hozzák.

Oktató (az alispán nevében): „Ismer maga engem jól, tudja, hogy van vadászjegyem, de otthon felejtettem. Mire elhozhatják, már vége is a vadászatnak. Én most anélkül fogok tovább vadászni, utólag majd bemutatom a vadászjegyemet”. Mit felel erre?

Nyilas őrm.: Sajnálom, hogy az alispán úr szóra-kozását el kell rontanom, de nekem ezt nincs jogom megengedni.

Oktató (az alispán nevében): „Jól van, abbahagyom a vadászatot.”

Oktató: Most szerkesszen ki-ki egy-egy feljelentési fogalmazványt a következő vadászati kihágásról (megadja a feljelentés tárgyát).

(Ugyanilyen módon az oktató még más különböző állású és rangú egyenekkel való eljárást, illetve beszélgetést is tegye oktatás tárgyává, főleg a helyes és udvarias beszédmodorra tanítja meg ezzel alárendeltjeit.)

KATONAI ISMERETEK.

Hadianyag és hadiipar.

Írta: RÉCZEY FERENC vkszt. őrnagy.

A világháború előtt az államférfiak tervezgetéseiben és politikai elgondolásaiban az „ultima ratio” csak fenyegető kérdőjelt jelentett. Sötét szakadékok két part között. Hidat e két part között a hadvezérnek kellett vernie. Ha ugyan volt hozzá embere és anyaga elegendő. Ha nem, ám vegye elő a stratégia kódbe és fellegekbe vesző szabályait, amelyeket az államférfiak legnagyobb része amúgy is ösztönszerű idegenkedéssel és bizalmatlansággal nézett.

Azóta mindennél jobban bebizonyosodott, hogy hadjáratok sorsát nem az arevonalakon döntik el. Pontosabban kifejezve, nemcsak az arevonalakon. Tanuságot tesz erre a világháború tapasztalatai mellett az a nagyarányú berendezkedés, amellyel szabadon fegyverkező államok

a jövő háborúját előkészítik. Egyébként pedig világosan látjuk azt is, hogy a világháborúban, — különösen ami az anyagi előkészületeket jelenti —, éppen ezen a téren számítottuk el magunkat. De ne csak nálunk lássuk meg ezeket a hibákat. Volt ellenfeleinknél is hasonló volt a helyzet. Mai szemmel nézve egészen kezdetlegességeknek minősíthetjük a mindkétoldali hadvezetőségek munkáját, már ami például az emberanyag kihasználását, a lövészükséglet biztosítását és a háború ezerféle anyagi kíváncalmát illeti.

Ez a felismerés azonban ma már csak a multat jelenti. Jövője még körvonalaiban is alig látható be. Az bizonyos, hogy a világháború befejezése óta nagyobb kifejlődés történt ezen a téren, mint a hadügyi szervezkedés sokszázados történelme alatt együttvéve. Ez alatt a másfél évtized alatt államférfiak és vezető katonák között annyi közeledés történt, amennyire ezelőtt a legmerészebb militarista felfogás sem számíthatott. Államvédelmi és hadügyi tanácsok, ember- és anyagszolgáltatási előkészületek, mozgósítási tervek, a véderendszer kiterjesztése az állam valamennyi polgárára, munkakötelezettségi és pénzügyi kivételes törvények, mindez párhuzamosan a leszerelési tanácskozással széles perspektívában mutatják a jövő háborújának arányait. És hol vagyunk még a hadviselés további kibontakozásától? A technika mind jobban és jobban kapcsolódott bele a hadviselésbe, légierők működése folytán hadszíntérié válhat az egész mögöttes országrész, gáz- és kémiai harceszközök pedig új csapásokra irányítják ma már a hadászat eddig örökérvényűnek gondolt alaptörvényeit is.

Nem lehet ma már arról beszélnünk, hogy nem találmi megértést az államférfiak részéről politikájuk egyik eszköze, a hadügyi kívánságok iránt.

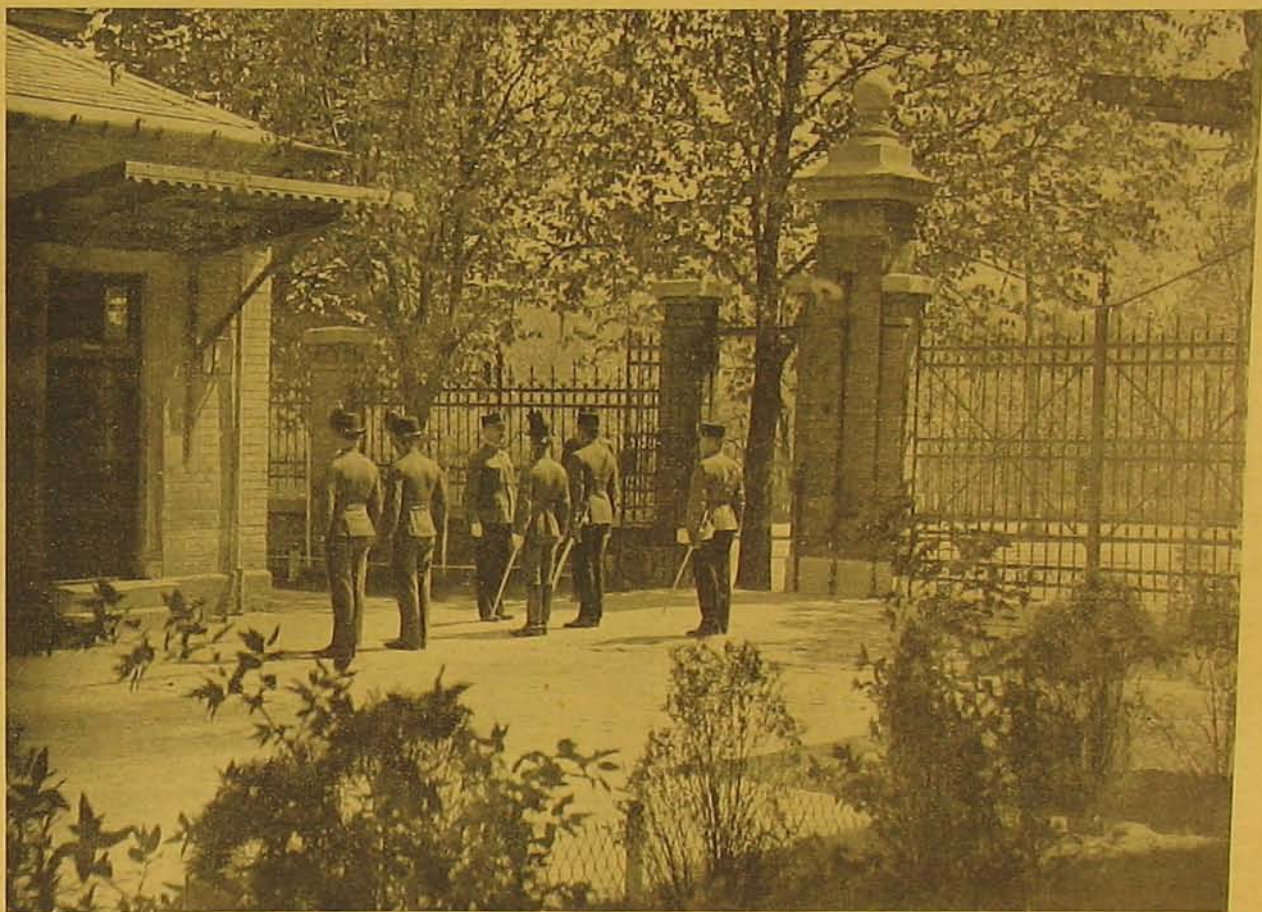
Korlátozás nélküli államok véderőtörvényei különböző felépítéssel bár, de egyértelműen azt célozzák, hogy nagylétszámú haderő kiképzésének és felszerelésének biztosítása mellett a háború anyagi szükségleteit már békében előkészítsék és biztosítsák. Reámutattam a Csendőrségi Lapokban egy ízben már arra, hogy az ipar és technika bekapcsolódása a hadviselés érdekkörébe érlelte meg azt a felfogást, amely a várható ellenfelek gazdasági erőforrásai között fennálló állítólagos különbségeket hadseregek útján akar kiegyenlíteni. Kijelítettük a „potential de guerre” tarthatatlán egyoldalú emlétetét. Feltételezett és kiszámított értékekbe öltöztetett háborús potenciákat nem lehet arányba hozni békebeli haderők útján. Hiszen a háborúképeség személyi, ipari, pénzügyi és technikai tényezőit meghatározni legalább is nagyon kétes dolog, amikor az osztályozást és ellenőrzést éppen a másik fél végzi.

A hadviselőképeség biztonsági elmélete nem önvédelmi berendezkedés, de burkolt támadó szándék, mint annyi más, a többiek véderendszerének önálló felépítése, más államok haderejének önálló fejlesztése ellen. Ne mondják tehát azt, hogy azért van szükségük hatalmasan felszerelt és már békében megszervezett haderőkre, mert másokat gazdasági és földrajzi adottság képesít arra, hogy szükség esetén gyorsan rögtönözhesse nek hadseregeket.

Igaz, nagyon szoros a kapcsolat a békebeli gazdasági produktivitás és a hadviselés szükségletei között. Ugyanazokban a műhelyekben és gyárakban, ahol a min-

Csak revízióval lehet elkerülni a világ gazdasági összeomlását, mert Trianon az oka minden bajnak.

V. A. MARTINI, olasz író.

A m. kir. csendőrség felügyelőjének laktanyaszemléje Budapesten.

dennapos polgári élet számára gépeket és szerszámokat gyártanak, ugyanott csekély átalakítás után lövegeket, géppuskákat és repülőgéppalkatrészeket is elő lehet állítani. Nagyon sok veszélytelen békebeli alapanyagból kerül ki például a gázharc sokféle eszköze is. Éppen ezért nem lehet éles határt sem vonni a béke és a háborús kívánalmak között. Lövegcsöveket, páncéllapokat jóformán ugyanazokkal a műhelyberendezésekkel lehet készíteni, ahol vonatokat és személyszállító hajók csavarjait. Vadász- és bombavetőgépek százait onthatják ugyanazok a gyárak, ahol kereskedelmi repülőgépeket állítanak elő.

Mégsem lehet a haderők anyagi szükségletét márió-holnapra a földből előteremteni. Hatalmasan felszerelt és tárolt hadianyagkészletekre támaszkodó hadseregek fenyegető veszélyt jelentenek olyan nemzetek számára, melyektől az önálló hadseregszervezés jogát lappangó háborúképeség ürügyével elvették, vagy a jövőben el akarnák venni.

Talán nem lesz érdektelen, ha ennek illusztrálására háborús példákra is hivatkozunk.

Az Egyesült Államok fejlett ipara, technikai erőforrásainak gazdagsága és szakembereinek tömege közismerten a legelőkelőbb helyek egyikét biztosítja számára az egész világon. Sem ipari, sem anyagi előgondoskodás folytán nem volt azonban háborúra felkészülve. Ennek következtében a hadüzenet napjától kezdve egészen a háború befejezéséig a szövetségeseitől függött, úgy hogy például az amerikai seregtestek az Argonne-i és Maas-

melletti ütközetekben egyetleneg olyan nehéz gránátot nem használtak el, amely amerikai gyárban készült volna. Valamennyit az európai szövetségesek szállították számára. Pedig a hadüzenet óta ekkor már 19 hónap telt el és az Egyesült Államok összes üzemei megfeszített erővel dolgoztak a hadsereg szükségleteinek kielégítése céljából. Az első amerikai gyártású lövegek valamikor 1918 szeptemberében kerültek át az európai arcvonallra, közülük csak négy jutott ütközetbe.

Mindezt az Egyesült Államok leszerelési delegációjának előmunkálataiból veszem. De egyéb adatok is vannak arra, hogy mennyi időbe került az amerikai haderő ilyen rögtönzött mozgósítása. A hadüzenetkor, 1917 áprilisában rendelt meg az amerikai kormány a Savage Arms Corporation gyártelepénél 1500 könnyű géppuskát, majd egy hónappal később ugyanennek a mennyiségnek a tízszeresét. Az első kétezer darab szállítása csak nyolc hónappal később, 1917 decemberében sikerült, a teljes megrendelt mennyisége 1918 májusában. Nem volt könnyebb a helyzet harcokcsik tekintetében sem. 1917 augusztusában kezdtek foglalkozni náluk is a tankszerkesztés gondolatával és az első Renault-típusú mintadarabokat 1917 decemberében állították elő. Csak 1918 októberéig sikerült 30 (!) darabot elkészíteni és csak a fegyverszünet idejére, november elejéig körülbelül még további 70 darabot. Még az egyszerűbb felszerelési cikkeknl is mennyi nehézség merült fel. Acélsisakok előállítása bizonyára nem a legbonyolultabb úton történik. Mégis kereken nyolc hónapra volt itt is szükség, hogy

elegendő sisak álljon rendelkezésre. Ugyanez volt tapasztalható a löveg- és löszergyártásnál. Egy löpörgyár berendezkedése átlagban négy hónapot jelentett; nyolctól tizenkét hónapig tartott, amíg elegendő mennyiséget lehetett gyártani. A lövegekre még tovább, a National Ordnance Factory gyárában 15 hónapig is kellett várni.

Még Angliában is, ahol pedig egy kisebbmértvű haderő számára megfelelő ipari előkészületek már megvoltak, az újonnan felállított seregtestek anyagi ellátása hosszabb időbe telt. A löveggyártás új berendezkedése hat hónapig, a harcoksigyártás berendezése majdnem kilenc hónapig tartott. A háború utolsó esztendejében, amikor felfokozott mennyiségű lőszerre volt szükség, az újonnan rendelt tüzérségi lövedékek gyártására és szállítására hasonlóan majdnem kilenc hónapig kellett várni.

Ezek a beszédes adatok talán elegendően bizonyítják a haderők anyagi előkészületeinek szükségességét és azt, hogy a gazdasági és ipari mozgósításnak mennyire párhuzamosan kell haladnia az előerők kiképzésével és előkészületeivel. Ezek nélkül korszerű hadsereg ma el sem képzelhető. A gazdasági mozgósításhoz azonban nemcsak egyedül az ipar felkészülését számíthatjuk, de ide tartozik az őstermelés, a pénzügyek, a közlekedési eszközök és a munkaerők biztosítása is.

Mindennél fontosabb természetesen az ipar és a nyersanyagtermékek jelenléte. A hadiipar három alapanyaga: vasérc, szén és nyersolaj nélkül nincsen önálló hadviselés. Azok az államok, ahol ez készletek formájában fel nem található, nyersanyagszállítmányokra vannak utalva. A nyersolaj szerepe mind jobban és jobban előtérbe nyomul, mert a szénben rejlő energiamennyiség felhasználási területe igen korlátozott és a repülőgépek, robbanómotorok, tengeralattjárók üzemeltetéséhez folyékony energiakészletek szükségesek.

A központi hatalmak löpörgyártása hatalmas segítséget nyert a világháborúban azért, hogy sikerült elektromos eljárás útján a levegő nitrogénjét kivonni, ami nélkülözhetővé tette a természetes salétromot. Azelőtt mindenki salétromelőfordulásokra volt utalva és így jóformán egész Európa, ahol nincsen természetes salétrom, a külföldről függött.

Elektromos berendezkedéseken kívül azonban a robbanóanyagok előállításához még bonyolult kémiai eljárások is szükségesek. Mindezt csak különleges vegyszerek útján, külön kémiai üzemekben történhetik.

Végeredményben tehát az iparnak négy olyan ágazata van, amely a fegyverkezések és felszerelések alapját megadja. Ezek: az ércfeldolgozó ipar, a kémiai ipar, az elektromos ipar és a nyersolajfinomító telepek.

Melyek azok az államok Európában, ahol ezek az előfeltételek korlátozás nélkül érvényesülhetnek?

Talán csak Anglia, Franciaország és Németország dicsékelhetik azzal, hogy a hadviselésnek eme elengedhetetlen tényezőihez megfelelő ipari felkészültséggel rendelkeznek. Igaz, hogy Németország számára ez a képesség nagyon is elméleti értékű csupán, mert a békeszerződés

korlátozó rendelkezései folytán a német birodalmat nemcsak katonailag, de hadügyi vonatkozásban iparilag is leszerelték. Fentebb közltem már, mennyi időbe telik, míg a békebeli ipart rögtönözve át lehet állítani háborús célokra, világos tehát, milyen előnyt jelent ez hadászati-lag is az ententehatalmak részére.

Olaszország ebben a tekintetben kevésbé szerencsés; sem vasa, sem szene, sem nyersolaja nincs egyelőre olyan mennyiségben, hogy hosszú háború esetén önerejével el tudná látnia magát. Ezért törekszik az önellátás kérdésének egyéb, részben belső, részben külső szempontokból való megoldására. Szemtanui vagyunk a hatalmas iramnak, amelyet az olasz mezőgazdaság és az olasz ipar évről-évre felfokozott ütemben szemünk elé tár s amelynek nem utolsó sorban az is a célja, hogy az ország ipari és anyagi függetlenségén javítson.

Az ipari érdekeltségek és ipari függőségek szempontjai nyilvánulnak meg a katonai szövetségek és egyezmények terén is. Európa iparilag 13—14 önálló államterületre oszlik, ahol a politikai hatalmi erő és az ipari teljesítőképesség nem egyforma. A skandináv államok, Svájc, Belgium, Hollandia és Ausztria sokkal erősebbek az ipari felkészültség terén, mint ahogy azt hadügyi érdekeik szükségessé tennék. Ez az adottság hajtja őket önszántukból, vagy kényszeríti esetleg komoly esetben, hogy más, iparilag szegényebb, de erőteljesebb katonapolitikát folytató államok érdekkörébe kapcsolódjanak.

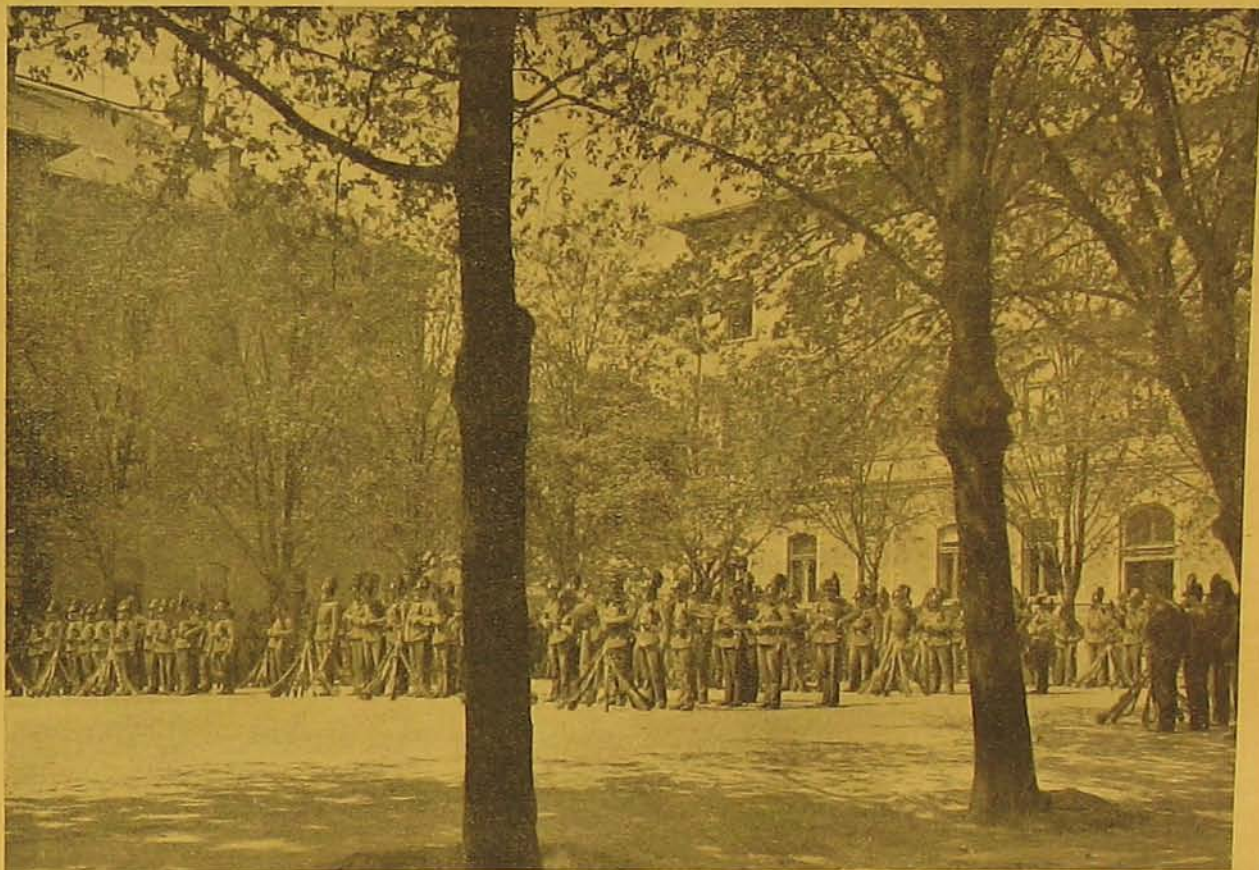
Ez az egymásbkapcsolódás figyelhető meg abban a hatalmas nemzetközi szervezetben, amely a hadianyaggyártás érdekében behálózta egész Európát, sőt, ma már az egész világot.

Anglia, Franciaország, Belgium, Csehszlovákia, részben Olaszország és Svédország azok az államok Európában, amelyeknek hadiipara lehetővé teszi a külföldre való rendszeres exportálást. Az élen itt is Franciaország halad, ahol a Schneider—Creuzot-hoz tartozó „Compagnie des Forges et Aciéries” képezi az intézmény magvát és alapját. Négy hatalmas üzemtelep és számos kisebb szén-, vasérc- és egyéb bánya tartozik ebbe az érdekeltségbe, amely „Union Européenne Industrielle et Financière” néven számottevő szerephez jutott külföldön is. A legszorosabb kapcsolat keletkezett a Schneider—Creuzot és a cseh Skoda-művek között; ennek az az oka, hogy a kisenkénti államoknak hadianyaggal való ellátása részben francia támogatással ezen az úton történik. Mivel Franciaország és a kisenkénti államok területileg távol esnek egymástól, az anyagszállítás pedig a Földközi tengeren Olaszország magatartása folytán bizonytalanná válhatik, szükségessé vált a Skoda-telepek olyan kiépítése, hogy ezek képezhék jóformán az egész kisenkénti fegyvertárat. Nagyobb távlatból szemlélve az eseményeket, megérthetjük most már, hogy miért ragaszkodik pl. Lengyelország a danzigi kikötőhöz és miért képezi a jugoszláv törekvések egyik irányát Szaloniki is. E tengeri kikötők számukra többek között azért is fontosak, mert külföldi hadianyagot ezen az úton lehet beszállítani az országba.

Jugoszlávia és Románia jórészt az angol Vickers—Armstrong Lt. érdekkörébe kapcsolódva tartják fenn a resicai, illetőleg a zenicai vas- és acélműveket.

Egyetlen állam Európában Oroszország, ahol egy hatalmas katonai szervezet anyagi előfeltételei korlátozás nélkül feltálalhatók. A cári birodalom szervezetlensége azonban nem tudta kellően kihasználni ezt a kedvező helyzeti energiát. A világháború alatt Oroszország ezen a téren is szövetségeseitől függött, mert kezdetleg-

Prága külvárosának 1648-ban történt bevételénél egy évvel korábban rengeteg értéktű zsákmányra tett szert, melyet azonban rövidesen elvesztett a kockajátékon. Königsberg tábornok ezért fel akarta akasztatni, azonban a könnyelmű tékozló, azon talpraesett feleletért, miszerint meri állítani, hogy a belváros bevételénél sokkal nagyobb zsákmányt fog szerezni, megmenekült a bitótól.

Készültség a budapesti csendőrlaktanya udvarán.

sebb hadiiparával nem tudta egyedül feldolgozni hatalmas nyersanyagkészleteit. De a mai szovjet sem képes még erre és előre láthatólag hosszú évekbe kerül majd, amíg Szovjetország nyersanyagtermelése és ipari felkészültsége párhuzamosan megnövekedve, lehetővé teszi majd az orosz hadsereg anyagi önállóságát.

Látjuk tehát, hogy a modern háború nemcsak az ország élő erőit veszi igénybe, de ráteszi a kezét az állam csaknem összes természetes és mesterséges anyagi erőforrásaira és segédeszközeire. A legerősebb hadsereg sem tarthatja fenn magát, ha az arcvonalnak élelemmel, lőszerrel és egyéb hadianyaggal való ellátásába zökkenők kerülnek.

Szinte lehetetlen felsorolni mindazt, ami ma egy korszerű hadsereg ellátásához szükséges. A leszereléssel kapcsolatban a Népszövetség tanulmányozás tárgyává tette azokat az elsődleges anyagokat, amelyek a hadviselés érdekkörébe tartoznak. Nem kevesebb, mint 3800 olyan anyagot vagy cikket találtak, amelynek kettős — békebeli és háborús — felhasználását sikerült kimutatni.

Éppen ezért nehéz határt vonni a békebeli előállítás és a háborús szükséglet között.

A legközelebbi háború tehát még a múltnál is nagyobb mérvben függ a hadianyag előállításától és az ipar teljesítőképességétől.

Ezért is nyilvánul meg a szabadon fegyverkező államok hadvezetősége részéről az a törekvés, hogy a háborút minél rövidebbé tegyék, mert csak egy aránylag rövid háborúban lehet az anyagi ellátás zavartalan-ságát biztosítani.

Ezekről a törekvésekről is be fogok majd számolni.

A villamosság mint tűzokozó.

Írta: PRETTENHOFFER ANDOR százados.

Tüzesetek nyomozásánál találkozhatunk olyan esetekkel, mikor a tűz okául a villanyberendezést (világítás, erőgépek) nevezik meg s azt mondják, hogy a tüzet rövidzárlat idézte elő.

Ha a csendőr ilyen esettel találkozik, első dolga legyen szakértőt igénybevenni s vele az esetleg még meglévő villanyberendezést megvizsgáltatni, mert csak ő tudja megmondani, hogy forognak-e fenn olyan körülmények, melyek a rövidzárlatot lehetővé vagy valószínűvé teszik, vagy amelyek határozottan arra mutatnak, mint tűzokozóra. Szakértőnk mérnök, villanszerelő, mozigépész, általában olyan ember lehet, aki ért a villamossághoz, az elektrotechnikához.

Ajánlatos azonban, hogy a csendőr is értsen valamit a dologhoz, már csak annál is inkább, mert hiszen a villamosság korát éljük.

A villanyáram összes tulajdonságait, törvényeit egy cikk keretében ismertetni lehetetlen; itt csak azt akarom megvilágítani, hogy mi az az általánosan emlegetett „rövidzárlat” s hogy ez hogyan válhatik tüzeset, tűzvész okozójává.

A rövidzárlat magyarázásánál elengedhetetlen azonban, hogy a villanyosáram egypár fontos törvényével megismerkedjünk.

Hogy a villamosáramnak, amelyet dinamóból, akkumulátorból, vagy elemből nyerünk, meglegyen a körforgalma, az áramforrásból a fogyasztási helyig és vissza az áramforrásba, ehhez két tényező szükséges.

1. A vezeték, melyen az áram keresztül folyhat.
2. Erő, mely az áramot a vezetékben előre kényseríti.

Ezt az erőt feszültségnek nevezzük s Volt-okban fejezzük ki. (A házicsengő 1—1 telepe körülbelül 1.5 Volt, a zseblámpa eleme kb. 4.5 Volt, a világító áramé pedig leginkább 110 vagy 120 Volt feszültségű.) A vezetéken az áramnak úgy kell magát keresztül préselnie, mert a vezeték ellenállást fejt ki. Minél rövidebb a vezeték s minél nagyobb a keresztmetszete, annál könnyebben tud az áram rajta keresztül menni, annál kisebb a vezeték ellenállása. A vezeték ellenállása azonban amiké anyagtól is függ. Az olyan anyagokat, melyeknek ellenállása kicsiny, jó vezetőknek mondjuk. Különösen jó vezető a réz, az ezüst és a platina.

Az ellenállást Ohm-okban fejezzük ki. A 106 cm hosszú és 1 mm² átmetszetű higanyoszlop ellenállását 1 Ohm-nak nevezzük. Ugyanilyen hosszú és keresztmetszetű rézhuzal ellenállása 0.017 Ohm, az ezüsté 0.015, a platináé 0.111 Ohm stb.

Az áram hatásképessége azonban tulajdonképpen az áram erősségétől függ. Az áram erősségének nevezzük azt az árammenyiséget, amely a vezetéken 1 másodperc alatt keresztül folyik. Az áram erősségét amper-ekben fejezzük ki.

Annak az áramnak az erőssége, amely a zseblámpa égőjén keresztül folyik, kb. 0.4—0.5 amper, feszültsége, mint fentebb írtam; kb. 4.5 Volt. A világító izzólámpán ugyancsak 0.4—0.5 amper áram folyik keresztül, de ennek az áramnak a feszültsége már 110 vagy 220 Volt. A villanyosvasaló 3—4 amper, a porszívó 4—5 amper, a villanyosmotor pedig 10—20, sőt ennél is több amper áramot fogyaszt.

Minél kisebb a vezeték ellenállása, annál több áramot bocsát át 1 mp. alatt. Ha pl. 120 Voltos áramot 120 Ohm ellenállású vezetéken vezetünk keresztül, ennek az áramnak erőssége csak 1 amper lehet, mert $120 \text{ Volt} : 120 \text{ Ohm} = 1 \text{ amper}$. Ha azonban ugyanilyen feszültségű (120 Volt) áramot csak 60 Ohm ellenállású vezetékbe bocsátjuk, az áramerősség már 2 amper lesz, mert $120 \text{ Volt} : 60 \text{ Ohm} = 2 \text{ amper}$. Ez annyit jelent, hogy az áramerősséget tetszés szerint változtathatni lehet azáltal, hogy különböző ellenállású vezetékeken (ellenállásokon) vezetjük át az áramot.

Az áram, — amikor ellenálláson vezetjük át, — munkát kell, hogy kifejtson. Ez a munka abban nyilvánul, hogy az áram hőt fejt ki. Az izzólámpában levő nagy ellenállású fémzálcscsaka felmelegszik, izzásba jön s az égő világít. Ugyanez az eset a villanyvasalónál is. A gyakorlatban a vezetéket úgy méretezik, hogy az a rajta rendszeresen keresztül folyó áramerősség mellett ne melegedhessék fel. Az olyan fogyasztóhelyeken, ahol nagy áramerősségre (amperre) van szükség, vastag vezetéket, ahol kevés amperre, ott vékony vezetéket használnak. Az izzólámpa vékony fémzála igen nagy ellenállást fejt ki, tehát kevés amper enged át, vagyis ott nem is szükséges vastag vezeték.

Ha azonban az ellenállás valamilyen okból esökken, pl. a vezetékek érintkeznek s az izzólámpa magas ellenállása ezáltal kikapcsolódik, egyszerre annyi áram mehet a vezetékekbe, amennyit az a vékonyságánál fogva már nem bír ki, tehát felmelegszik, izzásba jön s megtörténik az úgynevezett rövidzárlat, ami a nevét onnan nyerte, hogy az áram nem a rendes körforgalmi útján kényszerül haladni, hanem rövidebb utat talál — kisebb ellenállást —, minél fogva több amper enged át, ennek eredménye pedig a hőfejlődés. A magas hőfok megolvastja

a vezetéket s az elég. Az áram azonban nem szakad meg, hanem a két elégett vezeték vég között átüti a levegő ellenállását s a végek között vakító, kékes fényű, ú. n. ívfény létesül, mely 1500—2000 hőfok hőmérsékletű.

A vezetékek szigetelése, ami gumiból, selyemből, kátrányos anyagokból készül, meggyullad, de meggyulladhatnak a közelben levő gyúlékony anyagok is s előáll a rövidzárlat által előidézett tüzeset.

Rövidzárlat többféle okból kelelkezhetik. Az alábbiakban egypár ilyen okot felsorolok:

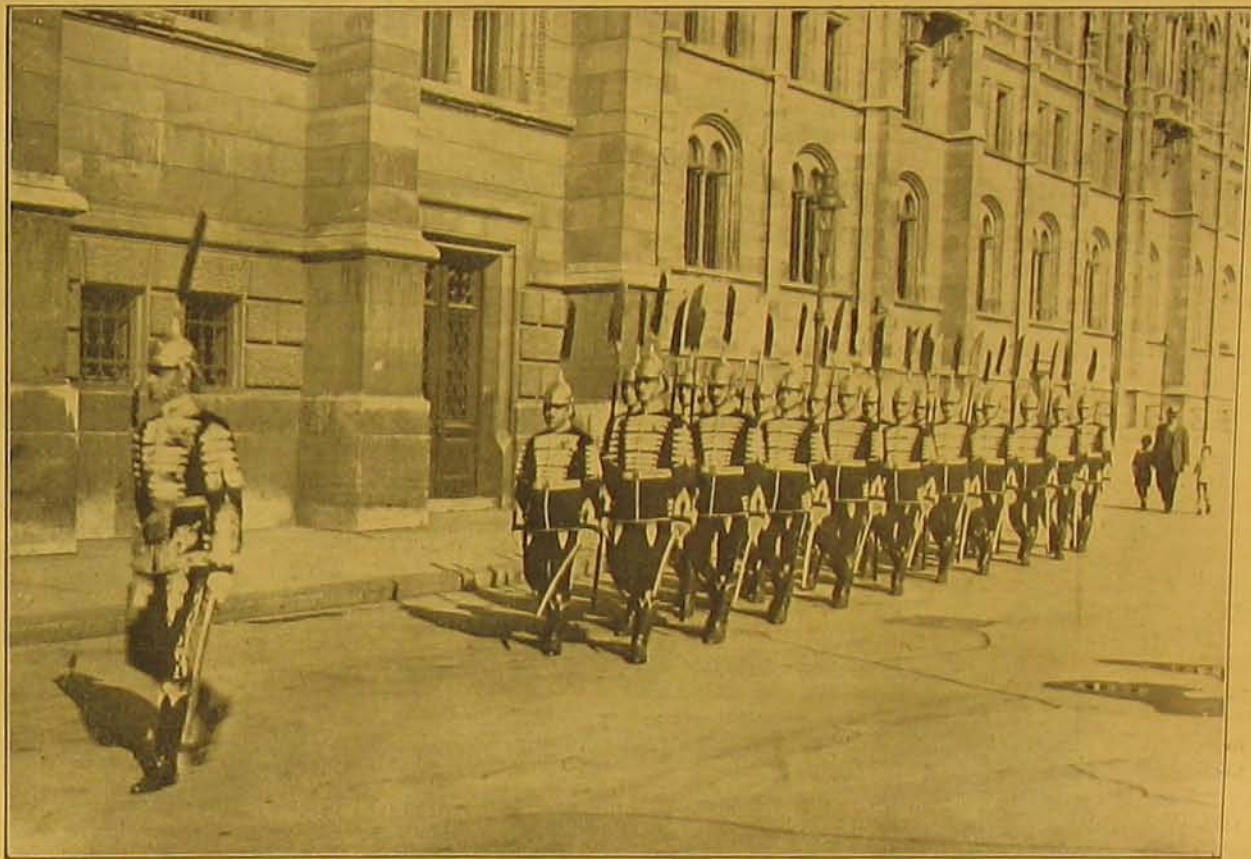
1. Szigetetlen vezeték elszakad s ráesik a másik vezetékre.
2. Két szigetetlen vezetékre vasrúd, vagy távbeszélővezeték esik.
3. Kidőlt fa összekuszálja a szigetetlen vezetékeket.
4. Földre dobott szigetelt vezetéken szekér megy át s a szigetelést megrongálja.
5. Éjjeliszekevény-lámpa vezetékének szigetelése az ide-oda helyezéstől megrongálódik.
6. Villanyvasaló vezetékének szigetelése az ide-oda húzgálástól tönkremegy.
7. A szigetelés gumianyaga idővel kiszárad, eltöredezik s a vezetékek érintkezésbe jönnek.
8. Páratelt helyiségekben, (mosókonyha, istálló, pince, fürdőszoba stb.) a pára is tönkretelheti a szigetelést, ezért ilyen helyeken mind a kapcsolót, mind a vezetéket és az égőt is úgy kell szerelni, hogy ahhoz minél kevesebb pára juthasson.
9. Olyan vezetékekben, mely több vékony szálcscsákából áll, a szálcák egy része elszakadhat. Az áram ilyenkor csak az ép szálcakon folyik, azok azonban nem bírják el az egész vezeték keresztmetszetére szánt áramerősséget, felmelegsznek, a szigetelés elég, ezáltal a csupaszá vált vezetékek érintkezésbe jönnek.
10. Lámpafoglatból a porcellángyűrű hiányzik (ahol az égőt becsavarjuk).

11. A modern villanyfejlesztőgépekből nem két, hanem három vezetéken vezetik az áramot a fogyasztóhoz. A háromvezetékes rendszer technikai ismertetésébe nem bocsátkozhatom, elég, ha azt tudjuk, hogy a három közül az egyik, az úgynevezett kiegyenlítő vezeték vagy null vezeték, melyben gyengébb áram kering, mint a másik kettőben s amely a földdel is össze van kötve, mert a föld is mint vezető szerepel a háromvezetékes rendszerben. Ha tehát az egyik vezeték érintkezik a földdel, vagy a földdel érintkező más jó vezetővel, pl. vízvezetékesővel, vaslámpaoszloppal, ez annyi, mintha a nullvezeték érintkeznék egy másik vezetékekkel s létrejön a rövidzárlat egy különleges esete, a földzárlat.

Vas- vagy fémállványú lámpák, melyekben valahol érintkezés van, könnyen előidézhetnek földzárlatot. Ha az ilyen lámpát földön, nedves kövön álló egyén megfogja, az áram az illetőt megüti, jelezve, hogy földzárlat van.

Nagyon könnyen létesülhet földzárlat olyan vezetékekkel, melyeket hordozni szoktak s melyeknek szigetelése a hordozás következtében lekopott. A földzárlatok nagyon veszedelmesek lehetnek. Nem egy ember lelte már halálát, úgyhogy fürdőkádában ülve, a lámpához nyúlt, melyben valahol érintkezés volt s az áram agyonütötte. Pár évvel ezelőtt az egyik lovasőrsőn egy csendőrhalt meg a földzárlat következtében. A nyári hőségben

A régi világ katonájának javadalmazásánál a szákmány nagy szerepet játszott. A harmincéves háborúban az ezrednek éppen úgy megvolt a maga külön „szákmánymentese”, mint akár az őlemező vagy szállásmestere. Ez is külön szolgálati állás volt és ténykedésére külön szabályok voltak megállapítva.

Fényképpályázatunkból: A képviselőházi őrség felvonulása. (Kendi Péter képviselőházi őrsbeli törm. felvétele.)

az istálló cementjáróját vízzel felöntözték. A csendőr a sötétben tapogatózva kereste a villanykapesolót, hogy a lámpát meggyújtja. A kapesoló sérült volt s a csendőr véletlenül hozzáért a kapesolóban levő egyik vezetékvégehez. A testén keresztül földzárlat keletkezett s a csendőrt az áram azonnal megölte.

Hogy a rövidzárlatoknál és földzárlatoknál fellépő hőfejlődésnek s az ennek következtében keletkező tűzesetnek elejét vegyék, a vezetékhálózatban úgynevezett biztosítékokat alkalmaznak. A biztosítékok rendszerint könnyen olvadó fém-, ólomszálak, melyek úgy vannak méretezve, hogy a rajtuk rendszeresen keresztülfolyó áramot átbecsátják anélkül, hogy felmelegednének. Mihelyt azonban a vezetékekben rövidzárlat keletkezik s az áramerősség felszökik, a fém-szál a nagy áramerősséget már nem bírja ki, felmelegszik s kiolvad. Ezzel megszűnik az áram körforgása. Ha pl. a lakásban valahol, a villanyvasalónál, vagy az egyik lámpánál a csupasz vezetékek érintkeznek s a vasalót, lámpát bekapcsoljuk, a bekapcsolás után az előszobában, folyosón elhelyezett biztosíték azonnal kiolvad s az egész lakásban nem lesz áram. Mindaddig, míg a hibás villanyvasalót, vagy lámpát meg nem javítjuk, hiába csavarunk be új biztosítékokat, a bekapcsolásnál mindannyiszor ki fog égni.

Most jön azonban az a hiba, amit a hozzá nem értők szoktak elkövetni. Ahelyett, hogy a rövidzárlat helyét megkeresnék, a biztosítékba a kiégett ólomszál helyett vastag drótot, szegtet, vagy stanolipapírt helyeznek, amely a rövidzárlat következtében fennálló nagyobb áramerősséget is kibírja s nem olvad el. A rövidzárlat helyén azonban a hőfejlődés tovább tart s annak következtében mégis tűz keletkezhetik.

Ezért, ha valahol a tűz keletkezési okául a rövidzárlatot hozzák fel, első dolgunk legyen a biztosítékok őrizetbe venni, szakszerűen megvizsgáltatni s ha a biztosítékon szabálytalan szerelést, javítást látunk, a rövidzárlat folytán keletkezett tűzért azt tehetjük felelőssé, aki a biztosítékokat szabálytalanul javította.

Jegyezzük meg, hogy minél nagyobb az áram erőssége, vagyis amperszáma, annál könnyebben gyújt s minél nagyobb a feszültsége, annál veszélyesebb az emberre, mert a nagyfeszültségű áram a szív-működést megbénítja.

Villamosmotorok is idézhetnek elő tűzeseteket. A motorban magában fellépő rövidzárlatok nagyon veszedelmesek lehetnek, különösen ott, ahol gyúlékony anyagok, robbanó gázok, gázok fordulnak elő. A villamosmotor rövidzárlat nélkül is idézhet elő tűzet, ha az áramleszedő keféknél valamilyen okból kifolyólag túlnagy a szikrázás.

Transzformátorok, vagyis áramátalakítók azok a szerkezetek, melyek magasfeszültségű áramnak alacsony feszültségűvé, vagy fordítva váló átalakítására szolgálnak. Mivel transzformátoroknál rendszerint nagyon nagyfeszültségű áramról van szó, ezek is igen veszedelmesekké válhatnak, ha a készülék átmedvesedik, vagy ha szerelési hiba, vagy a vezetékek megrongálása következtében földzárlat áll be.

Az akkumulátorok olyan készülékek, melyekben a villamosenergiát el lehet raktározni. Ezek is okozhatnak tüzet. Az akkumulátor töltésénél ugyanis hidrogén, tehát gyúlékony gáz fejlődik, mely a levegővel keveredve robbanókeveréket alkot. Az ily töltőhelyiségekben tehát a villamosberendezést úgy kell szerelni, hogy ott szikrá-

zás sehogy se fordulhasson elő (vezetékek csövekben, kapcsolók, biztosítékok a helyiségen kívül).

A rövidzárlatoktól eltekintve az általánosan használt izzólámpák is idézhetnek elő tüzet, mert huzamosabb égésnél tekintélyes hőfokra melegednek fel. Ha ilyen lámpa olyan anyagokkal van érintkezésben, melyeknek gyulási hőfoka alacsony, ezeket az anyagokat meggyújthatja. (Pl. kirakatban a lámpát színes papirossal vonják be.)

Az elektromosságot, mint a technika vívmányát, természetesen a bűnözők is igénybe veszik, nemcsak tüzesetek előidézésére, de más célokra is, de erről majd egy másik cikkben fogom olvasóimat tájékoztatni.

Az altiszt életcélja és törekvésének eszközei.

Irla: DEMÉNYI ANTAL.

Vannak célok és törekvések, melyek erősebbek az embernél, melyek apáról fiúra, nemzedékről nemzedékre szállva, túlélnek embereket, nemzedékeket, korszakokat. sőt nemzeteket is. Korszakok kezdődnek, elmúlnak, orszá-gok keletkeznek és eltűnnek, új királyi koronák ragyognak fel és régi királyi trónok tűnnek le; de az emberiség legfőbb céljai, törekvései tovább élnek a lelkekben elpusztíthatatlanul, amióta és ameddig ember él a földön.

Ezek az örök emberi célok és törekvések: a szebb, a jobb jövő, az érvényesülés, a boldogulás, az emelkedés, a tökéletesedés, az egyetértés, a boldogság.

Ezek felé az örök emberi célok felé törekszik ezom-jazó lélekkel az egyes ember, a család, a nemzet, a nemzetek nagy családja, az egyetemes emberiség egyaránt. Ezeknek a céloknak kiküzdéséhez, eléréséhez keresik az eszközöket és utakat. Ezekért küzdenek, dolgoznak, szenvednek szakadatlanul.

A szebb, a jobb jövő, a boldogulás örök célunk. Érte fáradunk, szenvedünk, érte születik minden tervünk, munkánk, szorgalmunk. Az ifjú érte görnyed az iskola padjaiban évek során, a férfi érte feszíti meg lelkének, testének, értelmének, idegeinek minden erejét munkássága végtelen során és ha kell, életét is érte áldozza fel a kötelesség, a becsület mezején.

Milliók hullnak el az örök célért folytatott szakadatlan küzdelemben s — főként napjainkban — mégis oly kevesen érik el a becsületes munka megérdemelt gyümölcsét: kitűzött életcéljukat. S akik elérik is, mire odáig eljutnak, a nagy erőfeszítésben, melyet egyrészt önmagukkal, másrészt az eléjük tornyosuló akadályokkal szemben kifejtenek, testben és lélekben elfáradva, kimerülve érzeknek céljukhoz s az oly nehezen kiharcolt siker örömét élvezni már alig képesek.

A nagy cél ott fénylik, közel vagy távol, az ember lelkiszemei előtt. Sokszor mint csalóka lidércfény csillan fel a holnap bizonytalan ködében, sötétjében és tévútra, vesztébe csalogatja a szebb jövő után esengő, törekvő embereket, akik minden erejüket megfeszítik, hogy megközelítsék, hogy elérhessék.

De mennyi akarás, erő, küzdelem vész kárba, mennyi reményesség hervad el és mennyi veríték és könny hull el hiába a téves utakon, a rosszul választott, a nem megfelelő eszközök miatt. Mennyi panasz és mennyi jaj hangzik el a sok sikertelenség miatt. És az emberek nagy része mégsem tanul, saját kárán eem. S ahelyett, hogy a siker, a boldogulás helyes útjait és eszközeit keresné és tanulná meg helyesen megválasztani, tovább tapogat a tudatlanság sötétjében és rossz szokásainak súlya alatt

roskadozva, balgán folytatja a sziszifuszi küzdelmet, úgy akar előrejutni a szebb jövő emelkedő, nehéz útjain.

Miért kell ennek így történnie?

Igaz, hogy sokszor nem lehet másként. De legtöbb-ször — tudva vagy tudat alatt — magunk támasztjuk a nehézségeket, magunk állítjuk magunk elé a legnehezebb akadályokat s így magunk vagyunk okozói annak, hogy célunkhoz vagy egyáltalában nem, vagy csak igen nehezen jutunk el.

A sok sikertelenség után, melyet magadnál és másoknál tapasztalhatsz, önként előáll a kérdés: mi hát a teendő és hogyan fogj hozzá, hogy előre haladhass, hogy eljuthass kitűzött célodhoz?

Hogyan csinálják azok, akik céljaikat mindig el szokták érni, akiknek minden sikerül, az úgynevezett szerencsés emberek? És miért nem érik el céljaikat azok, akik bár abban a hitben vannak, hogy munkájukat, kötelességeiket szintén jól végezték, mégis hiába volt minden iparkodásuk? A cél, a siker, mintha csak maguk kergetnék maguk előtt, ahelyett, hogy közeledne, egyre távolodik előtőlük s végül is, mielőtt csak meg is közelíthették volna, örökre eltűnik szemük elől.

Valahol kétségtelenül hiba van, de hol és mi a hiba? Melyek a helyes utak, melyek a célhoz vezetnek és melyek a megfelelő eszközök, melyekkel a lelkiismeretes kötelességteljesítés becsületes eredménye, a siker, biztosan elérhető?

Mindenekelőtt meg kell keresni és elhárítani azokat a lelki gátlásokat, azokat az akadályokat, melyek útját állják az előrehaladásnak, a sikernek.

Aki jól akar építeni, annak először is mélyre kell ásania és szilárd alapot kell leraknia, melyre aztán biztosan építhet.

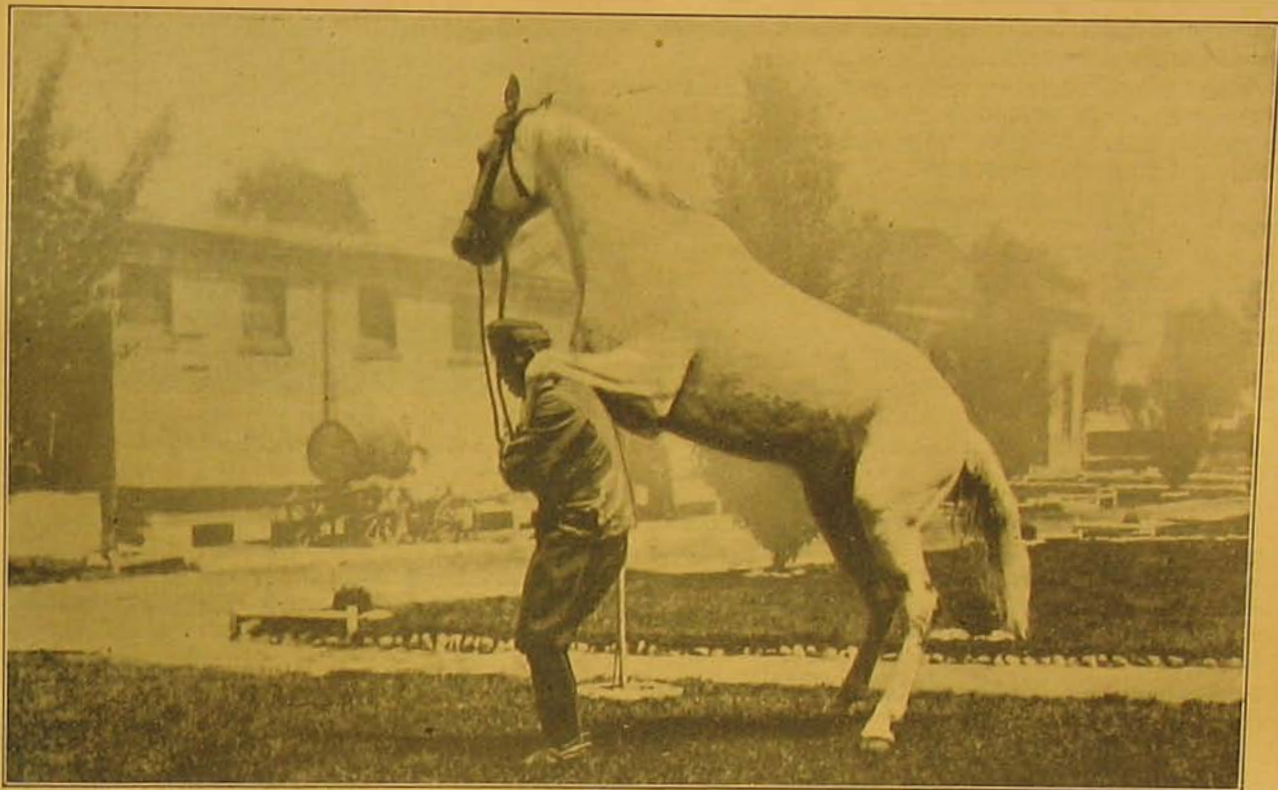
A nagyobb célok kitűzése és nagyobb sikerekre való törekvés előtt, apróbb célokat kell kitűzni és apróbb sikerekre kell törekedni. Az apróbb sikerek mindegyike egy-egy téglakövet képez, melyekből aztán, ha kellő számban lesznek, lépcsőt készíthetsz magadnak, melyen fokról-fokra lépve felemelkedhetsz majd a szebb jövő tisztultabb légkörébe és tökéletesebb életformáihoz.

Minden cél elérésének, minden sikernek — mint általában az életben minden értéknek és értékesnek — megvan a maga ellenértéke vagy előfeltétele, mondhatjuk: megvan a maga ára, melyet meg kell adni, még pedig előre, mert az élet fősvény kalmár, — nem hitelez.

Ha célhoz akarsz érni, először is helyes irányba kell indulnod. És indulás előtt pontos tervnek kell kezdedben lenni, melyet előre, nyugodtan, jól átgondoltál és alaposan megfontoltál. Számot kell vetned előre a látható és nem látható akadályokkal. Lélekben előre be kell járnod az utat, melyen indulni akarsz és az akadályokat el kell hárítanod, illetve azokra fel kell készülnöd. Bírnod kell a munka, a küzdelem fáradsalmait, viszontagságait. Győződnöd kell a munkát és az emberi irigység és rosszindulat esetleges gáncsvetéseit ki kell védened, ha kell, lelki és testi erőd teljes megfeszítésével egészen a célig. Sőt azon túl is, az — újabb célig. Meg kell dolgoznod, meg kell szenvedned, meg kell fizetned a sikerért és pedig — előre.

Ha a cél előtt meg kell állnod, vagy éppen vissza kell fordulnod, az azt jelenti, hogy terved vagy számításod hibás volt, vagy valahol mulasztást követél el.

Lehet, hogy a hibának nem magad vagy okozója, mint ahogy a motorvezető sem oka annak, ha a motor útközben elromlik és megáll — bár száz közül kilencvenkilenc ilyen esetben magadban kell keresned a hibát —, de az bizonyos, hogy ha célodhoz el akarsz jutni — akár-

Fényképpályázatunkból: *Barátkozás.* (Kiss Károly budapesti nyomozó alosztálybeli törm. felvétele.)

csak a motorvezetőnek —, a hibát magadnak kell megtalálnod és helyrehoznod.

A siker mindig ott van az élet mérlegének egyik serpenyőjében, és várja a maga emberét.

Ha a magad javára akarsz billenteni a siker mérlegét, akkor a mérleg másik serpenyőjébe addig kell raknod munkád, szorgalmad, lelki, szellemi, fizikai és egész egyéniséged, képességeid minden értékét, míg ezek az értékek, súlyuknál fogva felemelik és javadra billentik a mérleg másik karját, — a sikert.

Ez a siker ára, vagy ha úgy tetszik, — a titka.

Amíg ezt meg nem fizeted, illetve meg nem tanulsz, céljaidhoz nem juthatsz el.

Ha valami nem sikerült, gondold mindig erre és láss munkához újra és mindig újra, mindaddig, amíg eléred, amire törekszel. Csak türelem, munka, szorgalom és kitartás! Csak soha nem csüggedni, mindig bízni és hinni Istenben, saját képességedben és erődben és célod sikerében! Ez a célhozjutás, a siker másik titka. Ha így élsz, a siker előbb-utóbb melléd szegődik és céljaidat sorban el fogod érni.

Ha tévedtél, ne báncoldj. Emberi dolog. Ki mondhatja magáról, hogy soha nem tévedett? Ha egyen túlvagy, annyiaval kevesebb a jövőben, ha megtanulsz figyelmet mindig és teljesen a kezében lévő munkádra összpontosítani.

Célod, terved legyen mindig szolgálatmentes szabad időd minden órájára. Legyen az szellemi vagy fizikai elfoglaltság, tanulás, olvasás vagy egyéb szórakozás, mert a céltalan tespedés a visszafelé haladást jelenti. Ha elérted egyik célodat, tűzd magad elé a másikat. Így szaporítsd — mindig pozitív eredményre törekedve — a sikerek apró téglaköveit és építad a lépcsőt, melyen végül is, kellő türelemmel és kitartással, fel fogsz emelkedni, el fogsz jutni legfőbb célodhoz, a szebb, a jobb jövődhez.

Az altiszt életének három főcél szabja meg határozott irányát: a Haza, a szolgálat és altisztakar érdekei. Ezek irányítsák felfogását, gondolkodását és tevékenységeit. Munkájában, szórakozásában, családi és egyéni életében ezt a három főcél és ezeknek követelményeit kell elsősorban szem előtt tartania, azokhoz alkalmazkodnia és saját egyéni céljait ennek a három főcélnek érdekkörén belül kell kitűznie maga elé.

Az eszközöknek, melyekkel az altiszt magánéletében kitűzött céljait elérni törekszik, mindig olyanoknak kell lenniök, melyek a Haza, a szolgálat és az altisztakar, valamint az egyes bajtársak érdekeit nem sértik, hanem azokkal összhangban vannak.

Ha eljutottál odáig, hogy a szebb jövő kivívása érdekében magánéletedben egy meghatározott célt tűztél ki magad elé, egy sorsdöntően fontos kérdéssel találod magad szemben, — a *hogyan* kérdésével. Mert az eredmény, a cél elérésének sorsa függ attól, hogy az irány, az út, amelyen indultál, a mód, ahogyan munkádhoz fogtál, helyes-e, vagy nem.

A mások útja, módszere nem mindig alkalmas számmunkra, mert a mi egyéniségünk, viszonyaink és életkörülményeink esetleg más módot és más eszközöket követelnek tőlünk ugyanannak a célnak eléréséhez. Mert az életben minden viszonylagos, a célok, az eszközök, sőt maga az emberi boldogság is.

Csupán egy biztos eszköz van, mely mindenkinek minden helyzetében és főkevéseben alkalmas eszköze lehet: a — tudás. A tudás olyan, mint az arany. Mindig azzá lehet változtatni, ami éppen szükséges. Sőt több az arannyal, — Isteni erő, hatalom, mely semmiből teremt csodákat... Tudni! Elsősorban a kötelességeket és azokon túl minél több irányban, minél többet. A tudás mint cél és mint eszköz, egyaránt megáll. Célnak szép és hasznos, eszköznek biztos és hatalmas.

Tanulni, tudni és dolgozni annyi, mint a boldogabb jövőendő útján előre haladni.

Mindenekelőtt arra van szükség, hogy önmagadat, képességeidet, saját hibáidat és tehetségeidet, a lelkedben szunnyadó erőket, legalább lényegükben ismerd meg és némi emberismeretre tegyél szert.

Az altisztí életpálya választása egyúttal azt is jelenti, hogy a vagyonszerzést életcéljaid közül törölted. A leg-szentebb ügyet, a Haza ügyét, a legnagyobb urat, a legelső magyar embert szolgálni, önként lemondva minden önös, anyagi érdekről, bátor magyar harcosokat, keménylelkű katonajellemeket nevelni a Hazának — egyszerűen: altiszt-nek lenni — ez a legszebb élethivatások és legszebb élet-célok egyike, amit magyar ember — főként napjainkban — maga elé tűzhet.

A példás magaviselet, a kötelességek teljes ismerete és lelkiismeretes teljesítése, a mindvégig fenntartás- és büntetésmentes szolgálati idő, a feljebbvalók elismerésére, kitüntetésre való törekvés, az állandó kiváló minősítés kiérdemlése, az önművelés és a példa követése és mutatása képezik általában azokat az egyéni célokat és egyben eszközöket, azt az utat és lépcsőt, melyen az altiszt biztosan emelkedik az elérhető legmagasabb rendfokozat, az egyéni boldogulás, a szebb, a boldogabb jövő felé.

Orvvadászesetek.

I.

Az egyik örskörletben az orvvadászok garázdálkodásai hovatovább türhetetlenné váltak. Minden tőlük telhető elkövettek a járőrök, de minden felfurángjukat és óvatosságukat felülmúlta az ellenfél. Ahányszor volt csendes az erdő, nyoma sem látszott orvvadásznak, viszont amikor járőr nem tartózkodott az erdőben, vigan lövöldöztek. Ez olyan következetességgel ismétlődött, hogy az örs legénysége biztosra vette, hogy valaki, vagy valami árulja a járőröket. Csak azt nem tudták, hogy ki és mi?

Az örs egyik őrmestere elhatározta, nyomára jön a titoknak. Azzal tisztában volt, hogy tapasztalt orvvadász nélkül nem fog a kérdéssel dűlőre jutni, ezért az egyik hírhedt orvvadászt, aki éppen közismertségénél fogva nem igen üzte már ezt a tilos szórakozást, sikerült besűgőnek megszereznie. Nehezen akart köteleknek állani, sok szóra, biztatásra, no meg pénzre volt szükség, amíg leadta a derekát. Leginkább attól tartott, hogy bosszút állnak rajta az orvvadászok, végre is azonban sikerült megnyugtadni, hogy soha senkinek sejtelve sem lesz róla, hogy az ő adatai alapján jutott az örs eredményhez.

Akkor aztán azt mondta, hogy meglesz az eredmény, ha patkót, vagy szegyet nem vernek a csendőrök a csizmasarokba s ha ügyelnek rá, hogy a kardjuk s általában a szerelvényük ne zörögjön menetközben. Patkolt és szegelt csizmasarokkal ugyanis újabban nem igen járnak az emberek azon a környéken, amikor tehát az orvvadászok ilyen nyomokat látnak az ösvényeken, már tudják, hogy csendőrök lesnek rájuk, így aztán szépen hazamennek. Ha pedig egyik-másik orvvadász már bent lapul az erdőben, a csendőrök zajos mozgása tudára adja, hogy jó lesz idejében kisérranni az erdőből. Ezért eredménytelen minden les. Általában nem elég csendesek s ügyesek a járőrök abban, hogy teljesen észtelenül ériék el a les helyét. Részletesen elmondotta az orvvadász, hogy ők hogyan jönnek-mennek az erdőben. Aká a regények indiánjai: sem időt, sem türelmet nem sajnálnak, hogy minden lépésük biztos legyen a

Fényképészügyesség: Kiss Károly budapesti nyomozó alosz-tálybeli törm. elfogja önmagát. (Pályázaton kívüli felvétel.)

felfedeztetéstől. Ez nem könnyű feladat, ezt gyakorolni kell. Igen nagy önfegyelem és gyakorlat kell hozzá.

A szóbanforgó örs legénységének több sem kellett, nekifogtak indiánt utánozni. Az örsparancsnok megengedte, hogy az orvvadászok ellen induló járőrök patkótlan és szegetlen csizmasarokkal induljanak szolgálatba.

Az eredmény nem sokáig váratott magára. Az egyik lest tartó járőr tagjai puskalövést hallottak közelről, óvatosan a lövés irányába mentek s tettenértek négy orvvadászt, amint éppen egy szarvasbikát beleztek. Mikor a járőr előlépett, az orvvadászoknak az álla esett le csodálkozásukban: mióta tudnak a csendőrök ilyen ügyesen az erdőben bujkálni? Az örs ezzel a tettenéréssel egész orvvadászbandát tett ártalmatlanná. Feljelentett 29 egyént s őrizetbe vett 12 katonapuskát, 8 vadászpuskát.

Gödr József tiszthelyettes
(Sárospatak).

II.

1927 november 23-án reggel 7—8 óra között lélek-szakadva rontott be a hévizszentandrásí örsre özv. Róka Antalné² nemesbüki szőlőhegyi lakós, földművesasszony s az egyszerű falusi asszonyok szokásos és közismert bőbeszédűségével Győre István lh. örsparancsnokhelyettesnek — az örsparancsnok szabadságon volt — az alábbi „rablógyilkosság megkísérlését” panaszkolta.

Előző nap este 19 órakor két felnőtt leányával és két kisebb gyermekével, valamint Bordás Lajos 15—16 éves, szintén hegyi lakos ismerős fiúval az udvarra néző konyhában beszélgettek. Egyszer csak házörző kutyájuk éktelen ugatásba kezdett. Juliska nevű 22 éves leánya az ajtóhoz ugrott, kinyitotta és ki akart lépni az udvarra, hogy megnézzé, miért ugat annyira a kutya. Ebben a pillanatban valaki rálőtt közvetlenül az ajtó előtt ugató kutyára, de az is lehet, hogy az éppen akkor kilépő leányra, aki megrettenve ugrott vissza a konyhába és bezárkóztak a lakásba. Alighogy a konyha ajtaját elreteszelték, az ismeretlen valaki dörömbölni, majd fessegetni kezdte az ajtót, nyilván azzal a szándékkal, hogy behatoljon. Ezt ő negyedmagával nekidőlve az ajtónak meg akarta akadályozni, de az ajtó már-már engedett az erős külső fessegetésnek. Percek mulhattak el, míg ez a kétségbejött erőlködés, viaskodás tartott. Végül is az ismeretlen tamadó vagy megűnva, vagy meggondolva a dolgot, nehézskes, cammogó léptekkel, dörömgöve eltávozott. Ők az ajtót egész éjjel ki sem merték nyitni és így az ismerős

* A szereplők nevét megváltoztattuk. Szerk.

fiú is ott aludt náruk. Csak reggel merészkedtek kijönni a házból. Ekkor látták, hogy az ajtó mellett a vályogfalban becsapódott sörétszemek ütötte nyomok vannak. Az udvaron széles vérsáv vezetett végig a pajtáig, melynek egyik zúgában az alomszalmán búsan nyalogatta hatalmas nyitott oldalsebét és vérző, lövéstől szétroncsolt mellső lábát a kutya.

Előadása végén azt kérte az asszony, hogy az illető „rablógyilkost” az őrs nyomozza ki és zárják be, mert így ők örökös rettegetésben fognak élni a szomszédoktól távol eső, majdnem magánosan álló szőlőhegyi házban. Magyarázatot, illetőleg gyanújának kifejezésre juttatásaképpen megemlítette még a panaszos, hogy idősebbik, Róza nevű asszonyleánya válófélben van és már külön is él az urától, aki rabiátus, bosszúálló természetű ember s már fenyegetődzött is, hogy elpusztítja a feleségét, mert nem akar a válásba beiegyezni. Nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy ő volt a merénylő. Leányának ura egyébként a Keszthely melletti Gyenesdiás községben lakik szülei-vel, kb. az ő lakóhelyétől 10—12 km-nyire.

Az őrsparancsnokhelyettes türelmesen végét várta a bőbeszédű elbeszélésnek, jegyzetet készítet, majd megnyugtatta a panaszoszt, elbocsátotta, nekem és Vittnyédynak pedig nyomban megparancsolta, hogy szereljünk fel, mert azonnal elindulunk a helyszínre.

A helyszínen a fent már említett jelenségeket mi is észleltük. Azonkívül a konyhaajtóval szemben a puha talajban, a sértés mellett hatalmas csizmás vagy bakancsos lábtól származó jól kivehető lábnyomokat találtunk. Láttuk, hogy az illető az ől mellett sokáig egy helyben topoghatott, mert ott a nyomok össze-vissza egymást keresztezték és mélyebbek voltak, mint egybeírt, tehát lesben állott. A vályogfalból késheggyel és szeggel 6—8 db. sörétszemet szedtünk ki és papírba téve, gondosan a járőrtáskába helyeztük. A sörétet közönséges ólompalcikából vagdalták és egynémelyik sörét majdnem babszemnagyságú volt. Orvvadászok szoktak ilyet használni, — volt a megállapításunk. A lövedékfojtás papírfoszlányaiból szorgos keresés ellenére sem találtunk semmit. Majd kiválasztottunk a lábnyomok közül 3—4 igen jól használhatónak látszót és téglával, deszkával, meg zsupszalmával betakarva biztosítottuk egy esetleges későbbi kiöntés céljaira. Az asszony a kutyaiban esett kárát 40 P-ben jelölte meg.

A helyszínen cszközölt tüzetes vizsgálódás és egy hevenyészett vázrajz elkészítése után a velünk odahívott 2 bizalmi egyén jelenlétében hozzáfogtunk az eset sértettjének és tanuinak részletes kikérdezéséhez.

A sok faggatástól nem lettünk okosabbak a tettes kitételét illetően, mert senki őt nem látta, szuroksötét este volt akkor éppen, hangját nem hallották, mert nem beszélt semmit s mint valami verki vagy betanított szajkó a mondókáját, a család apraja-nagyja egyformán fújta, hogy a tettes nem lehetett más, mint a Róza Gyenesdiáson lakó férje.

Előttem a kikérdezések során a sértett fiatalabbik leánya, Juliska, kissé gyanúsnak tetszett. Úgy tűnt fel ugyanis előttem, mintha ő a többiek nyílt előadásától eltérően valamit c hallgatna és emiatt kissé szorongó lelkiállapotban lenne. Közöltem is ebbeli gyanúmat Vittnyédynak próbacsendőrrrel, aki sietett jelelni, hogy neki is hasonló a megfigyelése.

Erre Juliskát újra hosszadalmas faggatás alá vettem, de nem árulta el szorongása okát. Nekünk azonban ez a megfigyelés tovább motoszkált a fejünkben.

A válófélben levő fiatal gyenesdiási férj ártatlansá-

gát valószínűnek láttuk, de minden további nélkül napirendre mégsem iérheltünk fölötte, ezért a 10—12 km-nyire levő Gyenesdiás községbe mentünk, hogy a menyecske férjének alibijét megvizsgáljuk.

A fiatal férjet szülei házában ágyban fekvő betegnek találtuk. Tanúk s főleg a kezelőorvos előadásából és egyéb mellékkörülményekből kétséget kizáróan bizonyítást nyert, hogy ágyát már második hete nem hagyta el és így az ő tettesége kizártnak volt tekinthető.

Ez a negatív megállapítás nem volt teljesen haszon nélküli, mert a későbbi bírói eljárás során, sőt még a házasságvontó per folyamán is döntő fontosságú körülmény vált belőle a bíróság előtt.

A helyszínre visszatérve, nem vesztegettünk egy szót sem a sértett és családja újbóli kikérdezésével, hanem nyakunkba vettük az egész hegyközséget és a lakosságot, de főleg a sértett bázához legközelebb, kb. 50—60 m-nyire lakó szomszédok körében bizalmas puhatolásokba kezdtünk. Ez a puhatolás hamarosan meg is termette a gyümölcsét. Egyik család ugyanis haragos viszonyban lévén a sértettel és családjával, ragyogó ábrázattal, finom csemegeként találta elénk: csúnya nép ez nagyon, jófajta az asszony, de úgy a menyecske — mint fiatalabb leánya is, akinek — lám — már szintén van kedvese a Kárász-gyerek személyében. Ez a Kárász-gyerek majdnem minden este meg szokott jönni a ház tájékára, de a házba nem megy be, hanem a Juliska jön ki anyja tudta nélkül és ilyenkor azután sokáig elenyelnek.

Az említett Kárász Gyula tagbaszakadt, nagylábú, 24—25 éves fiatalember s egyben az őrskörlet egyik orvvadász-híressége volt, akinek majd minden évben meggyűlt a baja az őrs járőreivel, el-elvették rozszant puskáját, de ő azért fittyet hányt mindennek és nem volt neki sem tilalmi idő, sem tilos terület, mert ő — mint mondogatta — szenvedélyes vadász. A nyomozott esetet megelőző 10—12 hónapban ismét vérszemét kapott és vakmérőn, igen ügyesen űzte tilos szenvedélyét. Járőreink párszor nyomoztak vele szemben, házkutatást is tartottak nála, de raffinaltsága folytán tettenérni, vagy puskáját előkeríteni nem sikerült. De az őrs minden tagjának az volt a meggyőződése, hogy Kárásznak megint van puskája, melyet nem hevert el parlagon. Sokat tanakodtunk rajta, hogyan juthatnánk a nyomára.

Másnap délelőtt — vasárnapra esett — két bizalmi egyént magunk mellé véve, 8—9 óra tájban beállítottunk Kárász Gyula szüleinek házába, amely szintén a nemesbúki szőlőhegyen volt, az eset színhelyétől kb. 1 km.-re.

Amint a konyhába léptünk, látjuk, hogy egy rozoga diványfőjén édesdeden horkol az orvvadász. A nadrágja térdig csupa latyak és sár, hatalmas bakancsai a lábán szintén átázottak és fűszálakkal tarkított jófajta agyagréteggel vannak vastagon borítva. Ezek az otromba bakancsok most kétszeresen érdeklődésünk középpontjába kerültek. A konyhában egyébként sajátos illat terjengett: vadhus pecsenyeszaga csapta meg az orrunkat. Mindjárt tisztában voltunk azzal, hogy hajnali orvvadász pihenit itt a fáradaimait, de egyben sejtettük azt is, hogy tulajdonképpen nyomozásunk is jelentős fordulathoz érkezett.

Kárász anyja megjelenésünkre észrevehetően nyugtalan lett és minden ok nélkül sűrögni-forogni kezdett a konyhában, anélkül azonban, hogy a tűzhelyet csak meg is

KI TUDJA?

Mivel örököltette meg emléket Deák Ferenc, a „háza bölcsé”?

közelítette volna és az ott rotyogó fazekakhoz, lábasokhoz hozzányúlt volna.

Pár pillanatilag élvezték a zavarát, kissé tanulmányoztuk is a helyzetet.

Kárász Ferencné közben teljesen megzavarodva kezdett bennünket a szobába tessékelní, odamenetelünk célja és cka felől kérdést sem intézve hozzánk. Mi természetesen nem hagytuk el a konyhát, nehogy az alatt Kárászné a félig sült-főtt vadhusokat eltüntethesse.

Óvatosan megérintettem a horkoló orvvadászt, mire az felriadva, talpra ugrott. Nagy szemeket meresztett először a csendőrök és a községi előjárók láttára, de azután feltalálva magát, székek után kezdett nézni, hogy leüthessen bennünket. Ő is mindjárt a szobába invitált bennünket, persze, hiába.

Az örs birtokában levő állandó hatályú és az orvvadászat elharapódzása miatt az egész örskörletre kiterjedő főszolgabírói felhívás alapján felszólítottam az időközbeni előkerült id. Kárász Ferencet, hogy adják elő a vadhúst, a fegyvert és a löszert, különben házkutatást útján kerítjük elő. Éktelen átkozódásba kezdett és fiára mutatva kijelentette, hogy az egész családból „vadcsempészettel” egyedül csak az foglalkozik, ő nem tud semmiről, kérdezzük meg a fiút.

Erre a fiúhoz intéztem felszólításomat, de az csak nagy nekikeserődéssel, sötét elszántsággal ingatta bika-nyakon ülő hatalmas fejét, hogy nem tud semmiről semmit.

— Hát akkor mitől olyan kimerült, hogy nappal ilyen mélyen alszik? — kérdeztem tőle. — Mit művelt az éjszaka? Mitől olyan csatakos a ruhája, bakancsa? Mi sülfő a fazekakban, lábasokban?

Kárász csak hápogott, izzadt, nagyokat nyelt, szülei pedig földbogyókerezett lábbal várták a fejleményeket.

Most aztán felszólítottam Kárászt, hogy a fazekakat és lábasokat vegye le, rakja a tűzhelyről az asztalra s mikor ez megtörtént, sorban emelgettem az edények fedőit, mire a sült és főtt vadpecsenye illata felszabadulva, diadalmasan gözölgött szerte a konyhában és egynemelyik jobb étvágyú jelenlevő nyeldeköljét szemlátomást fel s alá nyargalásztatta.

Az edényekben fácán, de főleg nyu hús volt. Pár erőltet tagadási és köntörfalazási kísérlet után végre Kárász Gyula is kénytelen volt beismerni, hogy ez bizony csak-ugyan vadhús. Származására nézve Kárász egész sor dajkamesét adott elő. A házkutatás egyébként eredménytelen maradt.

Azután közöltem Kárászszal, hogy az özv. Róka Antalné udvarán történt garázdálkodással is gyanúsítom és ezembesítés végett a helyszíre elővezetjük. Mint a törbe-esett özike, olyan riadt tekintettel nézett rám és nyom-ban beismerte, hogy a lövést ő adta le az erősen ugató kutyára.

Könyörögni kezdett, hogy Rókaék házához ne kísé-
rjük, mert az neki nagy csúfság lenne, inkább töredelme-
sen elmond mindent, még orvvadásztársait is leleplezi és azok fegyverét is a kezünkbe juttatja.

Azon kezdte, hogy szülei házána ne is keressünk semmit, mert volt ő olyan ravasz, hogy a vadhúson kívül mást haza nem szokott vinni. Ezért induljunk el az ő útmutatása nyomán, útközben minden felvilágosítást megad.

A vadhús mennyiségét előbb a jelenlevő bizalmi egyé-

nekkel együtt felbecsültük a minthogy a félig sült-főtt állapotban kezelése, megőrzése nehézségbe ütközött volna s további nyomozásunkban csak gátolt volna bennünket a vele való bíbelődés, a Kárász-család nagy öröme, kény-szerítő körülmények hatása alatt megnagyituk a gyanúsítottak birtokában. Kárász Gyula engedelemmel, mivel még aznap nem evett egy falatot sem, eltávozásunk előtt ha-marosan ehetett is belőle egy keveset, bár amint látszott, keserű szájjal ette.

Útközben aztán előadta Kárász, hogy aznap reggel Kőrmös Sándor nemesbüki szőlőhegyi lakos barátjával és orvvadásztársával együtt kint voltak herceg Festetich Taszilónak Egregy és Hévízszentandrás községek határá-ban levő fácános erdejében vadászni. Ő 1 drb. fácánka-kast, Kőrmös 1 drb. nyulat lőtt. A nyul az övé lett, a fá-cán Kőrmösnél maradt. Ő akkor hamarabb eljött haza, társa még ott maradt s lehet, hogy még azután sikerült valamit lőnie, mert jobb puskája van.

Előadta még, hogy 1927. februárjában vette puská-ját 12 P-ért egy általa megnevezett nevű és lakhelyű egyén-től és 3 drb. Hubertus-töltényt is kapott hozzá ugyanak-or. A vételárhoz Szívós Ferenc nevű nemesbüki szőlő-hegyi lakos barátja is adott 4 P-t s így a puska közös tulajdonuk lett. Közös is és külön-külön is jártak vele vadászni egyszer herceg Festetich fácánosába és a körü-lötte elterülő vadászterületére, máskor pedig Oltag Guidó Álsómánd-pusztai földbirtokos bérletében levő nemesbüki vadászterületre.

Mikor Szívós lakása elé érkeztünk, Kárász beszólt az ablakon és kihívta barátját. A meglepődött Szívós szó nél-kül megindult egy közeli borospince felé. Rövid tétovázás után odamutatott az alacsony ereszt alá, egy tetőfa mellé, hogy ott a puska. Benyúltam a mutatott helyre és kezem kellemes bizsergéssel tapintotta meg a szénafészekben rej-tőzködő, sokat emlegetett orvvadászpuskát.

Szívós előadása szerint Kárász mintegy 2 hete azért bízt teljesen a puska megőrzését rá, mert már nagyon félt az örökösen nyomában levő csendőroktól.

Most már Kőrmös Sándor lakása felé indult, ami kissé távol esett. Kárász közben töredelmesen elmondotta a Rókané udvarán esett lövés történetét. Már régebb idő óta szerelmi viszonyt folytatott a sértett Juliska nevű leá-nyával, aki minden este ki szokott hozzá szökni a házból. A kérdéses este is szokásos cserkésző útjáról hazatérőben volt, de aznap nem ejtett semmi vadat. Emiaty bűjában egyik ismerőse útbaeső borospincéjénél többet ivott a kel-leténél s kissé megittasodott.

Ilyen állapotban foglalta el szokásos leshelyét Julis-káék udvarán. A kutya igen mérgesen támadott rá s a leány nem jött ki. Ezért igen megharagudott és vaktá-ban odalött, ahol az ugató kutyát sejtette. Szerenosétlen-ségre éppen a lövés pillanatában nyíltott a konyhaajtó és valaki ki akart lépni az udvarra. A kilépő női alak elsikol-totta magát, erre ő megrémült, mert azt hitte, hogy lö-vése a kilépő nőt találta. Kisideig kétségbeesve helyén maradt még, majd az ajtóhoz ment, hogy beszéljon és megtudja a valót. De mivel az ajtót zárva találta és ko-pogtatására sem nyitották ki, másrészt meg mert a belül levők hangjából és magatartásából arra következtetett, hogy a leányna k az ifjedségen kívül baja nem esett, a szerelmi viszony titokban tartásának érdekében nem akarta magát felfedni és hozament.

Megígérttem Kárásznak, hogy most már nem kísé-
rjük özv. Rókané házához, ha Kőrmös puskája is megkerül.

Kőrmöséknél éppen ebédhez kezdtek teríteni, amikor odaérkeztünk, de nem vadpecsenye, hanem marhahús főtt

A tisztek szolgálati öve eredetileg az ellenfelek megkülönböztetésére szolgált. A harmincéves háborúban — akkor még nem lévén egyenruha — a svédek kék, a hollandok narancs-sárga, a ligisták fehér öveket viseltek, míg Wallenstein a császári sereg számára vörös színűt rendszeresített.

a fazékban. A család különben jómódú, 40 holdon gazdálkodik.

Körmös eleinte tagadott, erre házkutatást tartottunk. Eredmény: 1 drb vadászfegyverről leszerelt elcsattantó készülék a lakószoba mestergerendájáról és 6 drb. apró színes fácántoll a pajta alatti pincébe leszórt burgonya közül.

Körmös erre odavezetett a rőzserakáshoz, szétdobálta és a rőzse legalján egy fekete, bolyhos női nagykendőbe bugyolált valamit vett elő. A szétbontott nagykendőből fehér, vérrel átitatott asztalkendő tűnt elő, melyben 1—1 darab megnyúzott, illetőleg letollazott nyul és fácán volt.

De a saját puskája hollétéről nem akart tudni semmit. Különféle erőltetett mesékkel állott elő. Ezeket azonban sorra cáfoltam, ami mégis majdnem újabb 24 órai nyomozásba került. Végre is a most már szinte megbánást mutató és javulást ígérő Kárász és Szívós únták meg az ide-oda való járást-kelést és gorombán támadtak tagadásban levő társukra, hogy adja elő puskáját.

Fel nem foghattuk, hol rejthette el a puskát és miért ragaszkodik hozzá oly szívósan. Végre aztán megtört és a házukhoz vezetett bennünket vissza.

Volt a házukhoz közel, kb. 20—30 lépésre egy kis megkezdetlen zabszalmakazal, amit persze házkutatáskor nem hánytunk széjjel, csak éppen, hogy felületesen körülnéztük. Körmös ennek a háztól kifelé eső oldalába, mintegy 1 m magasságban, egy ügyesen leplezett lyukba bedugta a kezét és egy kettéhajtott, majdnem vadonatúj, Lancaster-gyártmányú, 16-os kaliberű, kétsövű, leszerelt kakasú vadászpuskát húzott ki. A puska testvérek között is megért 200 P-t, hát ezért ragaszkodott hozzá körömszakadtáig.

Beismerem a házkutatásnál elkövetett két szarvas hibát. 5 év mult el azóta, jó egynéhány házkutatást tartottam, de ennek az esetnek a tanulságai valamennyinél eszembe jutottak. Mert nem maradt azután többé megnezetlen sem farakás, sem rőzse, sem trágyadomb, se szalma- vagy szénakazal.

Kárász Gyulát külön feljelentettük vagyonrongálás miatt a keszthelyi kir. járásbíróshoz, azonkívül vadászati kihágás miatt őt, Körmös Sándort, Szívós Ferencet, Kárász atyját és Körmös anyját, mint részeseket a keszthelyi főszolgabíróhoz, végül a 3 vadászó jövedéki kihágásáról értesítette az őrs az illetékes pénzügyi hatóságot is s így valamennyien elvették méltó büntetésüket.

Az egész őrs örült az eredménynek. Bosszantó és szinte megalázó volt már, hogy napirenden voltak a vadászterületek tulajdonosainak, bérlőinek, illetőleg ezek megbízottjainak panaszai. Volt eset, hogy az orvvadászokat tettenérő erdőőr már nem mert fellépni velük szemben, olyan erőszakosak voltak.

Így végre egy csapásra két veszélyeztetett vadászterületet is mentesítettünk az orvvadászoktól.

Molnár János tiszthelyettes (Keszthely).

Noha az mimagunk népét az mint mostan vagyon, jól leíbrázoltam, ugyan mindazonáltal, ha kérded: kit kívánok s micsoda nemzetet akarok oltatomra, azt mondom: a magyarát kívánom. Miért, azért mert ez a legalkalmasabb, legerősebb, leggyorsabb és, ha akarja, legvitézesebb nemzetiség... Azért magyart kívánok oltatomra, nem indust, nem garamantát, sem olaszt, sem németet, sem spanyolt. Csak jobbitsuk meg magunkat, szabjunk más rendet dolgainknak, tegyük régi helyére és méltóságára mihiatrem disciplinam: egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók.

ZRINYI MIKLÓS

Erőss Károly tiszthelyettes.

A máramarosszigeti szárny alsószínevéri őrsén szolgált. Itt érte az orosz betörés. Bár fiatal csendőr volt, derekasan megállta helyét és bajtársaival együtt mindent elkövetett, hogy az orosz csapatoknak hazánkba való beözönlését megakadályozza.

Kitűnő terepismeretének nagy hasznát vette a felderítő járőrszolgálatban. Az őrs segítségére érkezett honvédszászlóalj az ő vezetése alatt észrevétlenül közelítette meg az oroszokat. Így volt elérhető, hogy az oroszokat valósággal megsemmisítették.

Résztvett az alsószínevéri, felsőszínevéri és az ökörmezői harcokban. Mint igazi harcos a csendőr leleményességével, páratlan szívósságával és győzni akarásával küzdött. Előljárói legteljesebb bizalmát érdemelte ki. Nem volt olyan feladat, — bármilyen nehéz is volt, — melynek teljesítését önként ne vállalta volna.

1914 október 3-ától őrsparancsnokával és egy csendőrrel az alsószínevéri őrs védelmével bizattak meg. És bár köröskörül az oroszok minden talpalattnyi földet megszállva tartottak, minden segítség nélkül harman 3 hétig, a segítség megérkezéséig, nemcsak veszteség nélkül tartották magukat, hanem állandó tüzeléssel, rajtaütésekkel számottevő veszteséget okoztak az ellenségnek. Az oroszok abban a hitben voltak, hogy az őrszlaktanyában nagyobb fegyveres erő van s a magyar csendőrök ezt a látszatot igyekeztek megőrizni. Sőt kibátorkodtak a környékbeli erdőkbe is és onnan is rátámadtak az oroszokra. Hol itt, hol ott bukkantak fel s gyorstüzelésükkel az oroszokat állandóan nyugtalanították.

Erőss tiszthelyettes mind a támadó, mind a védelmi harcokban önfeláldozó bátorsággal küzdött.

Erőss Károly tiszthelyettest ezekért a szolgálataiért, előljárói buzgó, önfeláldozó támogatásáért és bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Mester Sándor tiszthelyettes.

A világháború alatt a brassói csendőrkerületben teljesített szolgálatot és a dragojászai határszéli csendőrőrsnek volt parancsnoka. Az őrs létszáma 50 fő volt. Ezzel a maroknyi csapattal pontyázta és vigyázta a magyar-oláh határt körülbelül 30 kilométer hosszúságban. Derekasán megállta a helyét s a határon megakadályozta a csempésztést, kémkedést s főleg a katonaköteles oláhok átszökődését.

1916. év augusztus végéig csak az igen felszaporodott és sokfelé ágazó tennivalókon keresztül látta az egész világot lángbaborító háborút. És bár több ízben megkísérelte, hogy a harctérre kerüljön, maradnia kellett, mert a szolgálat érdeke így követelte meg.

De mégis megérte, hogy harctérre kerüljön. Igaz,

becsületes csendőr szíve nem így képzelte! Nem gondolta, hogy az oláhok orvul, hadüzenet nélkül, az éjjeli sötétség leple alatt fognak hazánkba betörni.

De így történt! Az oláhok 1916 augusztus 26-án éjjel átlépték a védtelen magyar határt és kezdetét vette a világtörténelemben példa nélkül álló, szégyenteljes „előnyomulás”, mely jelentette a védtelenek, gyámoltalanok kifosztását... véreink legyilkolását.

Mester Sándor tiszthelyettes, őrsparancsnokot egyik népfelkelő tizedes keltette fel éjjeli álmából s jelentette, hogy az oláhok betörték hazánkba. Azonnal riadót rendelt el és rohant a telefonhoz, hogy a bélbóri járásparancsnokságnak jelentse a közeledő veszélyt. Még nem is kapta meg a kért telefonösszeköttetést, az oláhok már megrohanták a laktanyát és erős tűz alá vették.

Mester tiszthelyettes ekkor adta hidegvérének, bátorságának, talpig csendőr voltának legszebb tanujelét.

A szakadatlan puskaropogás, az oláhok üvöltése és a laktanya bejáratának felrobbantása közben Mester tiszthelyettes távbeszélőn leadta jelentését, teljesen felszerelt, magához vett egy hátizsák töltényt, az egyik ajtón kiosont a laktanyát ostromló oláh katonaság közé és az éjjeli sötétséget felhasználta arra, hogy az ortámadás hírért a mitsem sejtő szomszédos falvakba elvigye és felriassza a védtelen lakosságot.

Őrsének embereit — néhány kivétellel — elfogták. Azokkal, akiknek sikerült megszökni, visszafordult a dragojászlai őrs laktanya visszafoglalására és elfogott bajtársainak kiszabadítására, de vállalkozása nem sikerült. Nem is sikerülhetett, mert az oláhok, mint a hangyák özönlöttek be hazánkba, ők pedig mindössze hatan voltak.

Bélbör községbe akartak visszavonulni, de már ezt is elfoglalták az oláhok. Hős csendőreinknek nagyon fájt ez az újabb veszteség és nem törődve az ellenség túlsúlyával, rávetették magukat az oláhokra. Pergete-

ges rajtaütésükkel számottevő veszteséget okoztak az oláhoknak és megzavarták soraikat, de a túlerővel szemben kevesen voltak. Egy közeli erdő rejtette el őket üldözőik elől.

Viszontagságos út után gyülekeztek Maroshévízen. Innen osztották be őket a legendáshírű Ziegler csendőr zászlóaljhoz. Az oláhok kiveréséig a zászlóalj minden harcában tevékeny részt vett Mester tiszthelyettes.

És az oláh betörésre következő pár hónap múlva Erdély szent földjén nem volt több oláh katona; ismét kakastollas magyar csendőr portyázta a határt és a dragojászlai csendőrörnek ismét Mester Sándor tiszthelyettes lett a parancsnoka.

Mester Sándor tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki

Tóth Péter tiszthelyettes.

A világháború a szajoli őrsön érte. Innen osztották be a máramarosszigeti szárny alsószínevéri őrsére. Párnapi itt-tartózkodás után többedmagával a Felsőszínevér községben felállított különítményre került azzal a feladattal, hogy a magyar határt vigyázza.

1914 szeptember 26-án az orosz csapatok Toronya községnél hazánk területére léptek. A felsőszínevéri különítmény — parancsra — Alsószínevér községbe vonult vissza és ott csatlakozott a miskolci 10. honvéd népfelkelőzászlóaljhoz. Ekként megerősödve, a helyi viszonyokkal és a tereppel ismerős csendőrök vezetésével, a zászlóalj Ökörmező község mellett megrohanta az oroszokat s kiűzte azokat Magyarországból. Tóth Péter tiszthelyettes talpig csendőrként harcolt és rettenthetetlen bátorságával a tűzkeresztségen még át nem esett népfelkelőket is magával ragadta. Így sikerült hazánkat az oroszoktól megtisztítani.

1914 október 20-án a felsőszínevéri csendőrkülönítmény működését újból megkezdte és helyén maradt akkor is, amikor az oroszok december 19-én ismét betörték hazánkba. És bár a csendőrkülönítmény embelein kívül egyéb fegyveres erő rendelkezésre nem állott, Tóth Péter tiszthelyettes és a különítmény emberei 6 héten keresztül feltartóztatták az oroszokat. Emberefeletti küzdelmek, fáradsalmak között vigyáztak arra, hogy az oroszok tért ne nyerhessenek. Állandóan harcban állottak s az oroszok nagyobb csapatot sejtettek.

Tóth Péter tiszthelyettes megszervezte a polgári lakosságot s e révén az ellenség minden mozdulatáról, tervéről idejében értesült. Így tudta embereivel a támadásukat mindig visszaverni. Sok orosz esett el derék csendőreink puskájától, sőt még értékes hadfelszerelést, lovakat is zsákmányolt.

Az összegyűjtött polgári egénekkel a Kárpátokban a nagy hóban utakat nyitattott. Körültekintő és előrelátó intézkedésének hasznát akkor látták igazán, amikor derék csendőreink támogatására egy zászlóalj érkezett meg. A zászlóaljhoz csatlakozva megtámadták az oroszokat és teljes győzelmet arattak. Egy orosz zászlóaljat 12 tiszttel, 2 ágyúval, 4 gépfegyverrel és teljes felszereléssel együtt fogságba ejtettek.

A megelőzőleg elkészített utakon történt az oroszok megközelítése és az utánpótlás is, mely lehetetlen lett volna, ha Tóth tiszthelyettes a nagy hóban nem csináltat utakat.

Tóth Péter tiszthelyettest ezekért a szolgálataiért és bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki,

CSENDŐR LEKSZIKON.

82. kérdés. A járőr a Szut. 425. pont 3. bekezdése, illetve a 431. pont 4. bekezdése alapján egy lopás bűntettével gyanúsított egyén ellen idézés kibocsátását kérte a községi elöljáróságtól. A vezető jegyző az idézést kibocsátotta, de a gyanúsított ennek nem tett eleget. A járőr ekkor a községi elöljáróságnak karhatalmi segítséget nyújtva a gyanúsítottat elővezetés végett őrizetbe vette, majd azért, mert az elővezetésnek ellenszegült, elfogta. A gyanúsított az elfogatása miatt panaszt tett a községi elöljáróság ellen, aminek következményeképpen a vezető jegyzőnek eljárását feletles hatósága helytelenített azzal a megokolással, hogy nem volt joga a gyanúsított ellen az idézés kibocsátására sem, nemhogy az elővezetés elrendelésére joga lett volna.

Minthoogy ilyen körülmények közt a Szut. rendelkezéseinek gyakorlati érvényességéről van szó, felmerül a kérdés, hogy a községi elöljáróság jogosult-e a csendőrkérésre a tanút vagy a gyanúsítottat a községhezárára megidézni, vonatkozó esetben pedig elővezettetni s ha igen, milyen szabályok irányadók rá nézve e tárgyban a Szut. rendelkezéseinek kívül?

Válasz. Senuni kétség sem lehet afelől, hogy a csendőr jogosan fordult a Szut. rendelkezései alapján a községi elöljárósághoz támogatás végett s ezt a támogatást köteles volt nyújtani neki a községi elöljáróság, mert a csendőr szolgálati feladatkörében járt el s mert erre különösen és kifejezetten feljogosította őt a szolgálati utasítás. De külön kötelezi erre a községi elöljáróságot a 130.000 B. M. 1899. sz. rendelet 213. §-a, amidőn a következőket mondja: „Ha a m. kir. csendőrség akár utasítás, akár saját kezdeményezéséből nyomozást teljesít, abba az elöljáróság nem avatkozhatik be, de ha erre a csendőrség részéről felhívják, az abban való közreműködést nem tagadhatja meg.” Nem lehet vitás, hogy a községi elöljáróság ama ténykedést, hogy a csendőr kérésére egy gyanúsított megidézése vagy elővezetés végett „intézkedett”, a „közreműködés” fogalmát fedi, a csendőr tehát jogszerűen járt el s kérelmét az elöljáróság teljesíteni tartozott.

Kényesebb kérdés azonban annak eldöntése: ki jogosult a községi elöljáróság nevében intézkedni? E kérdés eldöntése végett meg kell vizsgálnunk a községi elöljáróság szervezetét.

Mindenekelőtt fontos, hogy a községi elöljáróság nem kollégialis (testületi) hatóság, amelynél az ideiglenes intézkedésre vonatkozó hatalom több fizikai személy kezébe van letéve, akik aztán egymás között szavazással döntenek. Van ugyan a községi közigazgatás keretében kollégialis hatóság is, ilyen a községi bíróság, községi iskolaszék, kisdóvókon felügyelő bizottság, községi igazoló választmány, községi egészségügyi bizottság, ezek külön kollégialis hatóságok, de a községi elöljáróság nem az. A községi törvény a községi elöljárók hivatali kötelezettségeit, állásukból eredő jogviszonyait részletesen nem szabályozta s így a községeket is megillető szervezeti önkormányzatnál fogva ezek szabályrendeletileg rendezhetik azokat a törvény korlátain belül.

Mi tulajdonképpen a községi elöljáróság? A községi önkormányzat ügyeiben való önálló elhatározások joga a képviselőtestületet illeti, a képviselőtestületek határozatainak foganatosítása, valamint a községi szabályrendeletek végrehajtása és végül mindazoknak a tennivalóknak a teljesítése, amelyeket törvényes rendeletek, felsőbb hatóságok a községekre rónak, a községi elöljáróság feladata. A községi elöljáróság áll kisközségekben 1. a bíróból, aki az elöljáróság feje és az elöljárósági hatáskört — ha a törvény, a megyei vagy községi szabályrendelet mást nem rendelt — személyes hatóságul gyakorolja; 2. a helyettes bíróból (másod-

vagy törvénybíró); 3. legalább két tanácsbeliből (esküdt, hites); 4. a körjegyzőből; 5. a közgyűmből; 6. a körorvosból. A nagyközség elöljárósága áll, a bíróból és helyetteséből, legalább négy tanácsbeliből, pénztárnokból, községi jegyzőből, illetőleg a rendes községi jegyzőből, közgyűmből, körorvosból, esetleg állatorvosból. Amint mondtuk, a községi elöljáróság feje a községi bíró, ő hívja össze a közgyűlést, ő annak elnöke is. Amde kétségtelen, hogy a községi elöljáróság legfontosabb tagja a községi (kör-) jegyző, ő a községi elöljáróság szellemi vezetője, ő intézi a törvények, rendeletek, szabályrendeletek végrehajtását az elöljáróság többi tagjainak bevonásával, ő látja el a községi igazgatás körében az írásos tennivalókat; ő irányítja a község önkormányzati életét is intézi, vezeti a község vagyonkezelését és háztartását. Ily fontos hatáskör megokolná tehát a törvény amaz intézkedését, hogy a jegyző állása élet-hosszigan szól. A községi jegyző hatásköre szempontjából fontos még tudni, hogy a községi jegyző végez a községi életben előforduló, mindenemű írásos tennivalót, kivéve azokat, amelyekre a községnek külön szakközege van (közgyűm, számvévo, stb.). Ő a főnöke a segédzemélyzetnek, ő intézi az ügybeosztást, ő gyakorol felügyeletet, ha több jegyző van, ezek felett is, általában ő felelős a községi ügyvitelért.

Mindezek ismeretében elegendő adattal rendelkezünk annak megállapítására, hogy a községi jegyző hatáskörében járt el, amikor a csendőrrjárőr kérésére az idézést és elővezető parancsot kibocsátotta. Ezt a hatáskört csak akkor lehetne vitással tenni, ha a községi szabályrendelet eltérőleg intézkedne az egyes elöljárósági tagok hivatali jogviszonyainak szabályozásában. Semmiféle törvényes tilalom nincs ugyanis arra, hogy ilyen ügyekben a községi jegyző önállóan ne intézkedhessen. E nemleges helyzet mellett pedig kifejezetten fennáll az elöljáróság amaz általános kötelessége, hogy a nyomozó csendőrt szolgálatában támogassa. Itt legfeljebb arról lehet szó, milyen alakban történik meg a konkrét intézkedés. Mindenesetre helyes, ha a kibocsátott idézés megfelelő szöveggel az idézés figyelembe nem vételének következményeire való figyelmeztetéssel, a községi elöljáróság pecsétjével ellátott írásos rendelettel történik. Érvényességéhez nem szükséges a községi bíró aláírása is, de minthogy a törvényes helyzet szerint a bíró az elöljáróság feje, semmi esetre sem tehető vita tárgyává az intézkedés törvényessége, ha a községi bíró is aláírja, sőt akkor sem, ha a községi bíró egyedül írja alá.

Van azonban másik szempont is, amely a községi jegyző intézkedéseinek helyességét és törvényszerűségét minden vita fölé helyezi. A Bp. 85. §-a értelmében ugyanis a községi elöljáróság rendőri hatóság. Minthogy a községi elöljáróság, mint mondtuk, nem kollégialis hatóság, tagjai saját személyükben jogosítva vannak a rendőri hatóság hatáskör gyakorlására. A fennálló rendelkezések ugyan valósággal elzárják a községi elöljáróságot a nyomozó rendszertől, ez azonban mit sem változtat az élő törvény rendelkezéséhez képest az elöljárósági hatáskör elvi megítélésén ezen a téren. Bár a fennálló tényleges helyzet szerint a csendőrségnek tulajdonképpen szélesebb hatásköre van a nyomozó rendszerben, ezzel nem szűnt meg az elöljáróság rendőrhatalmának jellege. Ennek értelmében joga van a községi elöljáróságnak elővezetésre, bekísérésre, sőt előzetes letartóztatásra is. Ezt a jogkört a községi elöljáróság feje, a saját személyében a törvényes feltételek mellett rendőrhatalmának hatáskörében bármikor gyakorolhatja, mert ez az értelme a rendőrhatalmának jellegnek. Sürgős esetekben ugyanazt a jogkört az elöljáróság bármely tagja is gyakorolhatja. Ilyen lévén a törvényes helyzet, a községi jegyzőnek az a ténykedése, amelyet a feltett kérdés szerint kifogásoltak, teljesen törvényes volt és a községi jegyző hatáskörébe tartozott, sőt azt megtennie egyenesen hivatali kötelessége volt. Ha a csendőr kérését megtagadta volna, méltán vonhatnák feylelmi úton felelősségre.

Utoljára hagytuk a kérdésnek egy másik, döntő vonatkozását, amely a községi jegyző felügyeleti úton való feleltre vonásában áll, feljebbvaló hatósága részéről. Ha ez a feleltrevonás megtörtént, nézetünk szerint a felettes hatóság túllépte hatáskörét. A bünvádi perrendtartás ugyanis meghatározván a rendőri hatóságok hatáskörét a nyomozásban, általában megengedi az érdekelteknek, hogy a rendőri hatóság intézkedései ellen előterjesztéssel forduljanak ahhoz a bírósághoz, amelynek hatásköre van az ügy elbírálására. Véleményünk szerint mindaddig, amíg az elsőfokú bíróság az ily előterjesztés érdemében nem nyilatkozott, más hatóságnak vagy szervnek a nyomozó hatóság eljárását törvé-

nyesség szempontjából bírálata tárgyává tennie joga nincsen. Ha tehát valamely érdekelt fél részéről a rendőri hatóság eljárása ellen konkrét ügyben panasz érkezik, ezt előterjesztésnek kell tekinteni s az illetékes elsőfokú bíróságnak kell megküldeni. Ha ez a bíróság a panaszt hatáskörébe nem tartozónak mondja ki, vagy esetleg a rendőrhatalom eljárását törvénytelennek nyilvánítja, joga van akkor a felügyeleti vagy fegyelmi hatóságnak a rendőrhatalomra feleltetnie vonni. Ekkor is kényes dolga van azonban a felügyeleti vagy fegyelmi hatóságnak, mert vigyázni kell, nehogy fellépése egy bűnügybe való illetéktelen beavatkozásnak tűnjék fel, azon az alapon pedig, hogy a törvényes hatáskörében eljáró rendőri hatóság teljes jóhiszeműséggel tévesen magyarázza a törvényt, nézetünk szerint feleltetrevonásnak helye akkor sincs, hanem legfeljebb csak oktató figyelmeztetésnek.

83. kérdés. Családi pótlék szempontjából kiket értünk „egyéb” családtagnak alatt; mikor, milyen körülmények között, miként és kitől lehet kérelmezni az ilyen „egyéb” családtagnak után a családi pótlékot?

Válasz. Az egyéb családtagnak után engedélyezhető családi pótlékról az 1912. évi XXXV. t.-c. 9. §-a tartalmaz rendelkezéseket. Ezek szerint méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén és ha azt a vagyoni viszonyok is indokolják, a feleség és a meghatározott életkort még el nem ért törvényes vagy törvényesített gyermekeken kívül családi pótlékot lehet engedélyezni olyan egyéb családtagnak után is, akit a folyamodó saját illetményeiből tart el, azzal közös háztartásban él és az egyéb családtagnak semminemű saját vagyonnal vagy jövedelemmel nem rendelkezik.

Ilyen egyéb családtagnak számíthat az igényjogosultnak:

- a) a 16., 20., illetve 24. életévet már elért törvényes, vagy törvényesített édes vagy mostoha gyermeke;
- b) törvényes édesatyja vagy édesanyja;
- c) teljes árvaságra jutott, vagyis szülőtlén törvényes unokája;
- d) nevelt (örökbe-fogadott) gyermeke.

Nevelt gyermek után csak abban az esetben lehet kérelmezni ezt a kivételes családi pótlékot, ha a gyermek az igényjogosulttal vérrokonsági viszonyban áll, annak szülei már nem élnek, vagy ha élnek, tényleg és beigazoltan olyan anyagi viszonyok között vannak, hogy gyermekük eltartására és felnevelésére teljesen képtelenek, úgy, hogy a gyermek eltartásáról, gondozásáról és felneveléséről állandóan, kizárólag és minden ellenszolgáltatás nélkül, tényleg az illető igényjogosult és pedig valóban akként gondoskodik, mintha az a saját édes gyermeke volna.

Örökbe-fogadott gyermeknél ellenben a vérrokonsági viszony fennállása nem kötelező.

Az egyéb családtagnak után folyósítani kért családi pótlék engedélyezése iránti kérvényt a belügyminiszterhez (VII-b. osztály) címezve, szolgálati úton kell előterjeszteni és annak, illetve az ahhoz csatolt okmányoknak a következő adatokat kell tartalmazni:

1. hogy a figyelembe venni kért családtagnak minden más támogatás nélkül kizárólag és állandóan a kérelmező maga tartja el és hogy vele közös háztartásban él;
2. hogy a figyelembe venni kért családtagnak teljesen munkára és keresetképtelen;
3. hogy úgy a kérelmező maga, mint felesége, valamint a figyelembe venni kért családtagnak teljesen vagyonatlan;
4. hogy, sem kérelmezőnek magának ténylegszerű illetményén felül, sem a figyelembe venni kért családtagnak nincsen külön jövedelme vagy keresete s hogy ez utóbbi nyugdíjat, kezgydíjat vagy bármilyen címen ellátást nem élvez;
5. hogy a kérelmező háztartásában nincsen más önálló keresettel bíró családtagnak;
6. hogy a figyelembe venni kért családtagnak más olyan — a kérelmezőnél közelebbi — rokma vagy hozzátartozója nincsen, aki az illetőnek eltartására elsősorban lenne kötelezett;
7. ha a családi pótlékot az igényjogosult édesatyja vagy édesanyja után kéri, az említettek esetleges többi gyermekének vagyontalanságát is igazolni kell.

Az 1., 2., 4., 5., 6., 7. pontban felsorolt feltételeket helyhatósági (községi eljárársági) bizonyítvánnyal kell igazolni, amely bizonyítványba az összes adatok egybefoglalhatók.

A 2. pont alattiakat külön közhatalósági (honvéd, csendőrségi) bizonyítványban kell igazolni. A folyamodó érdekében kívánatos, hogy a fenti helyhatósági és orvosi bizonyítványokat akként szerkesztse meg, hogy abban a fenti 1.—6. pontok tartalma szó szerinti szövegezésben vétsék fel.

Bár az ilyen egyéb családtagnak után családi pótlék engedélyezésének egyik lényeges előfeltétele az, hogy a családtagnak folyamodóval közös háztartásban éljen, mégis a kérvény olyan esetben is felterjeszthető, ha az illető családtagnak pl. folyamodó költségeire valamely gyógyintézetben van ápolása alatt, de a családi pótléknak engedélyezése kivételes méltánylást érdemlő okokból indokoltnak mutatkozik. Az ilyen külön engedélyen alapuló családi pótlékot a miniszteri rendelet keltét követő hó 1-től kell folyósítani.

A m. kir. belügyminiszter úrhoz címzett és a fentiek szerint kellőképpen felszerelt kérvényt szolgálati úton kell előterjeszteni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Színlelt rablás.

Írta: LIGETI ALAJOS alhadnagy (Kiskundorozsma).

1931. évi december 27-én 18 órakor Kapus Simon 52 éves, tápié lakos, malombérlő, a sándorfalvi örsön megjelent s feljelentést tett, hogy ugyanaznap, 16 óra tájban, midőn egy lovasszekerével a Szegedről Sándorfalvára vezető úton haladt, Szegedtől 7 km távolságban az „Algyői csatorna” közelében, a sándorfalvai határban, 3—4 ismeretlen férfi útját állta, megtámadta és a zsebében volt 180 pengő pénzét elrabolta. A cselekmény végrehajtását illetőleg előadta, hogy közép-fokú ittas állapotban a támlás ülésen ülve szundikált. Arra ébredt, hogy két férfi, akik a kocsin, az ülés mögött álltak, karjait hátulról megragadta és az ülés támlájához szorította. Egy harmadik férfi egyidejűleg elülről a kocsihoz ugrott, a gyeplőszárazakat megragadta és a lovat megállította. Egyik kezében villamos zseb-lámpa volt, melyet szeme elé tartott, úgyhogy szeméit kénytelen volt behunyni. Másik kezével az illető a begombolt télikabátját és mellényét felszakította, a mellényzsebéből kivette börtárcáját s az abban volt egy darab 100 és 4 darab 20 pengő, összesen 180 pengőt magához vette. Ezután mindhármán leugrottak a kocsi-ról és őt útnak eresztették. Előadta továbbá, hogy ijed-tében szó és védekezés nélkül tűrte el a támadást, amit a támadók szintén szó nélkül hajtottak végre. Csupán a pénztárcáját kérte vissza. A rabló a pénztárcát udvariasan sajátkezüleg helyezte vissza mellé-nye belső zsebébe, oda, ahonnan kivette. A pénztárca az erőszakos elvételnél elszakadt. Támadói kilétére nézve csak annyit tudott mondani, hogy parasztruhás, erős, fiatal férfiak voltak. Azt sem tudta, hogy merre vették útjukat, mert megszabadulása után folytatta útját anélkül, hogy visszafordult volna.

A feljelentést felvevő Vági János tiszthelyettes őrsparancsnok, maga mellé vette az örsön otthon levő legénységét, a sértettel együtt azonnal elindult a helyszíni-re.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Útközben az őrsparancsnok kifejezést adott afölötti csodálkozásának, hogy a sértett a feljelentést csak 2 óra leteltével tette meg.

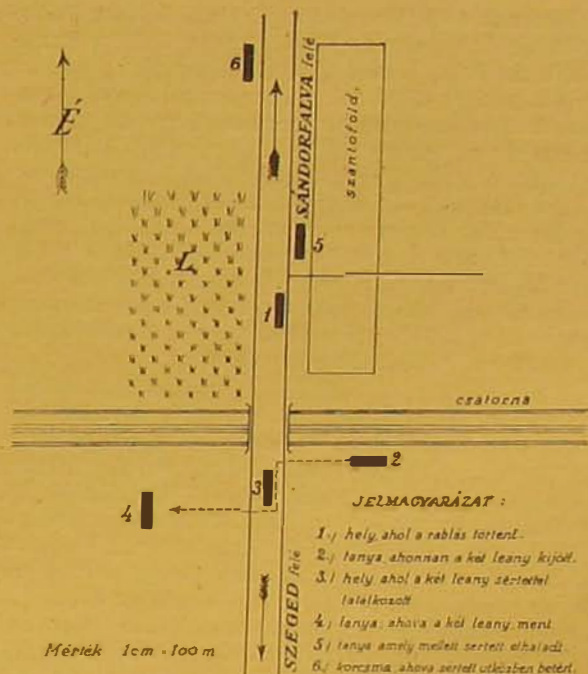
Sértett azt felelte, hogy a rablótámadás után maga sem tudta, mitévő legyen. Az eset megtörténte után útját folytatva, betért azt út mellett levő Sipos-féle kocsmába, ahol a közbeső időt, az ott talált emberek társaságában borozva töltötte el. A vele történeteket úgy a vendégeknek, mint a kocsmárosnak elbeszélte, akik azt a tanácsot adták, hogy a sándorfalvi őrsön tegyen azonnal feljelentést.

Este 19 óra lehetett, amidőn az őrsparancsnok a helyszínre érkezett. A helyszíni szemlét a sötétség miatt már nem tarthatta meg. De azért nem várta tétlenül a másnapot. Gondoskodott a helyszín őrzéséről. A rendelkezésére állott legénységét járőrökbe osztotta és azokat különböző irányokban a környék átkutatására küldte. Egyben futárok útján a szomszédos őrsöket is felriasztotta s így a helyszín köré tágabb gyűrűt is vont, szóval mindent elkövetett, hogy a tetteseket kézrekerítse.

A megtett intézkedések nem hoztak eredményt, ezért az őrsparancsnok másnap a szegedi nyomozó alosztálynak és nekem, mint szakasparancsnoknak, az esetről és a tett intézkedésekről jelentést tett. Egyben felkérte sértettet, hogy az ügy érdekében a további intézkedésig maradjon velük, mert a kijövő szakasparancsnoknak szüksége lehet rá, legyen kéznél. Sértett ez ellen kifogást nem is tett, helyt maradt s mindvégig a nyomozó járőr rendelkezésére állott. A nyomozó alosztály az őrs, illetve az én támogatásomra Pál Lajos tiszthelyettesítést rendelte ki, akihez csatlakozva együttesen a helyszínre kiszállottunk s a magunk mellé vett bizalmi egyének jelenlétében megtartottuk a helyszíni szemlét. A helyszíni szemlérlő helyszíni leírást és az alábbi vázlatot készítettem. Megállapítottuk, hogy a sértett által bemondott helyen az út egyik oldalát legelő, a másik oldalát pedig szántóföld övezi. Úgy a legelő, mint a szántóföld a fagytól felengedve puha és síppedős volt. Az út köves, padkáit homokos talaj borította, ennek dacára egyik helyen sem találtunk olyan nyomokat, melyek a rablással kapcsolatban jöhettek volna létre. Pedig ilyenekre számítottunk, mert feltevésünk az volt, hogy a tettesek a rablás elkövetése után — már csak biztonsági okokból is — az útról letérve, a földeken keresztül menekültek el.

Sértettet Szeged felől jöve, az 1.-gyel jelölt helyen támadták meg, a vázlaton 2. szám alatt feltüntetett a Gondostanya fekszik, ahonnan ugyanazon időben Gondos Julianna és Róza nevű hajadonok kijöttek és sértettel a vázlaton 3. számmal megjelölt ponton találkoztak. Sértett kocsija mellett elhaladva, a vázlaton 4. számmal jelzett tanyára igyekeztek. Csendes este lévén, a mellettük elhaladó sértett kocsijának zörejét mintegy 4—5 percig hallották. A szekérezőre fokozatosan jöttek, megszakitást nem észleltek. Segélykiáltást vagy egyéb lármát nem hallottak. Az út jobb oldalán fekszik Tancos Mihálynak az 5. szám alatt feltüntetett tanyája. Tancos abban az időben a tanya körül foglalatoskodva látta sértettet egyfogatú kocsiján Sándorfalva felé elhaladni. Éber és igen hamis két házörző-kutyája a tanya udvarából kirohanva, sértett kocsiját messze kísérve meg is ugatták. Sértett útközben betért a vázlaton 6. számmal megjelölt kocsmába, ahol két deci bort fogyasztva, a kocsmárosnak elmondta, hogy őt az említett helyen és időben 4 egyén megtámadta és tőle 180 pengő pénzt elrabolta.

Az ily módon rögzített helyszíni adatokat mérlegelés tárgyává tettem és azokat bonckés alá véve arra a meggyőződésre jutottam, hogy sértett feljelentése nem állhatja

meg a helyét. Ugyanezt a nézetet vallotta Pál tiszthelyettes is. Különösképpen lehetetlennek tartottuk azt, hogy sértett szó nélkül tűrte volna pénzének elvételét. Lélektani lehetetlenségnek vettük, hogy kétségbeejtő helyzetben valaki magáról, ha mindjárt ösztönszerűen is, életjelt ne adjon.

A cselekmény végrehajtási idejében a helyszín közelében több ember tartózkodott, így a Gondos-leányok és Tancos. Ezeknek a tetteseket látni kellett volna, sőt Tancos házörző-kutyái sem maradtak volna tétlenül. A Gondos-leányok állításából kivehető volt, hogy a kocsit megállás nélkül folytatta útját. Nem áll tehát az, hogy a kocsit az említett úton bárki is megállította volna. Valószínűtlennek látszott az is, hogy a rablók cselekményük elkövetésére olyan hejjet választanak, mely a legközelebbi tanyától mindössze 100 méter távolságban fekszik. Azt sem tudtuk magunknak megmagyarázni, hogy sértett a rablás után miért nem fordult azonnal segítségért Tancoshoz, hisz ekkor a rablók legfeljebb 200 méter előnyük lehetett.

Sértett borkabátját és mellényét megvizsgálva megállapítottuk, hogy a gombok teljes számban megvoltak, azokon szakadás, vagy más rendellenesség nem volt, pénztárcáját tényleg szakadozott állapotban találtuk, de azt alapos vizsgálat alá véve, kétségtelenül megállapítottuk, hogy a szakadás régi keletű, a varrás helyein már a cérnaszálak sem voltak meg. A szakadás helyén a tárcá teljesen sima, lecsiszolt felületet mutatott, ami azt bizonyította, hogy sértett a tárcát már régebbi idő óta elszakadt állapotban használta. Mindezeket az adatokat összegezve, bizonyítva láttuk, hogy feltevésünk helyes alapon nyugszik, sértett panasza valótlán, rablás nem történt. Ezzei azonban az ügy felett napirendre nem térhettünk, mert a körülmények mégis anélkül szóltak, hogy sértett feljelentése mögött valami rejtélynek kell lenni, amely őt a koholt feljelentés megtételére késztette. A nyomozást tehát elsősorban annak megállapítására irányítottam, hogy vajon sértett a kérdéses pénzüsszeggel tényleg rendelkezett-e s ha igen, azt honnan és miként szerezte? Sértett kikérdezve előadta, hogy Sándorfalván háza volt, ezt a házat megelőző napon Petes József sándor-

falvi lakosnak örökáron eladta. Foglalt fejében Petes-től 2 darab 100 pengőst kapott. Ez az állítása hozzátartozóik és Petes kikérdezésével beigazolást is nyert, a sértett tehát a kérdéses pénzösszeggel tényleg rendelkezett. Kérdéses maradt azonban, hogy mi történt, hová lett ez az összeg? A nyomozás adatai világosan kimutatták, hogy a pénz a sértett által bementő módon nem tűnhetett el. Négy eshetőség vetődött fel: elvesztette, valakinek maga adta oda, elrejtette, vagy egyébként lopták el tőle. A nyomozást ezeknek a kérdéseknek tisztázására a legaprólékosabb részletekre is kiterjesztettem. Sértett ismételt kikérdezése folyamán megmaradt amellett, hogy pénzét a feljelentés megtétele alkalmával előadott módon rabolták el.

Már kezdtém beletörődni az eredménytelenségbe, a nyomozás befejezésének gondolatával foglalkoztam, amidőn Pál tiszthelyettes indítványára még egy kísérletet téve, a nyomozást sértett múltjának, magánviszonyainak és családi körülményeinek megállapítására irányítottam. E célból felkerestük ismerőseit, főképpen barátait, azokkal formászerű kikérdezés mellőzésével beszélgetésbe elegyedve megtudtam, hogy sértett néhány év előtt igen kedvező anyagi viszonyok között élt, tekintélyes ember volt, a közéletben tevékeny részt vett és a társadalmi életben számottevő egyéniség volt. Három gyermek atyja, gyermekeit középiskolai nevelésben részesítette, kik magasabb körökben fordulnak meg. Ő maga is képzett, igen intelligens, de kissé könnyelmű, kalandvágyó egyén, nagy szoknyavadász, akinek e miatt már sok kellemetlensége volt és a nők barátsága sok pénzébe került. Jelenleg teljesen eladósodott, úgyszólván kereset nélkül áll. Gyermekeit azonban imádja, azokért minden tőle telhető áldozatot meghozott. Ezen adatok birtokában sértettet újból kikérdezés alá vettem s most már a vele szemben táplált gyanumag előtt nyíltan is kifejeztem. Felsoroltam előtte azon körülményeket, amelyek gyanumag kézzelfoghatólag megerősítették, közöltem vele, hogy állítása teljesen tarthatatlan. Intelligenciájára, családjára s jelenlegi nyomoruságos anyagi helyzetére rámutatva felszólítottam, hogy saját maga és jól nevelt gyermekei érdekében mondja meg az igazat, hivatkoztam tisztessé multjára, gyermekeinek jövőjére. Egy darabig szemrehányás nélkül állta a rohamot, később azonban ajkai meg-megrándultak, egész testében remegni kezdett. Úgy tettem, mintha ezt az elváltozást észre sem vettem volna, folytattam hatásosnak látszott beszédemet, miközben emelt hangon odanyilatkoztam, hogy addig úgy sem nyugszom, amíg ebben az ügyben a való tényt felem nem derítem.

Sértett erre sírva fakadt, majd a szemeit lesütve beismerte, hogy az eset tényleg nem úgy történt, amint azt panaszolta. Kijelentette, hogy az igazat fogja mondani, de arra kért, hogy a nyomozást szüntessem be, vagy tartsam legalább is titokban azt, amit el fog mondani, mert „asszony van a dologban”. Nem akarja, hogy családja erről tudomást szerezzen, mert ha azt családja megtudja, tragédia lesz belőle. Azt sem ő, sem a felesége, de főképpen a felnőtt leánygyermekei nem tudnák elviselni.

Kérésének helyt adva megígértem, hogy közlését feltétlenül titokban fogom tartani, ha olyan úgyről lesz szó, amely a titoktartást lehetővé teszi. Nevezett erre elmondta, hogy a kérdéses napon hazulról kissé ittas állapotban indult el. Útközben betért Szegeden a „Pacsirta”-féle kocsmába, ahol 3-szor két deci bort elfogyasztva, 14 óra után folytatta útját Sándorfalva

felé. Amint a várost elhagyta, egy nőt ért utól, aki megkérte, hogy egy darabig vigye el őt kocsiján. Felvette a nőt es maga mellé ültette. Alig indultak el, a mellette ülő nő enyelegni kezdett vele. Átkarolta és csókolgatta. Boros lévén, nem ellenkezett, hanem ő is csókolt és ölegette a nőt. Így haladtak néhány 100 lépés távolságra, amidőn a nő felsőkabátját, majd a mellényét is kigombolta és a mellénysebében volt pénztárcáját kivette, azt mondván: „megnézem, hogy nincs-e fénykép benne?” A pénztárcát kinyitva, beletekintett, ismét visszatette oda, ahonnan kivette, anélkül, hogy ő észre vette volna, hogy pénztől kifosztotta. Még néhány lépést tovább haladtak, majd a nő kérte, hogy a kocsit állítsa meg, mert le kell szállnia. Megállt, mire a nő leszállt, elköszönt, befordult egy mellékútra és a szántóföldek között Szeged felé vette útját. Néhány kilométernyit haladt már, amidőn némileg ki-
józanodott. Először eszébe jutott az eset. Pénzére gondolva, kivette pénztárcáját, beletekintett és kétségbeesve látta, hogy a pénze eltűnt; a pénz csak az illető nő lophatta el akkor, amidőn pénztárcáját kivette és nézegette.

A nőt nem ismeri, róla pontos személyleírást sem tudott adni. Annyit mondott, hogy 25—30 év körüli középmagas, molett, jó megjelenésű nő volt. Beismerte végül, hogy a rablást csak koldus, mert az esetet így akarta családjára előt elpalástolni.

A lefolytatott nyomozás ilyen módon kétséget kizáróan megdöntötte a rablás meséjét. Egyszerű lopás történt, melyet a szegedi államrendőrség működési területén követtek el, ezért az örs az ügyet a megállapított adatok közlése mellett a szegedi állami rendőrkapitányságra tette át.

Ez a nyomozás alátámasztja a bűnügyi (kriminalisztikai) elmélet azon tsítását, mely szerint a nyomozás első feladata azt megállapítani, hogy mi történt. A tettes kilétét felderíteni és őt kézrekeríteni rendszerint csak azután lehet.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a sértett (feljelentő) előadása nem mindig valóság. A legkülönbözőbb okok készíthetnek valakit arra, hogy valótlán feljelentést tegyen. Ilyen ok gyakran az, hogy a feljelentő valótlán feljelentésével valami egyéb rejtegetni valót akar leplezni. Ebből az a tanulság, hogy a feljelentést sohasem szabad készpénznek venni. A feljelentés éppen olyan adat, mint a többi, ellenőrizni és a bíráló szemével vizsgálni kell. A bírálat és vizsgálat módja a feljelentés összehasonlítása a nyomozás által napfényre hozott adatokkal. Az adatoknak ilyen egymással szemben való mérlegelése — folytán az elmentmondások azonnal szembeötlenek. Találunk lehetetlen és valószínűtlen pontokat, melyek a feljelentés megbízhatóságát kétségessé és így az igazság kihámozását lehetővé teszik.

Az adatgyűjtésnél nem szabad megelégedni az úgynevezett negatívumok (elmaradt elváltozások) megállapításáról. Ezek az elmaradt elváltozások ennél az esetnél is döntő szerepet játszottak. (Tanuk nem halottak, hogy a szekér megállt volna, a puha talajon nem voltak nyomok, a kabát, mellény nem volt szakadt, gombok nem hiányoztak stb.)

Végül rámutathatunk a sértett (feljelentő) multja, viszonyai tanulmányozásának szükségességére és előnyeire, továbbá arra, hogy a beismerést helyesen alkalmazott lélektani eszközökkel is gyakran meg lehet szerezni.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága résztvett a szabolcsi agarászversenyen. A szabolcsi falkavadásztársaság most tartotta idei Hubertus-lovaglását, majd szokásos őszi agarászversenyét. Az agarászversenyben részt vett a *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* is. A Hubertus-lovaglásban a nyiregyházi helyőrség tisztikara, a környékbeli úrlovások, valamint a falkatársaság sok hölgytagja hódolt a nemes sportnak. A versenyt *Desseffy gróf* királytelki birtokán tartották meg.

Olvasóinkhoz. Kérjük azokat az olvasóinkat, akik lapunkra a jövő évben is előfizetni óhajtanak, valamint azokat is, akik mint új előfizetők óhajtnak a lapot jövő évre megrendelni, közöljék velünk ezt a szándékukat legkésőbb december 15-ig, mert csak úgy tudjuk már a januári számokat is mindenkinek megküldeni.

Csapatparancsnoki értekezlet. November 15-én és 16-án tartotta meg a m. kir. csendőrség felügyelője az őszi csapatparancsnoki értekezletet. Az értekezlet részletes tárgyalás alá vette a testület összes aktuális, fontos kérdéseit. A csendőrség felügyelője meghallgatta vezető állásokban lévő előjáróinknak és feljebbvalóinknak a megoldandó lényeges kérdésekre vonatkozó nézeteit és javaslatait, továbbá közölte a szemlekorútnak szerzett tapasztalatait. Az értekezlet számos kérdésben foglalt állást és számos megvalósulásra váró ügyet vitt közelebb a megoldáshoz. November 15-én *vitéz Szinyi Béla* tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője, teán látta vendégül az értekezlet résztvevőit. Az értekezleten, amely mindvégig *vitéz Szinyi Béla* tábornok úrnak, a m. kir. csendőrség felügyelőjének elnökle és vezetése alatt folyt, a következők vettek részt: *Rományi lovag Czögler Gusztáv* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese, *vitéz Dobó István*, a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez beosztott tábornok, *vitéz Dobry László* ezredes, a belügyminisztérium VII. b.-osztályának vezetője, *Csiba István* ezredes, a belügyminisztérium VII. c.-osztályának vezetője, *Voloncs István* alezredes, a budapesti 1. *Kosztka Agoston* alezredes, a székesfehérvári 2. *Szopkó Győző* ezredes, a szombathelyi 3. *Szűtsy Imre* alezredes, a pécsi 4. *Buday Andor* ezredes, a szegedi 5. *Nemesszeghy László* ezredes, a debreceni 6. *Kertész Jenő* ezredes, a miskolci 7. kerületi parancsnokai, *Szadányi Résző* ezredes, a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság elnöke, *Tomory Endre* ezredes, a felszerelési anyagraktár parancsnoka, *Barényi Ferenc* alezredes, a törzstiszti tanfolyam parancsnoka, *dr. vitéz Damasy Farkas* őrnagy, a nyomozóosztály parancsnoka, *Vadászy István* őrnagy, a m. kir. csendőrség felügyelőjének ideigl. segéd tisztje és *Pinczés Zoltán* őrnagy, a törzstiszti tanfolyam tanára, mint jegyző.

Kitüntetés. *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* magas elhatározásával a budapesti I. kerület állományába tartó *Hajdu Kálmán* tiszthelyettesnek 1933 február 23-án Budapesten a nyílt és forgalmas utcán egy nőre forgópisztolyból lövöldöző Boros József autószerelőt megfélemlítve végrehajtott férfias és elszánt magatartásáért; *Szalai László* tiszthelyettesnek a salgótarjáni szénmedencében az állami és társadalmi rendre veszélyes elemek szervezkedésének felderítése és megszüntetése körül különösen kötelességű és kiválóan eredményes szolgálatainak elismerésül a magyar ezüst érdemérmét zöld szalagon; a székesfehérvári II. kerület állományába tartozó *Kárpáti József* alhadnagynak az igen hosszú, különösen kötelességű és kiválóan érdemes szolgálatainak elismerésül az V. osztályú magyar érdemkeresztet és *Fenyvesi (Fendrik) Károly* alhadnagynak hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon; a szombathelyi III. kerület állományába tartozó *Szabó Pál* alhadnagynak igen hosszú, különösen kötelességű és kiválóan érdemes szolgálatainak elismerésül az V. osztályú magyar érdemkeresztet; *Pál Sámuel* alhadnagynak, *Pozsonyi István* és *Filóp János I.* tiszthelyette-

seknek hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon, *Millei István* és *Bódi János* tiszthelyetteseknek hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar bronz érdemérmét a zöld szalagon, a pécsi IV. kerület állományába tartozó *Jákó Béla* ny. áll. alhadnagynak igen hosszú, különösen kötelességű és kiválóan érdemes szolgálatainak elismerésül az V. oszt. magyar érdemkeresztet, *Pat János II.*, *Vermes Alajos* és *Kajcsos János* tiszthelyetteseknek hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar bronz érdemérmét a zöld szalagon, a szegedi V. kerület állományába tartozó *Baricz Károly* alhadnagynak és *Paragó Sándor* tiszthelyettesnek hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon, *Táhyai Sándor* tiszthelyettesnek és *Gyöngyösi (Galicza) Mihály* g. tiszthelyettesnek hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar bronz érdemérmét a zöld szalagon, a miskolci VII. kerület állományába tartozó *Acz János* tiszthelyettesnek hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar bronz érdemérmét a zöld szalagon, a belügyminisztérium VII. b.-osztályába beosztott *Szakács Ferenc* g. tiszthelyettesnek hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar bronz érdemérmét a zöld szalagon, a belügyminisztérium VII. c.-osztályába beosztott *vitéz Szabó György* g. tiszthelyettesnek hosszú, kötelességű és érdemes szolgálatainak elismerésül a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon adományozni és végül a pécsi IV. kerület állományába tartozó *Zombori (Zselezen) János* tiszthelyettesnek megengedni méltóztatott, hogy a részére 1916 április 26-án adományozott porosz *harcos érdemérmét* elfogadhasa és viselhesse.

Kitüntetett bajtársainknak őszinte szerencsekívánatainkat küldjük. Azokat a kitüntetetteket, akik a Csendőrségi Zsebkönyvben, a jelvényes kitüntetéssel bíró altisztek között eddig még nem szerepeltek, kérjük, közöljék velünk, hogy a fenti kitüntetésükön kívül még milyen emlékkeresztjük, emlékműük, szolgálati jelük stb. van, hogy őket az 1934. évi zsebkönyvbe még felvehessük.

Dicséret. A csendőrség Felügyelője dicsőő okirattal látta el: a pécsi IV. kerület állományából: *Losonczy Ferenc* g. th-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásban, legutóbb 15 éve mint irodai segédmunkás, teendőit mindig igen nagy szorgalommal, pontosan, lelkiismeretesen, igen jó eredménnyel végezte. Munkakövével és munkakészségével alárendeltjeire igen jó befolyást gyakorolt és igen jó példát mutatott. — A szegedi V. kerület állományából: *Szaji János* alldgy.-ot mert 40 évi katonai és csendőrségi szolgálata alatt általában, de különösen őrs-, járás- és szakasparancsnoki működése alatt ernyedetlen buzgalommal és lelkesedéssel teljesítette kötelességét. Alárendeltjeit következetes és méltányos eljárása, valamint példás magatartása által mindenkor igen eredményesen befolyásolta és nevelte, *Sziva Lajos* alldgy.-ot, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt különösen mint őrsparancsnok, az utóbbi 3 évben mint ideiglenes szakasparancsnok úgy a közbiztonsági szolgálat, mint alárendeltjeinek fegyelmezése, oktatása és ellenőrzése terén igen jó eredménnyel működött, *Tóth Sándor* th-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig mint irodai segédmunkás teendőit mindenkor ernyedetlen szorgalommal, kiváló kötelességtudással, igen jó eredménnyel végezte, *Nánási Kálmán* th-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig mint irodai segédmunkás, teendőit mindenkor ernyedetlen szorgalommal, példás kötelességtudással, igen jó eredménnyel végezte, *Szakács László* g. th-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig mint gndzsági hivatalba beosztott segédmunkás, mindenkor ernyedetlen szorgalommal, kiváló kötelességtudással, igen jó eredménnyel végezte.

A pécsi IV. kerület parancsnoka néhai *Musztács Ferenc* bölcskei őrsbeli őrmester gyilkosainak üldözése és elfogása körül kifejtett odaadó és eredményes tevékenységéért *Perényi Géza* szds. úrnak, mint az összpontosított csendőrségi erő parancsnokának, valamint a nyomozásban, illetőleg az elfogásban résztvett legénységnek a szolgálat nevében elismerését

fejezte ki. Dícsérő okirattal lúttta el: Tolnai Dávid th.-t, mert 1933. évben a Tisza folyó áradásával nagy fokban veszélyeztetett körletéhez tartozó területeken a hatóságok által is már eredménytelennek látszó árvédelmi munkálatok vezetését saját elhatározásából átvette és fáradságot nem ismerő szorgalmával, erélyes és céltudatos intézkedéseivel, valamint a lakosság-nak példát mutató magatartásával az árvésély megszüntetéséhez nagy fokban hozzájárult. — Nyilvánosan megdicsérte: Kővágó Lőrinc th.-t, Fodor Miklós, Köves András tőrm.-eket, Tápai István, Piros István őrm.-eket, valamint Ábrahám Mihály prbes.-t, mert 1933. évben a Tisza folyó áradásával nagy-fokban veszélyeztetett területeken a hatóságok által is már eredménytelennek látszó árvédelmi munkálatok végrehajtásánál őrsparanesnokukat fáradságot nem ismerő buzgalommal hathatósan és eredményesen támogatták, miáltal hozzájárultak ahhoz, hogy a Tisza nem öntött ki.

A kaposvári honvédegyalozezred ünnepéye az olasz király születésnapja alkalmából. A kaposvári 6. honvédegyalozezred fényes ünnepséget rendezett ezredtulajdonosa, III. Viktor Emánuel olasz király hatvannegyedik születésnapja alkalmából. November 10-én este Kaposvár utcáin lampionos takaróval kezdődött az ünnepség, amelyen résztvett a polgári fiúiskola cserkészzenekara, a kaposvári vasutaszenekar és az ezred valamennyi kürtöse is. Az ünnepségre Kaposvárra érkezett Giovanni Matteoli vezérkari alezredes, a budapesti olasz követés katonai attaséja, akit az állomáson Viték György polgármester és a katonaság képviselői fogadtak. 11-én fél 10 órakor valamennyi felekezet templomában istentiszteletet tartottak, utána a sportlepen fényes külsőségek között katonai díszszemle volt, amelyen vitéz Barlay János ezredes intézett buzdító szavakat a legénységhez, majd Giovanni Matteoli alezredes mondott szűnni nem akaró éljén-zéssel kísért magyaryelvű beszédet. Díszszemle után Matteoli alezredes III. Viktor Emánuel olasz király ezredtulajdonos ajándékaképpen harminc ezüst vítézségi érmet osztott ki. A díszszemle díszmenettel ért véget, melyet díszbe-d követett. Az ünnepség ideje alatt a város középületeit a magyar és olasz zászlókkal díszítették fel. — A 6-ik honvédegyalozezred Nagykánizsán állomásozó tisztikara és legénysége is megünnepele 11-én III. Viktor Emánuel olasz király születésnapját. Reggel 9 órakor a templomokban ünnepi istentisztelet volt, amelyen részt vettek a közhivatalok vezetői. A város nevében Hegyi Lajos dr. főjegyző jelent meg. A város zászlódszt öltött. Délben katonai díszszemle volt a lak-tanyában, majd díszbe-d következett.

Ezredünnepegek. A volt m. kir. beszercebnányai 16. honvéd- és népfölkelőgyalozezred november 12-én este tartotta a Pannónia-étteremben ezévi ezredünnepejét. A vacsorán vitéz Juhász László altábornagy mondott emlék-beszédet. A gyalozezred tagjai november 13-án délelőtti isten-tiszteletet hallgattak, majd megkoszorúzták a Névtelen Hősök emlékművét. Az emlékmű előtt dr. Máriássy Lajos tartalékos főhadnagy, ügyvéd mondott beszédet.

A volt békéscsabai cs. és kir. 101. gyalozezred tisztika-ra és legénysége november 11-én, este ünnepi hangver-senyt rendezett, amelyen Jánossy Gyula polgármester sorolta fel az ezred dícső haditényeit. November 12-én a 101-es em-lékoszlop előtt Cselényi Pál székesfővárosi bizottsági tag ünnepi beszédet mondott, majd a frontharcosok és leventék díszmenetben elvonultak az ezredzászló előtt. A közös ebéden dr. Tóth Pál országgyűlési képviselő mondott ünnepi beszédet.

Vitéz Biró József százados balesete. Vitéz Biró József, a 3. lovas alosztály állományába tartozó százados, november 17-én 21 óra tájban Budapesten, a lakásán, kiskáliberű Frommer Liliput-pisztolyát tisztogatta. Vitéz Biró százados a tárat kivette és a keféet a pisztoly csővébe dugta anélkül, hogy meg-győződött volna a cső ürességéről. A tisztító kefe beszorult a csőbe, a amákor erősen húzta kifelé, a tár által feladott töltény el-sült. A lövedék a jobb mellbimbó alatt két tenyérnyire behatolt s a hátsó hónaljvonalban, a VI. bordánál kijött, majd a felkar belső felső harmadába fúródott. A sebesültet a segítségére siető házbeliek telefonhívására a mentők 18-án délelőtti a 9. számú honvéd- és közrendészeti kórház sebészeti osztá-lyára szállították át. Orvosi vélemény szerint a sérülés 14 nap alatt gyógyul.

Adomány. Özv. Krausz Antalné, ezredes özvegye elhunyt férje festményeiből öt akvarellképet, továbbá egy tizenkét-személyes asztalterítőt, asztalkendőkészlettel és több szoba-felszerelési tárgyat, Kosztka Ágoston alezredes pedig 30 drb. facsemetét adományozott az újonnan épülő hévízi csendő-

ségi gyógyháznak. A gyógyház nevében ezúton is köszönetet mondunk a szép adományért.

Fegyverhasználat. Sárkeresztur községben november 12-én éjjel Hoffmann József fűszer- és textiláru kereskedő üzletébe, valamint Bruszti Ferenc lakásába 3 ismeretlen cigány betört. A két helyről összesen 500 P értékű ruha-neműt, kelmét, órát és pénzt loptak el. A tettesek a cse-lekmény elkövetése után Szilfamajor vasútállomásról a hajnali vonattal Pusztaszabolcsra utaztak, hol valószínűleg át akartak szállni egy másik vonatra, de átszállás közben, amint a pusztaszabolcsi őrs vasútgyeleti járőrét meglátták, a náluk levő lopott holmit eldobták és futásnak eredtek. A járőr a tetteseket üldözőbe vette és annak egyik tagja, az egyik menekülő cigány ellen, halálos kimenetelű lőfegyvert használt. A másik két cigány elmenekült. A hullánál semmi-féle olyan irat nem volt, mely az elhalt személyazonosságát igazolná. Az őrs az elhaltról ujjlenyomatot vett fel és ezt felterjesztette a csendőrség összekötőbiztjéhez. Az össze-kötőbizt egyik segédmunkása az országos bűnügyi nyilván-tartó hivatalban a hiányos ujjlenyomatok alapján hossza-dalmas, fáradságos munka árán, de kétséget kizáróan meg-állapította, hogy az elhalt Lakatos József (Nyári Lajos, Jockó, Sunny), 1905. vagy 1906. évbéli, sárkeresztúri vagy abai születésű, loalkusz, vályogvető cigány. Az elhalt két társának nyomozása, valamint a fegyverhasználat kivizsgá-lása folyamatban van.

A tőszegi őrs állományába tartozó Tóth József őrmestert, ki november 20-án 11—12 óra között a tőszegi cigánytelepen szolgálton kívül megjelent, Kállai Gyula cigány vasruddal megtámadta és jobb felső karján megütötte. Tóth őrmester a támadó ellen kardfegyvert használt és a cigányt megsebesít-tette. A cigány sérülése 8 nap alatt gyógyul, gyógykezelése végett bezsállították a szolnoki kórházba. Tóth őrmester sér-ülése szintén 8 napon belül gyógyul. Az eset kivizsgálása meg-indult.

Fogoly öngyilkossági kísérlete. Az érdi őrs Némédi Mihály törzsőrmester és Szekeres Lajos I. őrmesterből álló járőrének őrizetében volt Cseh László, aki érden elkövetett betöréses lopásokkal volt gyanúsítva, helyszínelés közben a járőr elől megugrott és a 4 méter távolságra levő 27 méter mély kútba vetette magát. A járőr és a bizalmi egyének a gyanúsítottat kötéllel kihúzták a kútból, ki súlyos derék-sérülést szenvedett. Csehet a mentők a budapesti Új Szent János kórházba szállították. Megállapítás szerint Cseh a büntetésétől való félelmében kísérelte meg az öngyilkosságot.

Szűkevény megkerülése. Nagy Sándor, a pécsi IV. kerület tamási őrsének állományába tartozó őrmester, kit a szombat-helyi járőrvezető-tanfolyamba vezényeltek, Szombat helyről f. év március 2-án jugoszláv megszállott területre szökött. Nagy őrmester november 12-én 23 órakor a barabási őrsön önként jelentkezett. Nevezettet november 15-én a szombat-helyi őrsparanesnökképző iskola paranesnokságnak adták át.

Szerzői dalest. Vitéz Hajdú Ladányi Margit, honvédtiszt-helyettes neje és Korach Marcell zenészerzők december 7-én, csütörtökön este a honvéd helyőrségi altisztj kaskinóban (Mária Terézia-laktanya I. emelet) a kaskinó elnökségének védnöksége alatt szerzői dalestet rendeznek Közreműködnek: Karácsonyi Margit és Gálos István, valamint a Carmen szalon- és jazz-zenekar. Belépődíj nincs, ruhatár tagoknak 60 fillér, vendé-geknek 1 pengő. Utána reggelig táne. A csendőrs altisztikart hozzátartozóikkal együtt szívesen látják.

Az Országos Tisztj Kaskinó hírei: Az 1933. évi december 18-án 17 órára egybehívott rendes évzáró, egyúttal évnvítő közgyűlés tárgysorozatai: 1. A közgyűlés megnyitása. 2. Az 1932—33. évi zárszámadások és az 1933—34. évi költségelő-irányzat ismertetése. Felmentvény megadása. 3. Az alapsza-bályok módosítása. 4. A közgyűlés bezárása. Az Országos Tisztj Kaskinó elnöksége ezúton is felkéri a rendes kaskinó-tagokat, hogy az alapszabálymódosításra való tekintettel, mi-nél nagyobb számban jelenjenek meg. Az alapszabályok 10. §-ának (16.) bekezdése, az alapszabályok módosításának lehetőségét legalább 300 rendes kaskinótág jelenlétéhez köti. Karácsonyi gyermekünnepély f. évi december 26-án délelőtti 11 órakor, a „Rádió” mesemondó Pista bácsija és gyermek-művészeinek közreműködésével. A 15 számból álló műsor táncok, énekszámok, szavaltatok, irredenta jelenetek, zenés játékokból adódik össze. Az egyes számok közt Pista bácsi konferál. Helyáarak: Kaskinótágok és családtagjaik részére (feleség és gyermek) 50 fillér. Mozimeghívóval ellátott hozzátartozók és vendégek részére 1 pengő. Tagok által sze-

mélyesen bevezetett, de mozi-meghívóval nem rendelkező egyéb vendégeknek 1 pengő 50 fillér. Jegyelővétel f. évi december 1-től. Jegyelővétel ajánlatos. Az Országos Tiszti Kaszinó vezetősége tervbevette a havonkénti gyermekmatinák bevezetését, melyeket vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel a mesemondó Pista bácsi és gyermekművészeivel rendeztet. A matiné közlebi időpontját a havonként megjelenő Kaszinó Lapok hozzák. Helyárák a fentebbiek szerint.

Őrparancsnokká kinevezettek. A II. kerület állományában: Mezzel Mihály és Novák Kovács Imre th-ek.

Előlépett. a debreceni VI. kerületben: gazdasági tiszt-helyettesé Egri Sándor t. örm., g. th.-jelölt.

Véglegesítették. A budapesti I. kerület állományából: Lados Emil, Tárnok Ferenc, Kozári László, Szabó Gyula I., Havas (Hollenczer) Ferenc, Kovács István VI., Bernáth József, Gede Imre, Márton István, Csoknyai Ferenc, Ilonka Sándor, Debreczeni Sándor I., Rajna László, Dallos (Kovalcsik) József, Dékány János, Fodor Dezső, Angel János, Délczeg (Dobrocsi) Ignác, Gömöri János, Tar János, Vajk (Vinkler) Géza, Boros István, Rátóti Péter, Fazék Dezső, Rajna Ferenc és Takaró József prbes-k; a székesfehérvári II. kerület állományából: Bójas István, Fülöp János, Horváth Antal, Herczeg Mátyás, Nyul Mihály, Simon Gyula, Vági József, Cseke Sándor, Hegyi László, Nemes Miklós, vitéz Németh János, Pockodi Sándor, Solyom Antal, Szabados József, Koczka Kálmán, Kovács Ferenc, Mészáros Ferenc I., Pócsa Ferenc, Lengyel Lajos, Vörös Kálmán, Lendvai György, Szőlősi Antal, Gyimes Vince, Gulyás Péter, Bús Dezső, Csákvári István, Komáromi Géza, Kele János, Németh Lajos I., Hernád István, Solymos Lajos, Pál Ferenc, Edvig Dezső, Ecsődi Kálmán, Telek József, Boroczki Ferenc, Bodó József, Sarkadi József, Mezős Ernő, Komjáti József, Csicsai János, Horváth Dezső, Berta Lajos, Horváth Imre II., Rabóczky János, Erdélyi Gábor, Farkas József I., Németh Sándor I., Simon (Steinbacher) Menyhért, Lukács Béla, Pigai Ferenc, Kovács Sándor, Fülöp Lajos, Elekcs István, Gombkötő János, Sebestyén László, Szabó Jenő, Nagy Károly és Vas (Wald) János prbes-ök; a szombathelyi III. kerület állományából: Boros Lajos, Borbély Antal, Csizmadia József, Fejes Antal, Megyes István, Tóth József, Lócsi János, Szászhalmas József, Borbály István, Nagy Lajos, Fekete Gyula, Horváth Sándor, Kovács Imre, Zsirai István, Farkas József, Horváth József XIII., Mester Gábor, Simon (Schmidt) Péter, Kerekes János, Márvány (Meritz) Ferenc, Szőke Simon, Gerencsér József, Fülöp Ernő, Bakos Tóth Lajos, valamint Bajor György prbes-ök; a pécsi IV. kerület állományából: Bakonyi József, Benkő (Babud) János, Béres Mihály, Herczeg József, Király György, Kőszirtes (Krizanics) János, Molnár Lajos, Solymos (Mányó) József, Szeles János, Csizmadia István, Garai István, Somos (Gyurics) Mátyás, Hagemann István, Szirt-hegyes (Polec) László, Halmos (Pukler) Károly, Sipos István, Boda Imre, Viola (Winter) György, Borka Gyula, Fekete István, Felföldi József, Selymes (Dabis) Ferenc, Gyárfás (Gyurkó) József, V. Szabó Károly, Siska Illés, B. Tóth Sándor, Fürjes (Für) Sándor, Bányai (Blahó) József, Istenes (Inzam) Dezső, Madarász György, Csáki János, Fehér Emil, Mogorócs (Marhás) István, Kerepesi Antal és Kincses (Kasztel) János prbes-ök; a debreceni VI. kerület állományából: Papp Sándor, Baracsi Lajos, E. Dürög János, Bondár Károly, Péntes (Peterman) Lajos, Silye Sándor és Török Bertalan prbes-ök; a miskolci VII. kerület állományából: Bajáki Lajos, Bártfai András, Gergely Sándor, Úveges János, Csathó Dezső, Kurucz Géza, Varga Lajos, Nagy Bertalan, Tari István, Máté János, Czagyán Sándor, Süveges András, Ráski István, Józsa (Jelics) Mihály, Székely (Szemán) András, Bence Károly, Nagy István, Gonda Lajos, Sárközi Ferenc, Sztankay Vilmos, Császár (Csesznok) Lukács, Dinnyés Ferenc, Sárközi Elemér, Solymos (Haase) Antal, Molnár József, Tóth József és Szabó Ferenc prbes-ök.

Házasságot kötöttek. A székesfehérvári II. kerületben: Szalai Sándor th. Szávcia Ilonával, Ságod községben és Kozma István I. th. Kavoluch Matildával, Pestszentimre községben; a szombathelyi III. kerületben: Tóth László II. th. Bauer Ilonával, Szombathelyen; a pécsi IV. kerületben: Gerzán Gyula t. örm. Kulcsár Ágnes-Annával, Kiskunhalason; a szegedi V. kerületben: Ungi Mór t. örm. Deák Juliannával, Szegvár községben; a debreceni VI. kerületben: Kun Jenő th. Szabó Gizellával, Nyíregyházán és Illés Mihály t. örm. Oláh Erzsébettel, Debrecenben; a miskolci VII. kerületben: Szakács Ignác t. örm. Bocárszki Annával, Füzesszabonyban, Szalmási György t. örm. Kiss Annával, Gyöngyösön, Varga János II. th. Bíró Máriaival, Abonyban, Oszlánczi János th. Kiss

Ilonával, Mátraszöllösön, Sipos István th. Szabó Juliannával, Ricsén, Kiss Gyula t. örm. Mozsár Máriaival, Vámosgyörkön, Szőke Sándor I. t. örm. Lukács Ilonával, Jászladányban, Pók Lajos t. örm. Oláh Máriaival, Tiszafüreden, Tecső Dezső t. örm. Dobai Piroskával, Fonyban és Való József örm. Tóth Erzsébettel, Sátorlajújhelyen.

S. O. S. Ezen a címen ügyes és gyakorlati összeállítású kézikönyvet adott ki a berlini *Kameradschaft*, rendőrségi és csendőrségi szakkönyvek kiadóvállalata. Az S. O. S. nem a hajók segélykérő jelzését jelenti, hanem a „Schutz, Ordnung, Sicherheit”, magyarul: „Védelem, Rend, Biztonság” szavak kezdőbetűinek rövidítése. A zubbonyzsebben vagy a köpenyviszabajtásban könnyen elférő, 116 oldalnyi terjedelmű könyvecske betűrendben felsorolja mindazokat a tudnivalókat, amelyeket az utcán szolgálatot teljesítő rendőrnek pillanatnyilag tudnia kell. Nem tanulás vagy oktatás céljára készült tehát, hanem arra, hogy a rendőr gyorsan és könnyen meg tudja állapítani az eseteket, amikor közbe kell lépnie s tisztába jöjjön a megteendő intézkedéseinek lényegével, bejelentési köteletségével stb. A füzet a nagyvárosi rendőr számára készült ugyan, de rendszere és alapfogolata a csendőrség és egyáltalán minden olyan közbiztonsági közeg szempontjából figyelemreméltó, akinek magárahagyatottan, önállóan kell a szolgálatát teljesítenie. Bár a füzet összeállításánál természetesen a német törvények rendelkezéseit vették figyelembe, azt bármely ország rendőre, csendőre is használni forgathatja, mert általános útmutatásai mindenütt egyformán megállják a helyüket, a feljelenendő büntetendő cselekmények pedig, főleg a közlekedési szolgálatban, nagyjában mindenütt azonosak, legfeljebb a büntetési tételük változik a különböző törvényekben. Az igen érdekes és praktikus kis füzet megrendelhető „Kameradschaft” Verlagsgesellschaft m. b. H. Berlin W. 35. Flottwellstrasse 3. cím alatt. Ár 70 pfennig (95 fillér).

Csendőrségi Közlöny. 22. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Adományoztatott: A Kormányzó Úr Ö Főméltóságának nevében a „Hadirokkant jelvény” a háborús emlékérem szalagjára: vitéz Pomonthy István I. kerületbeli nyug. áll. őrmesternek. A végleges nyugállományba helyezettek: Szamosi György II. és Fenics György I. kerületbeli th-ek. — Az ideiglenes nyugállományba helyezettek: Bátor Lajos I., Both András VI., Papp József II., VI., Bacsu Imre I., Cibók Jenő II., Bányai József I., Bánki (Baker) János I., Szabó Antal I. és Szabó István I., VI. kerületbeli th-ek. Várakozási illetményekkel szabadságot kaptak: Timár Márton IV. és Bulyáki Antal VI. kerületbeli th-ek. — Névváltoztatások: Siska Illés prbes. család nevével „Sipos”-ra, Gubovits Sándor th. „Gálosi”-ra, Salát Károly cs. „Sasfalvi”-ra, Jávorszky József g. th. „Jávori”-ra, Szovák István t. örm. „Szelejóbbi”-ra és Manz Vince th. „Malomszki”-ra változtatta át. — Szabályrendeletek. Budapest székesfővárosban a félbarna kenyer árát különként 28 fillérben lett megállapítva. — Tananyagbeosztás helyesbítése. — Úszásoktatás hatósági engedélyezésének szabályozása. — Sínpályanélküli, de vezetékhez kötött gépjárművek közötti forgalmának szabályozása. — Hadirokkantok gondozottjai részére egyenruha rendszeresítése. — Minősített tej termelésének, kezelésének és forgalmának szabályozása. — Zárt piacokon forgalombahozott faiskolai termesztyvényeket jeltáblával kell ellátni. — Burgonyatermesztést veszélyeztető rovarok és betegségek behurcolásának és terjedésének megakadályozása. — Kozmetikai ipar gyakorlása. — Sütőipar gyakorlásának szabályozása. — A m. kir. belügyminiszter a Fejér vármegyébe kebelezett Erd községhez tartozó Simonpuszta lakott hely nevét „Halápmajor” névre változtatta át.

Ki tud róla? Tókos János tisztihelyettes, aki az Udvarhely megyei Lovéte községből származik, keresi Nemes Sándor nyugállományú t. örm. mestert és kéri, hogy közölje vele állomáshelyét Jászberényben.

Csendőrségi tollforgót árult, köt. javít Várfai (Vlahina) Mihály polgári altiszt, Budapest, I. Bőszörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy Fekete Imre nyug. t. örm. mestert. Új-Hatvan, Vasváry Pál-u. 15. Árak és munkadíjak: szép, új, díszlott, válogatott tollból 10 P., szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágrása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Reform ruházati áruház Rt. (Budapest, VI., Vilmos császár-út 5.) mellékletét,

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbal csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási ülciszólásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kelles sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképlévételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tisztelendő ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tisztelendőjában részesítjük, de tulajdonjogunkot fenntartjuk, azokat lehet beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni. A nyomdai korrek-túrát mi végezzük, korrek-túralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink: különnyomataikat közvellenül a Stádium-nyomda igazgalóságától (Budapest, VI., Rákosa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem lerelünk, azok tartalma vagy beküldőik külé felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevet vagy díjgyű számot választani. Annak, aki jelíget nem jeltől, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdeklő kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségszöveg”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok lényeges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el,

mástól nem. A csendőrség lényeges és nyugállományú lé-génységi egyénéi az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megjelölni, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8-14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

99 tusaborító. A még most érvényben levő nyugdíjtörvény (nem rendelet) értelmében a nyugállományba helyezettek a választott lakóhelynek megfelelő lakbért kapják. Az új nyugdíjtörvény azonban valószínűleg a legutolsó állomáshely szerint fogja a kérdést rendezni.

1867. 1. Ha minden úgy van, amint írja, akkor nem akadály. Egyházi esketésnek protestáns templomban nincs akadály, de ha ön is katolikus, akkor egyiküknek át kell térnie a protestáns vallások valamelyikére, máskülönben nem esküdhetnek meg templomban, anélkül pedig a házasságkötést nem engedélyezik. Beszéljék meg a dolgot a legközelebbi protestáns lelkessel. 2. Nem akadály, ha máskülönben megfelel a feltételeknek.

S. M. g. th., Budapest. Szerezze be nagyatyja keresztlevelét s azután a saját és a leánya keresztlevelével, illetve születési anyakönyvi kivonattal együtt terjessze fel a belügyminiszter úrhoz, kérve, hogy az anyakönyvek helyesbítése tekintetében intézkedés történjék. A kérvényt szolgálati úton terjessze fel. Más melléklet nem kell.

Erdély jaja. 1. Az 1932. évi 13. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 100.738—VI. b. 1932. sz. B. M. körrendelet értelmében legénységi egyének kórházi ápolási díj fejében napi 1.50 P-t fizetnek, ezen felül a közgazdálkodás részére napi 50 fillért. 2. Olvassa el az 1929. évi 23. számunkban közölt 138. sz. és az 1931. évi 32. számunkban közzétett 189. sz. lekszikonválaszunkat. 3. Az előírt szolgálati idő elérése nélkül is kaphat kivételesen úgynevezett kedvezményes nyugdíjat az, aki szolgálatban, illetve a szolgálatból kifolyóan teljesen kereset- és munkaképtelenné vált. Az ilyen betegségek a legkülönbözőbbek lehetnek. Lapot csak az előfizetőinknek küldhetünk.

Kőrösladány. Békéscsabán a volt cs. és kir. 101. gyalogezred állomásozott, irattára a gyulai alispáni hivatalban van. A volt 102-esek Brassóban állomásoztak, irattáruk elveszett. „Iparos osztaguk” nem volt az ezredeknek, valószínűleg az árkászszázad iratait keresi. Ezek is az ezred irattárában vannak. 2., 3. kérdéseire lekszikonválaszt kap.

M. B. közeleg az idő. A külföldről történő nősülésekkel kapcsolatban a folyó évi 19. számunkban „Tiszamenti” és a folyó évi 21. számunkban „T. I. Cigánd” jelígre adott üzeneteink általában a külföldre, tehát Ausztriára is vonatkoznak.

Gépszőnyege

Akhan már vehet nálam kézzel csomózott perzsa-szőnyegeket. Turon t. 11, Boulevar. Argaman-szőnyeg-k, árnyék, faliszőnyeg-k, mozdító divanytakarók és paplanok árát **lényegesen lecsökkentve**. Csendőrszövegnek fizetési kedvezmények készpénzárban — **Schillingor Szőnyegnagyáruház**, Budapest, VI., Teréz-körút 15. — Vidékre árjegyzékes ingyen bérmentve

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Mindenesben elsőrendű! — Külön mérekezőstály! — Kedvező fizetési feltételek! — A m. kir. Államrendőrség, a M. A. V. és számos köz- és magánintézmény hivatalos szállítója.

Itt vásároljon,

mert pénzért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett egyenruhazabóság és sapkaműhely

Mindenemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET
csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

Rába 6. 1. Rádiótanfolyam belátható időn belül nem lesz. Annak idején parancs útján értesül a jelentkezés lehetőségéről és feltételeiről. Mivel előbb-utóbb az összes örsök kapnak vevőkészüléket s egyébként is fejlődni fog a rádióhírszolgálatunk, kíváncsok, hogy magánkedvtelésből minél több csendőr igyekezzék magát képezni ezen a téren is. 2. Lekszi-konválaszt fog kapni.

Kötelesség. Ha „rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlan” lelettel került nyugállományba, ez már véglegesnek számít s így engedély nélkül nősülhet. A házassági anyakönyvi é születési anyakönyvi kivonatot annak idején a nyilvántartó gazdasági hivatal útján terjessze fel a belügyminiszter úrhoz (VII. b. osztály), kérve a családi pótlék folyósítását.

Tatár. Magánügyeket nem kutathatunk ki, időhiányon kívül erre a szolgálati út betartásának kötelezettsége sem nyújt lehetőséget s így csak annyit mondhatunk, hogy kérelmére a választ ön is meg fogja kapni. Valószínűleg a kerületváltozás okozza a késedelmet.

Határkő. Megszakítása hosszú és meglehetősen zavaros. Ha azt tudná okmánnyal igazolni, hogy leszerelése után nyomban jelentkezett a csendőrséghez való felvételre, de az akkori zűrzavaros viszonyok miatt nem vették fel, talán még lehet reménye, hogy nyugdíjaztatása után kegyelmi úton beszámítanak a megszakítás idejét is. A háborús évek számítása helyes, mert 1919 is annak számít, de nem értjük, hogyan számíthatnak önnek a nyugdíjidejébe háborús éveket, ha vis ont megszakítás miatt a rendes katonai szolgálati idejét nem számítják be? Mivel a háborús éveit állományparancsban tárgyalták, bizonyosan rendezték a közbeeső időt s így voltaképpen nincs megszakítása. Adja elő őrskihallgatáson, hogy ezzel az ügyével nincs tisztában, mivel pedig a megszakítás esetleges igazolása szempontjából ezt már most tudnia fontos, szolgálati úton kérjen az osztályparancsnokságtól felvilágosító parancsot.

LakYTELEK. A postaköltséggel és a kézbesítési díjjal együtt összesen 2 P '72 fillért küldjön be hozzánk postautalványon december 5-ig.

Génesi. Jó magyar név, nemese is vannak 1665-ből, 1720-ból, a harmadik pedig Szentléleki előnévvel Erdélyben szerepelt. Az 1754—55. évi összeírás során Borsod vármegyében István, János, Heves vármegyében egy másik István igazolták a nemes égüket. Hiába is kérne más nevet, nem kapna.

Tábor. Vitéz Péchujfalusi Péchy Gábor ny. alezredes címe: Nyíregyháza, alispáni hivatal. A másik úr címe ismeretlen.

B. Gy. őrm., Gönyű. Kohlmann Tamás ny. ezredes címe: Miskolc, Vasgyár, Acél-utca 1. sz.

Szekszárdi osztály gazdasági hivatal. Kovács János ny. tábornok 1927 február 16-án meghalt. Setét Károly volt százasos és Guttmann Jakab volt tart. hadnagy címe ismeretlen, Köberling Nándor volt tart. főhadnagy címe: Pécs, Ferenciek-utca 4. sz., Horváth Kázmér volt tart. főhadnagy címe: Mohács (közelebbi címe ismeretlen).

Vaszar. Ha a hadikölcsönkötvényeket annak idején nosztrifikálták, adjanak be az érdekeltek kérvényt a pénzügyminiszter úrhoz, hogy a Pénzügyi Kölcsönt hatalmazza fel a nosztrifikáló adatainak a közlésére. A nosztrifikálás idején a jegyzések kérdését tisztázták, ez tehát most már nem

lényeges kérdés. A nosztrifikálás ténye a kötvényekből kitűnik, rajtuk kell legyen a „Magyarország” feliratú bélyegző nyomata, annak az intézetnek a cégjelzése, ahol a nosztrifikálás történt és az ehhez tartozó sorszámozás. Ha ezek az adatok nincsenek rajta a kötvényeken, akkor azok nosztrifikálatlanok, tehát érvénytelenek.

Vettevező. Mindegy, hogy a vettevező bélyegzőt annak idején a javadalmazás terhére, avagy az irodaátalányból szerezte be az őrsparancsnok, az mindenképpen kincstári tulajdon s az is marad. Még akkor is, ha netalán valaki a sajátjából szerezte volna be, mert a szolgálati bélyegzők rendeltetésükénél fogva magánhasználatban nem állhatnak. Az illető őrsparancsnoknak tehát a vettevező bélyegzőt át kell adnia. 2. A menetöltöztetett vonatkozóan változatlanul fennáll az a rendelkezés, hogy rendjelek helyett rendjelsávok viselése kötelező. Az öltözeti táblázat említett rovatában megtalálja ezt a rendelkezést. Járőrszolgálatban is kötelező tehát a rendjelsávok viselése.

Tiszteletadás. A Szolgálati Szabályzat I. Rész 541. pont 1. bekezdés h. alpontjának a szövegezése félre nem érthető módon írja elő a csapatok számára kötelező tiszteletadás teljesítését katonaiállományú előjárókkal és feljebbvalókkal szemben, tekintet nélkül arra, hogy az előjáró, feljebbvaló tiszt, vagy nem tiszt. Az említett pont 7. bekezdése a tiszt által vezetett csapatra nézve külön előírást tartalmaz, ez még nyilvánvalóbbá teszi az előbb mondottakat. Ezen a téren gyakori a szabály be nem tartása, ez azonban magán a szabályon nem változtat.

Jáva. Őrskihallgatáson adja elő az ügyet s kérje, hogy szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz terjesszék azt fel. Ha úgy érzi, hogy kihallgatáson, élőszóval eredményesebben s meggyőzőbben ki tudja fejteni a méltánylást érdemlő szempontokat — amik kétségtelenül vannak —, akkor kérje kerületi kihallgatáshoz való elővezetését.

M. I. őrm., Csömör. Visszamenőleg nem tudunk példányokat küldeni, a három pengő 1933 december 1-től számított félévi előfizetesképpen bevételeztük.

Példátlan kedvezmény!

Csendőrtisztek és altisztek női hozzátartozói szigorúan szabott és ellenőrzött **nagybani áron** vásárolhatnak

**női és leányka
téli kabátokat,
szőrmebundákat**

HEVES

GYÁRI LERAKATÁBAN

Budapest, IV., Károly-körút 14, félem.

Szőrmézett női kabátok már 28 P-től!

Nemesség-

kutatást és belügyminiszteri igazoltatást, címer-kikeresést és megfestést, valamint levéltári kutatást úgy az országos, mint a megyei és kerületi levéltárakban, a legelőnyösebben vállal

NEMESSÉGI IRODA

BUDAPEST, IV., MAGYAR-UTCA 27, II. EMELET 2

Pollák Rezső

Közzétett fizetés feltételek.

„ALBA” cipőáruház
Székesfehérvár

Bőr- és lakk- cipők, zsupok, pák, csizmák, női és gyermekcipők, legelőnyösebben a legújabb és legmodernebb kényelmes és kényelmes.

Fényképészeti

Használt fényképezőgépek nagy választékban.

szaküzlet

Halschek Emil

Andrássy-út 13. Tel. 22-2-59

2613. Csak ideiglenesen volt vezényelve, az anyaörse közgazdálkodásának részes tagja maradt, ezért az illetőre is vonatkozik a Cs.—20. utasítás III. fejezet 13. pontjának az ötödik bekezdése, amely szerint a szabadság első 14 napjára a napibetétet 20 fillér levonásával kapja vissza. Mint látja, ezekben a kérdésekben nem az a döntő általában, hogy pillanatnyilag ki hol van, hanem az, hogy részes tag-e valaki, vagy sem.

Érdeklődő. A csendőrség legénységi állományú egyénei részére szabadságolási igazolvány alapján tett utazásaik esetén biztosítva volt 50%-os vasúti menetdíjkezdmény, valamint a csendőrtisztek cselédei részére esetenként adott féláru utazási menetdíjkezdmény 1931. évi október 1-étől kezdve megszűnt. A honvédség legénységi egyénei részére szabadságolási igazolvány alapján tett utazásaik esetére biztosított 33%-os menetdíjkezdmény ma is érvényben van azzal a megszorítással, hogy azt az illetők csupán a karácsonyi és husvéti ünnepekre, továbbá a nyári hónapok alatt nyert szabadságuk eseteiben vehetik igénybe, külön e célra szolgáló szabadságolási igazolvány alapján.

Kisfalud 5121. Kérdéseire lekszikonrovatunkban: kap választ.

KÉZIRATOK.

B. J. szds, Debrecen. Közlöjök.

Sz. Gy. th. Kemendollár. Nincs benne elég humor, nem közölhető. A nyomozást kivonatossan közöljük.

M. G. prb. cs. Meszlegnyő. Más formában ugyan, de ismert tréfa. Nem közölhető.

M. J. th. Tibolddaróc. Kedves história mind a kettő, de nem olyan jó egyik sem, hogy érdemes volna közölni.

Kolozsvár völgyei. Borzasztóan rossz a vers.

G. I. th. Sárospatak. Kissé megrövidítve közölni fogjuk.

Igló. Csak akkor járt volna el helyesen a törzsőrmester, ha az özvacsorát nem fogadta volna el és úgy jelentette volna fel a polgárokat. De jól megvacsorázni és azután feljelenteni, legalább is furcsa. Amikor megtudta, hogy orvul lőtt bakról van szó, azonnal fel kellett volna kelnie és elmenie. Neveket nem írt, ezért nem tudjuk, hogy az eset valóban megtörtént-e. Ha megtörtént volna, nem örülnék neki. Nem közölhető.

Revízió §. Dehogya is semmisítjük meg azt a szép munkát. Jelentkezzék csak személyesen vagy levélben, majd megbeszéljük a dolgot.

Gépjármű. Közölni fogjuk, de kérjük az engedélyezés megtörténtét velünk annak idején tudatni.

Havas. A Kárpátokban nem volt ritkaság, hogy csendőrkörök — úgy, mint Önök is — medvével találkoztak. Legtöbb esetben nem történt semmi baj: a mackó megbámulta a csendőroket, a csendőrk a mackót s azzal ment mindenik a dolga után. Még a málnán sem igen vesztek össze. Csak

egyszer lett baj a medvével. 1895 július 15-én Nyikora Sándor címzetes őrmester, ökörmezői őrsparancsnok és Mutter János próbacsendőrből állott járőr az Ökörmező határában levő erdőben portyázás közben egy tisztáson kis medvebocot talált. Meg akarták fogni az ügyetlenül csetlő-botló állatot, amely az erdőbe igyekezett menekülni. A közelben tartózkodó anyamedvét a járőr nem vette észre s így történt, hogy az egy bokorból előugorva, szempillantás alatt Nyikora c. őrmesterre vetette magát és széjjeltépte. Mutter próbacsendőrt, aki őrsparancsnoka segítségére akart sietni, a medve szintén súlyosan megsebesítette. Favágók találtak rájuk az erdőben. Ismételjük: ezen az e y eseten kívül másról nem tudunk, hogy a medve a csendőrt bántotta volna. Az, hogy Önök medvét láttak, nem olyan érdekes élmény, amit érdemes volna közölnünk.

Virradatvárók.

Írta: TÖRÖK SÁNDOR.

(12)

XIV.

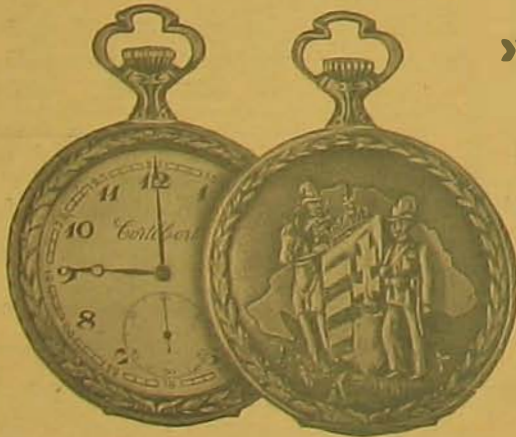
Niculescu Tólor a Szentháromság templom előtt a kis parkban megállította az autót.

— Majd innen kísérellek a Grivitába gyalog. Itt várj rám — búcsút intett Sylvianának és befordult a széles úton.

Huszonnégy óra telt el azóta, hogy Gábor elhagyta a rendőrség épületét s mindössze két levéllel jelentkezett a Nicolescu-házban. Az egyik az öreg Nicolescunak szólt s elmondta benne, hogy köszöni nagyon szépen eddigi jóindulatát, amelyet tovább nem óhajtat igénybe venni. A másik levelet Sylvianának küldte.

— Ne haragudjon — írta — engem az események kizökkentettek a kerékvágásból s úgylátszik egy erős pofon kellett hozzá, hogy újból visszazökkenjek. Megkaptam azt a pofont!

— Maga Sylvia — visszagondolok most minden mozdulatára, minden szavára, lépésére — sose szeretett engem. És én? Én se! Nem próbálom szépíteni a dolgokat, nem mártom cukorba, annál is inkább, mert úgy érzem, hogy nem kell cukorba mártani. Ügyse fog fájni.

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R O N O S Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, IV, ESKÜ-ÚT 3. (téltem.)

(Eskü-út és Váci-utca sarkán)

TELEFON: AUTOMATA892-14

Fióküzlet: PÉCS, Igalmassok-utca 1. sz.

Mindenmű arany- és ék-

szertárgyak, versenytárgyak.

Abbraszerinti óra ára 42 P, havli 7 Pengőre

részletfizetésre.

Kívánatra árjegyzéket küldünk!

CORTÉBERT

ÉS PHÉNIX ÓRÁK

részletfizetésre kaphatók.

XV.

A Sűveges-hegy innenső oldaláról egy nekirügyesedő rózsabokor zsenge, friss hatásáról indult a katicabogár. Kinyitotta pettyes apró szárnyát a finom tavaszba s nagy vídáman nekivágott. Végigrepülte a Sűvegest szélteben s leereszkedett a Virágos-pataka felé — talán megnézte magát begyenes tükrében, hogy hogyan is repül —, azzal letért balra, átcsapott a Vagányosék csöszháza felé, elhagyta azt is, bekukkantott a tometőbe, végigzizegett a csendes ösvényeken s elült szépen egy vén keresztre, a felső traktusban, az öreg Szombathy Dénesné sírján, a szárnyaeszkait behúzta — hadd pihenjenek — és oldalvást odanézett, hogy hát mit csinálnak ezek itt?

Semmi rosszat sem csináltak, ott álltak ketten jobbfelől. Bede Julis s Szombathy Gábor. Mögöttük hátrébb az öreg. Átölelte mind a kettőt. Lent, messzebe a völgyben, beléhajló virágok között sebesen illant lefelé a Virágos-pataka.

Az öreg kinyújtotta feléje a karját.

— Látod-e, Gábor... hogy elment a jég... kívárta... erővel, akarattal, kívárta a tavaszát... látod-e...

— Látom, édesapám...

Álltak nyugodtan. A katicabogár ült nyugodtan a kereszt tetején és nézte őket.

— Gábor — halkan, simogatva beszélt Julis s odátámaszkodott a vállához —, emlékszel-e, mit mondtam én neked akkor... azon a vasárnap délelőttön... nincsen olyan sötét éjszaka, hogy meg ne virradjon... s ehhez a virradathoz itthon kell lenni, talpon kell lenni, ésszel, erővel, kétkézi munkával, béketűrőssel kell kivárni azt a virradatot, amelynek meg kell jönnie... hiszed-e, Gábor?

— Hiszem... hiszem és várjuk! — úgy zsongott, búgott a szava az öreg sírok között, mintha nagy, nehéz eskült küldene az ég felé. — Túl a hegyeken, túl... túl... messze-földeken, túl a Királyhágón is, szerte mindenfelé, más száz-ezrek, milliók, vérünkbeli való testvérek dolgoznak a sötétben s várjuk, hogy egymásra találjunk a virradatban.

Sokáig álltak így. Akkor lehajolt az öreg ember restelkedve.

— Hoztam vón' valamit — morogta —, valamit hoztam az anyjoknak, igaz tán nem is az enyém, de biz én elhoztam — s kockás zsebkendőből előgöngyölte a Bede Julis muskátliját tövestől. Gödröt vajt a késével s elültette.

Felállott egyenes derékka, lekanyarította a kalapot. Gábor utána.

— Miatyánk Őristen, hallgasd meg, mit kérek! Magamnak csendes elmúlást, hogy im' bételve látom az életemet és ezeknek itt s a többi más ezreknek, millióknak, erőt, tűrő nagy erőt a virradatváráshoz. Ámen.

Felnézett még egy kicsit az égre. De most már a gazda szemével, hunyorítva, ha lesz-e eső? Nem lesz, úgy látszik.

— Eredjetek csak, hozzatok egy kalap vizet ennek a palántának.

Gábor átfogta a vállát a lánynak s lefelé indultak a domboldalon a patakhoz.

Az öregember ottmaradt. Az a katicabogár egyet gondolt, leereszkedett a muskátlira ügyesen. Ott rezgette a szár-

nyát nagy kényesen, olyan, de olyan kacagni való huncutul, igazán, hogy amint nézte, nézte, egyszerre elmelegedett a szeme az öregembernek. Potty... potty... két fényes könnyecseppet sírt oda a Bede Julis muskátlijára. Hát megöntözte. A katicabogár meg csak erre várt. Szétbillentette pettyes kis szárnyát s perc mulva eltűnt a Templom-domb felé...

(Vége.)

Ki ismeri a helyesírást?

című, mult számunkban közölt pályázatunkkal kapcsolatban beérkezett kérdézősködésekre közöljük, hogy a mult számunkhoz csatolt „Vagyonszerzés-Vagyonkezelés” című mellékletünk szövege nem tárgya a pályázatunknak. A pályázatban csak a kifejezett helyesírási hibákat kell felsorolni, a fonetikus írt tájsozlásszerű kifejezéseket, valamint az idézetek régies helyesírást nem. Célszerű a feltalált helyesírási hibákat az oldalak számozásának sorrendjében, külön-külön egymás alá írva, tehát nem folytatólágasan felsorolni.

Biztosítási családi esetek leírására

a folyó évi 16. számunk 513. oldalán hirdetett pályázatunk eredményét a következő számunkban fogjuk közölni.

A polgári ruhás és egyenruhás csendőrök együttműködése

tárgyában kiírt pályázatunkra beérkezett pályamunkák közül hármat találtunk olyannak, amely a kitűzött jutalomra érdemes. E pályamunkák beküldői: Szakonyi József th. (Csömör), Orbán József I. törm. (Ostffyasszonyfa) és Pethő István törm. (Füzfőgyártelep). Miután e három munka egyenlő értékű, szerzőik között a jutalmat kisorsoltuk s azt Pethő István füzfőgyártelepi örsbeli törzsőrmester nyerte meg.

A legjobbnak talált pályázatokat tárgyak miatt nem közöljük.

*

Az örs vezetésének egyszerűsítésére kiírt és mult számunkban eldöntött pályázatunk jelígis pályamunkáinak szerzőiként a következők jelentkeztek:

Az első díjat — aranyórát — nyert „Szováta” jelígejú pályamunka szerzője: Hajdu Kálmán tiszthelyettes Budapest.

A dícséretben részesített „Szerellek hazám!” jelígejú pályamunka szerzője: Mészáros József I. tiszthelyettes, bonyhádi idgl. szakaszparancsnok.

A szintén dícséretben részesített „64.080” jelígejú pályamunka szerzője nemes Karika Kálmán tiszthelyettes, különítményparancsnok, Pétygyártelep.

A „Revízió 8” jelígejú pályamunka szerzője még nem jelentkezett.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI. Rózsa-u. 111. — Felelős ügyvezető: Győry Aladár.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

űgynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket kisk. és civilruhás-üzleteket a legkedvezőbb illelési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletben

Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybocsnú csendőrségeket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég birtokosa

Röhl és Blesz

Egyenruha és polgári szabók
A m. kir. díjazománydíjra szallitott
Kedvező illelési feltételek

Budapest, VIII, József-krt. 27. l. em.
Telefon: 301-04.

Használjunk Schmoll Paszta Magyar gyárlmány

Nem csak otthonát, Önt is felöltözteti a Központi Lakásberendező Vállalat

Bőrök, szőnyegek, vásznak, ruhaazsívatek, káptisekruk leg hosszabb fízetési kedvezményvel.
Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5. szám.
Telefon: 271-17. Zeneakadémia-val szemben
Megfizetőinkat vidékre is elküldjük.

Négy évlzede vásárolnak
legjobb meglegedésre kíváló
hangszereket
REMÉNYI MIHÁLY

Ótansége dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneakadémia
Főiskola szallítófőnök.
Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz. Károln árjegyzéket l